יודען בעדענקט! דער קאמף געגען רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד — דויערט

NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 20 גראשען

(טאבעלע פון דער מלוכה־לאטעריע 12 און 13 זייט)

דייטשע

[נייע]ר פאלקסבלאט

№ 114 | Łódź, Niedziela, 17 maja 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאדז, זונטאג פ׳ במדבר כ״ה אייר תרצ״ו

[נ]ייע רעגירונג פון גענ. סלאוואי־סקלאדקאווסקי

[...]גענ. פרעמיער קאשטשאלקאווסקי—מיניסטער פון סאציאלע שוץ. — אנטאני ראמאן— האנדעלס־מיניסטער. — פראקוראר גראבאווסקי—יוסטיץ־מיניסטער

[ווא]רשא, 16 (טעלעפאניש) [...] איז אונטערן פארזיץ פון פרעמיער [...]סקלאדקאווסקי פארגעקומען א זיצונג פון מיניס[טער]. נאך דער זיצונג איז פרעמיער קאש[ט]שאלקאווסקי אוועק אויפ׳ן שלאס און איבערגע[געבן] [...] מלוכה־פרעזידענט די ביטע וועגען דער [...] פון גאנצן קאבינעט.

[...] מלוכה־פרעזידענט האט די דימיסיע אנגע[נומען] און האט איבערגעגעבן די מיסיע צו שאפן [...] רעגירונג דעם צווייטן וויצע־קריגס־מיניס[טער] [...] גענעראל סלאוואי סקלאדקאווסקי.

[ווא]רשא, 16 (טעלעפאניש)

[...] בעראטונג אויפ׳ן שלאס איז דער [...] פרעמיער אוועק אין מיניסטעריען [...] צוזאמענשטעלן די ליסטע פון דער נייער רעגירונג, וועלכע איז צוזאמענגעשטעלט געווארן אויף פאלגענדן אופן:

פרעמיער און אינערן־מיניסטער — גענ. סלאוואי - סקלאדקאווסקי; אויסערן־מיניסטער — יוזעף בעק; וויצע־פרעמיער און פינאנץ - מיניסטער — קוויאט־קאווסקי; קריגס - מיניסטער — קאספ־שיצקי; יוסטיץ־מיניסטער — פראקוראר פון אפעלאציע - געריכט וויטאלד גרא־באווסקי, האנדעלס - מיניסטער — אנ־טאני ראמאן; מיניסטער פאר עפענט־ליכען שוץ — גענ. פרעמיער קאש־טשאלקאווסקי; קאמוניקאציע - מיניס־טער — פולקאווניק אולריך; לאנדווירט־שאפטס - מיניסטער — פאניאטאווסקי, פאסט - מיניסטער — פולקאווניק קא־לינסקי, בילדונגס - מיניסטער — פראפ. שווענטאסלאווסקי

ווי עס איז צו זעהן זענען פארגעקומען ענדע־רונגען נאר אויפ׳ן אמט פון פרעמיער, אינערן־מי־ניסטער, יוסטיץ און האנדעל.

די נייע רעגירונג בילדעט א קאנצענטראציע פון רעגירונגס־לאגער, ווייל עס געהען אין איהר אריין מיניסטארען פון פערשידענע שאטירונגען, אנהויבענדיג פונם לאנדווירטשאפט־מיניסטער, וועלכער ווערט געהאלטען פאר א ראדיקאל, דעם ארבייטס־מיניסטער, וועלכער איז א אנהענגער פון א ליבערא־לען קורס, וויצע־פרעמיער קוויאטקאווסקי, וואס איז פאר א קאנטאקט מיט דער געזעלשאפט, און ענדי־גענדיג מיט דעם יוסטיץ־מיניסטעריום, דעם פרא־קוראר גראבאווסקי, וועלכער איז בעקאנט מיט זיי־נע ארויסטרעטונגען געגען די פ. פ. ס. און בריסקער פראצעס.

אין דער שפיץ פון דער רעגירונג שטעהט דער מיניסטער, וועלכער האט אין דעם שווערען יאהר 1930 ערפילט זיין אמט, די פליכטען פון יוסטיץ־מיניסטער האט אויף זיך גענומען דער פראקוראר, וועלכער איז ארויסגעטרעטען אלס בעשולדיגטער אין ביידע אינסטאנצען פון בריסקער פראצעס. עס איז אלזא פארגעקומען א איבערשטעלונג לטובת דער אזוי גערופענער "שטארקער האנד". אויף די הויפט־אמטען וועט דאמינירען דיריכטונג פון פער־שטארקען די רעגירונגס־מאכט, אויספיהלען מיט א נייעם אינהאלט דעם קאנסטיטוציע - רעזשים. עס

(ווייטער זעה 4־טע זייט)

[א]ראבער ערמארדעט 3 יודען אין ירושלים

[הו]יך־קאמיסאר אפגעווארפען די פאדערונג צו מאבילזירען די יוד. יוגענד

[ירו]שלים, 16 (יט״א טעלעגראפיש)

[...] אראבישער טעראר האט היינט דערגרייכט [...] פונקט דורך א חוצפהדיגען טאט וואס [...] טראגישע פאלגען. אין סאמע הארץ [...] קווארטאל אין ירושלים איז שבת אין [...] דער עולם איז ארויס ארויס פון פילם־[...] „עדיסאן" קינא אין יודישען קווארטאל [...] און מיט גרויס אימפעט אנגעלאפען [...] און האט אנגעהויבען צו שיסען פון א אויטאמאטישען רעוואלווער... די פאלגען זענען געווען שרעקליכע. 3 פערזאן זענען געפאלען טויט און צוויי לייכט פערוואונדעט, די נעמען פון די דערהרגעטע זענען אלעקסאנדער פאלאנסקי, יצחק העלאזסקי און ד״ר צבי שאבעכאווסקי. די לייכט פערוואונדעטע זענען ד״ר פלאסער און ישראל אש־כנזי, דער אראבישער מערדער איז אנטלאפען. דער טעראר אקט האט ארויסגערופען א גרויסע עמפערונג.

ירושלים, 16 (יט״א טעלעגראפיש)

דער הויך קאמיסאר האט היינט אפגעווארפען די פאדערונג פון א יודישער דעלעגאציע מיט בן צבי אין דער שפיץ, אז די רעגירונג זאל ערלויבען צו מאבילזירען די יודישע יוגענד צום שוץ פון יודישען לעבען.

תל־אביב, 16 (יט״א טעלעגראפיש)

די רעוויזיאניסטען האבען היינט איינגעארדענט גרויסע פראטעסט־מיטינגען.

יפו, 16 (יט״א טעלעגראפיש)

שבת אין אוונט איז אויפ׳ן תפיסה־בנין אין יפו געווארפען געווארען א באמבע, טויער און פענסטער זענען בעשעדיגט געווארען.

אין מק״ה ישראל זענען אונטערגעצינדען געווארען די ווייצען פעלדער, די שרפה דויערט נאך. עס איז אדורכגעפיהרט געווארען א אבלאווע. איינציגע אראבער זענען ארעסטירט געווארען.

ירושלים, 16 (יט״א טעלעגראפיש)

די געשעהענישען פון פרייטאגדיגען טאג: אין עכו זענען פארגעקומען אראבישע דעמאנס־טראציעס און צוזאמענשטויסען, דערביי זענען 14 אראבער פערוואונדעט געווארען.

בעת דער אראבישער דעמאנסטראציע אין טול־כרם, האבען אראבישע טעראריסטען געווארפען 6 באמבעס.

אין דער אראבישער דעמאנסטראציע אין יפו, האבען זיך בעטייליגט 10 טויזענד מאן. דערביי זע־נען 260 אנטיילנעמער פערוואונדעט געווארען.

אויף דער פאליציי־סטאציע אין יפו, האבען אראבער געווארפען א באמבע, א דאנק די העלדיש־קייט פון א יודישען פאליציאנט איז אויסגעמיטען געווארען א אומגליק, בעמערקענדיג די באמבע, האט דער יודישער פאליציאנט ארטין, איינשטעלענדיג זיין לעבען — אויסגעלאשען די קנויט, און די באמבע בעזייטיגט.

צוזאמענשטויסען און דעמאנסטראציעס זענען אויך פארגעקומען אין א גאנצע רייהע שטעט, ווי: חברון, צפת, שכם, א. אנד.

לאנדאן, 16 (יט״א טעלעגראפיש)

„דיילי העראלד" [...] פערעפענטליכט א סענסאצ־יאנעלע ידיעה, אין וועלכער די צייטונג שטעלט פעסט, אז די איטאליענישע רעגירונג האט צו דעם פראפאגאנדע־צוועק איבערגעשיקט צו די אראבישע פיהרער ריזיגע סומען געלד. בלויז די לעצטע צייט, האט רום איבערגעוויזען קיין א״י 5 טויזענד פונט. די אגיטאטארען דינגען פאר דעם געלד בעדואינער און צאהלען זיי צו 2 פונט א טאג און קעסט פאר איבערפאלען מארדען און אונטערצינדען יודיש האב און גוטס.

ירושלים, 16 (יט״א טעלעגראפיש)

די בעאמטע פון דער איטאליענישער באנק „באנקא דע־ראמא", האבען זיך בעשטייערט לטובת דער אראבישער שטרייק־אקציע.

אין דער געגענד פון חיפה, ווערט די טעראר און סאבאטאזש־אקציע פון די אראבער ווייטער פארגעזעצט, נישט ווייט פון עטלית, זענען אראבישע טעראריסטען אונטערגעצינדען די תבואה פון די יודישע פעלדער, פאליציי האט געשאסען און איין אראבער דערהרגעט.

ירושלים, 16 (יט״א טעלעגראפיש)

אראבישע טעראריסטען האבען היינט געווארפען א באמבע אויף דער געביידע פון רעגירונגס־שפיטאל. קיין קרבנות זענען נישט געווען.

(ווייטער זעה 3־טע זייט)

טאג - טעגליך

די נייע רעגירונג

[...] מיט א צייט צוריק האט מען געשמועסט [...] ענדערונג אין דער רעגירונג. מען האט [...] געווארט און זי איז פאר קיינעם נישט גע־[קומען] [...] אנערווארטעט, אבער דאך האט די פארם [...] זי האט זיך אויסגעדרוקט איבעראשט. [...] נישט ערווארט די דימיסיע פון פרעמיער [...]קאווסקי, מען האט זיכער געגלויבט, אז [...] קומען צו א רעקאנסטרוקציע פון קאבינעט [...]עלען פערשטארקט ווערען די טענדענצען [...]. עס זענען אויך געווען גרויסע קלאגען [...] מעגליכקייט פון א רעכטען אפנויג. [...] איז אבער די דימיסיע פון גאנצן קא־[בינעט] [...] די נייע רעגירונג, וואס איז געשאפען [...] האט געמאכט א סוף צו די אלע השע־[רות].

[...] אויף רעכטס איז נישט אויף לינקס נאר [...] קאנסאלידאציע פון דעם לאגער אויף [...] עס האבען זיך געשטיצט אלע רעגירונ־[גען] נאך דער מאי איבערקעהרעניש — דאס [...] זין פון דער לעצטער רעגירונגס ענדע־[רונג] [...]טיפערען זין האט אפשר נאך דער פאקט, [...] פרעמיער און גלייכצייטיג אינערן־מי־[ניסטער] איז בעשטימט געווארען גענעראל סלאוואי [סקלאדקא]ווסקי, אין די פאליטישע קרייזען ווייזט [...] אז די נייע רעגירונג מיט גענעראל סקלאד־[קאווסקי] אין דער שפיץ וועט זיין א רעגירונג [פון] „שטארקער האנד", אין דעם רעגירונגס־[...] האט מען, זעהט אויס, געהאלטען, אז דער [...] מאמענט איז נישט פאסיג פאר קיין [...] עקספערימענטען און, אז עס מוז קודם־כל [...]יהרט ווערען די „פאציפיקאציע" פון לאנד, [...] דאזיגער אויפגאבע ווערט טאקע בע־[...] [פ]רעמיער סקלאדקאווסקי אלס דער „ריכטי־[געס] [...] אויף דיזם ריכטיגען פלאץ".

ש.

אונזער ווארט

איטאליעניש געלד

צוויי ידיעות זענען אנגעקומען פון ארץ־ישראל: דער איטאליענישער קאנסול לייקענט אפ דעם קלאנג, אז די אראבישע טעראר־אקציע ווערט געשטיצט דורך דער איטאליענישער רעגירונג און א צווייטע ידיעה, אז דער „דיילי העראלד" מעלדעט פון זיכערע קוועלען, דאס די אקציע ווערט פי־נאנסירט דורך איטאליען.

די צייטונג ווייסט אפילו צו דערצעהלען, אז פאר איטאליעניש געלד ווערען געדינגען בעדואי־נער וואס פיהרען אויס מארדען אונטערצינדונגען און אנדערע פערברעכען.

עס איז מערקווירדיג מיט וואס פאר א עקשנות די ענגלישע פרעסע קעהרט זיך אלץ צוריק צו דער ווערסיע פון דער איטאליענישער האנד. עס שטעקט זיכער דערין דער ווילען ארויפצווארפען א טייל פון דער שולד, וואס פאלט אויף דער ארץ־ישראל רעגירונג אויף א אנדערען. אבער ווען אפילו די סברה וועגען איטאליעניש געלד זאל זיין ריכטיג, דאן טראגט די מאנדאטאר־מאכט א דאפעלטע פער־אנטווארטליכקייט, ווייל וויסענדיג אז טעראר־אק־ציע פון די אראבער איז א רעזולטאט פון א אויס־לענדישע פראפאגאנדע, האט זי זי נישט דערשטיקט באלד אין אנהויב נאר לאזט דאס פייער פונאנדער־וואקסען איי א נאציאנאלע בעוועגונג.

אז דער שטרייק פון די אראבער ווערט פינאנ־סירט מיט גרויסע געלד מיטלען איז איבריגענס נישט קיין סוד. עס איז נאר ביז איצט נישט געווען בעוואוסט ווער עס שטעלט צו די דאזיגע מיטלען. איצט האבען אויף דער דאזיגער פראגע געגעבען א אומדירעקטען ענטפער די בעאמטע פון דער אי־טאליענישער באנק אין ירושלים „באנקא די ראמא", וואס האבען זיך בעשטייערט לטובת דעם אראבי־שען שטרייק.

און ווידער שטעלט זיך די פראגע: צי האט די ארץ־ישראל רעגירונג נישט קיין מעגליכקייט אפצושטעלען דעם טעראר אין לאנד און אפצושני־דען די פאנדען וואס געהען אויף אונטערצושטיצען דעם שטרייק פון די אראבער? אדער זי וויל דיקא די מאנדאטאר מאכט, אז ענגליש־איטאליענישער קאמף זאל זיך אפשפילען אויף די יודישע פלייצעס?

מערדער פון א יודישער פאמיליע אונטער ראדאם פער׳משפט

איינער אויף 12 יאהר און דער צווייטער אויף 6 יאהר תפיסה

ראדאם, 16. (יט״א טעלעפאניש)

אין ראדאמער קרייז־געריכט איז היינט פאר־געקומען דער פראצעס פון צוויי יונגע פויערים יאן פיענאסי און קאזשימיעזש מאדעא, וועלכע האבען דעם 30 טען דעצעמבער ־פ. י. דערמארדעט אין דארף וואלא קוראשאווא א יודישע משפחה, די מו־טער א זוהן און א טאכטער, דער פאטער איז על פי נס ניצול געווארען.

דער פראקוראר האט געהאלטען א שארפע רעדע אנווייזענדיג אויף דעם גרויזאמען מארד וואס די פערברעכער האבען אויסגעפיהרט אויף אונשול־דיגע מענשען און געפאדערט פאר די אנגעקלאגטע די הארבסטע שטראף.

דער ציוויל־מאהנער פון די אנקלאגער אדוו. פעניגשטיין האט בעגריסט די רעדע פון פראקוראר.

די פערטיידיגער פון די בעשולדיגטע האבען ארויפגעווארפען די שולד אויף דער גרייצטער אטמאספערע און ראסען־האס וואס קומט צו אונז פון דייטשלאנד און געבעטען פאר די אנגעקלאגטע מילדע שטראפען.

דאס געריכט האט ארויסגעטראגען א פסק־דין לויט וועלכן יאן פיענאסי ווערט פערמשפט אויף 12 יאהר און קאזשימיעזש מאדעא אויף 6 יאהר תפיסה.

גאנץ לאדז! גארטן=פערוויילונג איז העלענא

גרייט זיך צו דער גראנדיעזער
וואס קומט פאר דאנערשטאג, 28-טען מאי ד. י. (2-טער טאג יום-טוב) מיט גאר אן איבהאלטסרייכע פראגראם און א סך אטראקצי
די הכנסה לטובת די שולעז און קינדער-היימען ביים מעדעם-סאנאטאריום אין לאדז. גענויערעס קומט. בילעטן צום פרייז פון 75 גר. (אין פארפערקויף פאר מיטג
פון די פראס. סטראיינען 54 גר. און פאר קינדער 25 גר. שוין צו בעקומען אין די שולן זאוואדזקא 1 און זגערזשער 34, אין קולטור-ליגע זאכאדניא 68, ליכטנשטיין-קלוב פיעטריק. 10 און אין אלע פראפ. פאר

BRYKA NAPOI GAZOWYCH
. Frydwald
Piłsudskiego 69, tel. 190-48
עמפפעהלט
סאדעוואסער אין לעמאנ
וואס ווערט אפגעשיקט פינקטליך אהיי
בעשטעלונגען ווערען אנגענומען א גאנצן טאג.

פערזיכערונגען

געגען פייער און גנבה
פון וואוינונגען, געשעפטען און פאבריקען ווי אויך לעבענס- און
אלע ארט אנדערע פערזיכערונגען, ערלעדיגט אויף זעהר גינסטיגע
בעדינגונגען די פון 1905 עקזיסטירענדע אגענטור פון

מ. שיינבערג

16 בארוטאוויטשא 16, טעל. 129-04 און 266-58.
בעראטונגען אין פערזיכערונגס-אנגעלעגענהייטען, ערטייל איך פערזענליך
טעגליך פון 1—3. סאלידע אגענטען קענען זיך מעלדען טעגליך פון 11—2.

Z intencji zaręczyn
p. **Henryka Zarzewskiego**
z p. **Marylą Rozenstrauchówną**
życzą dużo szczęścia
POMERANCOWIE.

אכטונג, קאנקורענץ-פרייזן!
הערען-שניידער-מייסטער

א. ח. קוטשינסקי,

13 בארוטאוויטשא 13
קווער אפיצינע, 1-טער שטאק. טעל. 90-247
מאכט בעקאנט, אז צום פריהלינג און זומער-
סעזאן ווערען אנגענומען אלערליי בעשטעלונגען
פון אייגענע און אנפערטרויטע סחורות
מיט די נייעסטע מאדעלען.
ערשטקלאסיגע ארבייט! מעסיגע פרייזען,
בעמ.: גרויסער אויסוואהל פון סחורות
קומט און איבערצייגט אייך!

נאך קורצע שווערע ליידען איז געשטארב
מיין ליבע פרוי, אונזער טייערע און אונפערגעסליכ
מוטער, שוויגערטאכטער, שוועסטער און מוהמע נ"ע

ליבע לעווקאוויטש

אשת ר' בנימין הכהן נ"י אין עלטער פון 45 יאה
די לוי' קומט פאר היינט, זונטאג, ד. 17 מ
1936, 1 א זייגער בייטאג פון טרויער-הו
דוואָרסקא 52, וועגען וואס ס'טיילען מיט אין גרוי
צער די טיפטרויערנדע הינטערבליבענ

7-קלאסיגע פריוואטע מענער-שול
א. נ.

„Nauka i Wychowanie"

אין לאדז, פילסודסקיעגא 62 טעל. 245-97.
איינשרייבונגען פון נייע שילער אין אלע אפטיילונגען
צום נייעם שול-יאהר 1936/37 קומען פאר טעגליך פון
1—10 פריה און פון 5 ביז 7 אין אווענד.
די איינטריטס-עקזאמענס לויט לעקציע-סיסטעם הייבען
זיך אן דעם 10 יוני ה. י. אין דער ערשטער אפטיילונג
הייבען זיך אן די לעקציעס 9 אין דער פריה.
בעמערקונג: ספעציעל אכט ווערט געלייגט אויף
העברעאיש און בכלל יודאיסטישע לימודים.
דער שול-לייטער ע. גאלדשמיר.

Gimnazjum i Szkoła Powszechna
I. KACENELSONA
43 ZAWADZKA 43
Telefon 151-79
מיט אנמעלדונגען פאר נייע שילער זיך ווענדען אין קאנצעלאריע,
מאנ-טעגליך פון 10 ביז 2 פארמ. און פון 6 ביז 7 נאכמיטאג.

די פערוואלטונג פון דער ערשטער יודישע
באלוטער „גמילות חסדים-קאסע" אין לא
מארינארסקא 15. מעלדעט אין טיפען צער, אז נ
שווערע ליידען איז געשטארבען

נ"ע ליבע לעווקאוויטש

פרוי פון אונזער חשוב'ן עהרען-סעקרעטאר
בנימין לעווקאוויטש.
צו דער לויה וועלכע קומט פאר היינט זונט
יום א' במדבר, 1 א זייגער בייטאג פון טרויער-הו
דוואָרסקא 52, ווערען אלע מיטגלידער געבעטען
קומען אפגעבען דער פארשטארבענער דעם לעצט
כבוד. די פערוואלטונג.

צו יוחנן ליפשיץ
חתן הרה"ג משה מנחם
סג"ל שליט"א
— וואוינט —
בארוטאוויטשא 32
טעל. 29-221.

מזל טוב!
אונזער חשוב'ן פרעזעס פון
„נושאי המטה"
ה' **יחיאל יוסף**
ראזענוואלד און **פרוי**
צו דער בר-מצוה-פייערונג
פון זייער ליבען זוהן

מאיר לוי

ווינשען מיר א הארציגען מז"ט
און זיי זאלען דערלעבען פון איהם
פיל נחת און פרייד.
די פערוואלטונג
און די מתפללים
פון „נושאי המטה"
(בושעשינער 23)

בעקאנטמאכונג
דערמיט מאך איך בעקאנט, אז פון
היינט אן ווערט ארויסגעגעבען
מיטאגען מיט געפליגל נור **1.25** זל.
ווי אויך מילכיגע
פרישטיקן און **אווענדברויטן**
פון 5 געבג נור 1 זל.
„Bar Europejski"
4 שרודמיעשצא 4
איינהאבער: י. לעוו.

פאר פייער און גנבות!
קאנט איהר אייך אסעקורירען אויף
זעהר גינסטיגע בעדינגונגען.
קלינגט אן ביטע טעלעפ. 203-94

צו דער פערלאבונג פון אונזער
פריינדין פרל.
עסטערא יאקובאוויטש (לאדז)
מיט ה'
מאקס זשעלאנקא (וולאצלאוועק)
ווינשן מיר זיי א הארציגען מזל-טוב
און פיל גליק.
שמואל גארדאן און פאמיליע
און ברוך זשולטי און פרוי.

הזכרה

היינט, זונטאג, דעם 17 מאי ד. י. 4 נאכמ
קומט פאר אויפ'ן בית החיים א הזכרה און ד
ענטהילונג פון דער מצבה נאך אונזער א
פערגעסענעם מאן, פאטער און זיידע

נ"ע שמואל בער רעזניק

בן הרב ר' יהודה לייב הלוי ז"ל
צו וועלכער אלע קרובים, פריינד און בעקאנטע וו
רען איינגעלאדען צו קומען.
די פאמיליע.

MOTORY
elektr.
OKAZYJNE używane i nowe po cenach najniższych Przełączniki gwiazda trójkąt i rozruszniki własnego wyrobu
WARSZTATY REPERACYJNE,
przewijanie maszyn. Instalacje elektr.
Reklamy neonowe.
Inż. J. Reicher i S-ka, Łódź
Południowa 28, tel. 21-000.

Z intencji zaręczyn
p. **Henryka Zarzewskiego**
z p. **Marylą Rozensztrauchówną**
życzą dużo szczęścia i różowej przyszłości.
Julijanostwo Kajzer.

הערען-שניידער-אטעליער

מ. גראשיצער

85 קילינסקיעגא 85
הויף, רעכטע אפיצ., לעצטער איינגאנג
1-טער שטאק. וואוינונג 19.
נעמט אן אלעראַרט בעשטעלונגען
צו גאנץ מעסיגע פרייזען
פאר ארבייטענדע געוויסע הנחות.
בעמערקונג: איך לערן צושניידען טעגליך
פון 7 ביז 10 אין אווענט.

הזכרה

היינט, זונטאג, ד. 17 מאי ד. י. 12 א זייגער
בייטאג קומט פאר א הזכרה און די ענטהילונג
פון דער מצבה נאך אונזער אונפערגעסליכע
פאטער נ"ע

אשר בארנשטיין

צו וועלכער עס לאדען איין אלע קרובים, פריינ
און בעקאנטע **די פאמיליע.**

לעבענס-
פערזיכערונגס-פאליסן
אינלענדישע און אויסלענדישע, אפילו
פון גאנץ לאנג נישט געצאהלטע,
קענען אויך האבען א געוויסן ווערט,
אויב איהר וועט זיך ווענדען
Łódź Piotrkowska 145, m. 5a
פערזענליך פון 4 ביז 7 נאכמ.

OSOBISTE.

Niniejszym gorąco przepraszam i wyrażam żal i skruchę wobec kasjerki Tow. Linas Hacholim za mimowolną wyrządzoną w dniu 15/5 36 r. krzywdę moralną i zapewniam jednocześnie że podobne zajście z mojej osoby nigdy się więcej nie powtórzy.

H. FELDMAN.

CUKIERNIA
„ZRÓDŁO"
PRZEJAZD 1, tel. 209-87 i 133-72
עמפפעהלט
אויסגעצייכנטע לאדעם
צוזאמען מיט מאראָ-וואסער און וואפלעם א פארציע **35 גר.**
יארסקע אוועגדברויטען
פון 4 געגנ צו 1 זל.

דער שווערגעטראפענער
פאמיליע הערציגער
צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון זייער אונפערגעס
ליבען זוהן

נתן שאול נ"י

דריקען אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל
מ. טוב און פאמיליע

הזכרה

מארגן מאנטאג, ד. 18/5
ד. י. 10 א זייגער פריה צו דער
ערשטער שמערצליכער יאהרצייט
פון אונזער אונפערגעסליכער
שוועסטער, שוועגערין און מומע
נ"ע
זלאטע לאמאניעץ
(פון דער היים סובעצקי)
קומט פאר אויפ'ן בית החיים
א הזכרה און די ענטהילונג
פון דער מצבה, וועגען וואס עס
טיילט מיט אלע קרובים, פריינד
און בעקאנטע
פאמיליע סובעצקי.

אויערען, נאז און האלז
און לונגען-קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67. טעל. 81-127
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועק
אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטאר־
ישעם פון 2-9 און פון 4-8 אווענט.
ביי דער קליניק איז טעטיג
א רענטגען-קאבינעט
פאר דורכלייכטונגען און אלערליי פאטאגראפיעס

זונטאג, דעם 24 מאי, 11 א זייגער פארמיטאג וועט
פארקומען אין אייגענעם לאקאל פאמארסקא 54
די יעהרליכע

אלגעמיינע פערזאמלונג

פון די מיטגלידער פון דער חברה „מחסה לזקנים"
מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג: 1) דערעפנונג און וואהלען פון
פרעזידיום; 2) פארלעזען די פראטאקאלען: א) פון דער אל־
געמיינער פערזאמלונג פון יאהר 1935, ב) פון דער רעוויזיאנס־
קאמיסיע; 3) בעריכט פון דער פערוואלטונג; 4) בעשטעטיגען
פון בודזשעט פאר'ן יאהר 1936/7; 5) פארשלאגען פון דער
פערוואלטונג און מיטגלידער; 6) וואהלען.
בעמערקונג: ביי א נישט גענוגענדער צאהל מיטגלידער
וועט די פערזאמלונג פארקומען דעם 31 מאי, 11 פארמיטאג
אין זעלבען לאקאל מיט דערזעלבער טאג-ארדנונג און וועט
זיין גילטיג ביי יעדער צאהל מיטגלידער (40/41 §§ פון סטאטוט)
די פערוואלטונג.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אוי
דער שווערגעטראפענער **פאמיליע הערציגער**
צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון זייער אונפערגעס
ליכען זוהן **נתן שאול** נ"ע
דאס פערסאנאל פון דער פירמע מ. טוב יצ

דעמאָנסטראַציעס, צוזאַמענשטויסן, באָמבעס

די געשעהענישען פון פרייטאָג׳דיגען טאָג

(ענדע פון דער ו־טער זייט)

…ושלים, 16 (יט״א טעלעגראַפיש)

…שבת־דיגער טאָג איז אַריבער רוהיג. פאָר… …ן העלמען פּאַטראָלירען איבער די גאַסען …לים. די גרעניץ פון תל־אביב איז בעוואַכט …שאַרקער פּאָליציי־קאָרדאָן.

…ושלים, 16 (יט״א טעלעגראַפיש)

…בריטישען מיליטער־לאַגער אין ראש פּנה, …אַרויסגעגנבעט גרויסע טראַנספּאָרטען …די גנבים זענען ביז איצט נישט ענטדעקט …

…לאביב, 16 (יט״א טעלעגראַפיש)

…סוין בעריהמטע נאַצי־אַגענטען ד״ר צובאַק …פּערטא טאמאַן, זענען אַרויסגעשיקט געוואָרען …פון ארץ־ישראל.

…ושלים, (יט״א)

…אין יפו איז היינט (פרייטאָג) פאָרגעקומען …אַראַבישע דעמאָנסטראַציעס נאָכדעם, ווי די מ… …האָבען פאַרלאָזען די מעטשעטען נאָך …-תפילות. עס איז געקומען צו אַ צוזאַ… …מיט דער פּאָליציי. די דעמאָנסטראַנטען …אָנגעגריפען די פּאָליציי, וואָס האָט זיי גע… …טריבען. פּאָליציי האָט געעפענט אַ פייער. …אַראַבער זענען דער׳הרג׳עט געוואָרען און 14 …פאַרוואונדעט, דערונטער 4 שווער.

…אַראַבער האָבען היינט געשאָסען אין דער …פון דער קאָלאָניע רעננה. דער קאָלאָניסט …וידמאַן איז פאַרוואונדעט געוואָרען.

…אין חיפה האָבען אַראַבער אונטערגעצונדען …אויטאָס, אויף וועלכע מען האָט געפיהרט דאָס …פון יודישע עולים פון דייטשלאַנד. …פאַרמעגען איז פאַרברענט געוואָרען. די …האָט געהאַט בדעה צו מאָביליזירען 100 …וואָס זאָלען היטען די אויטאָמאָבילען, די …האָבען אָבער דעם אָנבאָט פון …נישט אָנגענומען.

…אַראַבישע טעראָריסטען האָבען היינט אי… …די טעלעפאָן און טעלעגראַף־דראָהטען …ירושלים און אמאַן (עבר־הירדן), די קאָמו… …איז באַלד צוריקגעשטעלט געוואָרען.

…טעראָריסטען האָבען היינט אויך געוואָרפען …אויף איינע פון די בריקען איבערן ירדן. …פאַרשידענע סטאַציעס האָבען אַראַבער …דורכפאָהרענדע באַהן־צוגען און געוואָר… …שטיינער. אין איינציגע פאַלען זענען …געוואָרען די שויבען. צוויי פּאַסאַ… …זענען לייכט פאַרוואונדעט געוואָרען.

…ציעל ווערט געמאָלדען, אַז דער נעכטי… …אין משמר־העמק האָט חורב געמאַכט …ומער.

…אַראַבער האָבען היינט איינגעאָרדענט אַ דע… …אין צפת. פּאָליציי האָט די דעמאָנ… …צוטריבען און צונישט געמאַכט דעם …אינצורייסען זיך אין יודישען קוואַרטאַל.

ירושלים, (יט״א) אויף דעם היינטיגען …טאָג זענען מאָבילירט געוואָרען אין …גרייט צושטאַנד אַלע מיליטער אַבטיילונגען, וואָס סטאַציאָנירען אין א״י, דערונטער דאָס מיליטער וואָס איז היינטיגע וואָך אָנגעקומען פון עגיפּטען.

אין פאַרשידענע ערטער האָט דאָס מיליטער פאַרנומען סטראַטעגישע פּאָזיציעס, עס זענען איינגעשטעלט געוואָרען מאַשין געוועהר, טאַנקען און פּאַנצער אויטאָס.

אין ירושלים גופא איז געווען פאַרהעלטניש־מעסיג ווייניג מיליטער. דאַגעגען איז אין ירושלים געווען פיעל פּאָליציי, וואָס פּאַטראָלירט די שטאָדט בעזונדערס די גרעניץ פּונקטען.

דאָס רוב מיליטער סטאַציאָנירט צווישען חיפה און זכרון־יעקב. אין די קאָלאָניעס געפינט זיך מי־ליטער פון עגיפּטען.

ווי עס ווערט מיטגעטיילט, געפינען זיך אין עבר הירדן אין צושטאַנד פון מאַרש־גרייטקייט ענ־לישע מיליטער־אַבטיילונגען, וואָס צעהלען 2400 זעלנער. אין פאַל פון נויטווענדיגקייט זאָלען זיי אָבמאַרשירען קיין א״י.

ירושלים, (י. ט. א.)

אין ירושלים גופא זענען היינט קיין אַראַבישע דעמאָנסטראַציעס נישט פאָרגעקומען.

די גרעניצען פון שטאָט זענען געווען שטאַרק בעוואַכט דורך פּאָליציי, וועלכע האָט נישט אַריינ־געלאָזען קיין ירושלים אַראַבער פון די אַרומיגע דערפער.

די פרייטאָג תפילות אין די ירושלים׳ער מע־טשעטען זענען אַדורך רוהיג. די צאָהל אַראַבער, וואָס האָבען זיך בעטייליגט אין די תפילות, איז געווען נישט קיין גרויסע.

פון דער ירושלים׳ער אַלטשטאָט האָט מען ביז איצט עוואַקואירט 900 יודען.

אין דער אַלטשטאָט פיהלט זיך אַ שפּיון־מאַנגעל. די אגודת ישראל האָט היינט אויפגענומען אַ בעשפּייזונגס־אַקציע לטובת די יודען אין דער אַלטשטאָט. היינט איז צווישען זיי פאַרטיילט גע־וואָרען שפּייז. וואָס איז געבראַכט געוואָרען אויף דריי לאַסטאויטאָס. די שפּייז איז געבראַכט געוואָ־רען אונטער דער אָנפיהרונג פון פיהרער פון דער אגודה, הרב משה בלאַו. די פּאָליציי האָט זיך אָפּ־געזאָגט צו געבען אַן עקסקאָרטע.

אין רוממה קוואַרטאַל האָבען אַראַבער גע־וואָרפען אַ באָמבע אין דער נאָהענט פון יודישען מושב זקנים. די עקספּלאָזיע האָט קיין שאָדען נישט גורם געווען.

נעבען קויציע פון 200 פונט האָט די פּאָליציי אַרויסגעלאָזען פון אַרעסט שלום פראַנקענטהאַל׳ן, וועלכער איז אַרעסטירט געוואָרען מיטוואָך אויפ׳ן סמך פון אַן׳אַראַבישען בלבול, אַז ער זאָל האָבען געשאָסען פון אַ רעוואָלווער. קיין שום געוועהר האָט מען ביי פראַנקענטהאַל׳ן נישט געפונען.

ירושלים (יט״א) נעכטען ביינאַכט האָט דער „אויבערשטער אַראַבישער ראַט אַרויסגעגע־בען אַ פּראָקלאַמאַציע צו דער אַראַבישער בעפעל־קערונג, אַז פון דעם 15־טען מאַי (פרייטאָג) זאָל זי אויפהערען צאָהלען שטייערן. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט מען היינט מיטגעטיילט פון פאַרשי־דענע שטעט, אַז די אַראַבער זאָגען זיך אָפּ צו צאָה־לען שטייערן.

פון דער אַנדערער זייט האָט היינט אַ גרופּע אַראַבישע סוחרים זיך געווענדעט צו דער רעגירונג און זי געבעטען, אַז זי זאָל פאַראָרדנען אַ צוואַנג צו עפענען די געשעפטען, ווייל דער שטרייק ווערט געפיהרט אויסשליסליך אונטערן דרוק פון טעראָר מצד די אַראַבישע עקסטרעמיסטען.

ירושלים (יט״א) די רעגירונגס־מאַכט האָט היינט אַרויסגעגעבען אַן׳ערלויבעניש צוצוטרעטען צו בויען אויף די יאַסערען פון תל־אביב כיואַלעס־ברעכער.

דאָס דאַרף יוערען דער אָנהויב פון קינפטיגען זעלבסטשטענדיגען פּאָרט פון דער יודישער שטאָט, וואָס וועט מאַכען ווירטשאַפטליך אומאָבהענגיג תל־אביב פון יפו.

ירושלים (יט״א) היינט איז מיטגעטיילט געוואָרען, אַז די וואַהלען פון רב־הראשי פון א״י. וואָס האָבען געזאָלט פאָרקומען זונטאָג, דעם 17־טען מאַי, זענען אָבגעלעגט געוואָרען ביז׳ן 1־טען יולי.

ירושלים (יט״א טעלעגראַפיש)

צוליבן אויסנאַהמס־צושטאַנד אין אַ רייה געגנטען פון ירושלים, דערונטער אויך אין קיואַר טאַל, אין וועלכען עס געפינט זיך דער פּאָסט־און טעלעגראַפען־אַמט, איז די יודישע באַפעלקערונג אין די אָוונט־שעה׳ אָבגעשניטען פון פּאָסט און טעלעגראַף.

די עוואַקואַציע פון די יודישע איינוואוינער פון דער אַלט־שטאָט פון ירושלים ווערט פאָרטגע־זעצט.

ירושלים (יט״א) אין צוזאַמענהאַנג מיט די לאָנדאָנער פּרעסע־מעלדונגען וועגען דער ראָל פון דער איטאַליענישע פּראָפּאַגאַנדע אין די לעצטע אונ־רוהען אין ארץ־ישראל האָט דער איטאַליענישער קאָנסולאַט אין ירושלים היינט אַרויסגעגעבען אַן־ערקלערונג, אין וועלכען ער לייקענט קאַטעגאָריש די ידיעות, אַז איטאַליען זאָל אין אַ וועלכער־עס־איז מאָס זיין פאַראַנטוואָרטליך פאַר די לעצטע גע־שעהענישען אין א״י.

לאָנדאָן (יט״א) די ברודער־טאָכטער פון לאָרד באַלפור, פרוי דאָגדייל, פאַרעפענטליכט אין „טיימס״ אַ בריף, אין וועלכען זי רוהמט די זעלבסט בעהערשונג און צוריקגעהאַלטענקייט פון דעם יו־דישען ישוב אין א״י בעת די לעצטע אונרוהען.

די שרייבערין פון בריף פאָדערט, אַז די ענגלישע רעגירונג זאָל אָפיציעל אָנערקענען דעם דאָזיגען פאַקט. אויב די רעגירונג וועט עס נישט טון, וועט עס פיהרען דערצו, אַז אויך די יודען זאָלען פאַר־לירען זייער געדולד און זאָלען, פּונקט ווי די אַראַ־בער, אַליין פּרובען נעמען זייער גורל אין האַנד.

דמשק (יט״א) דער סירישער נאַציאָנאַל־בלאָק האָט בעשלאָסען פּראָקלאַמירען אויף זונטאָג, דעם 17־טען מאַי, אַן׳אַלגעמיינעם שטרייק, כדי „צו שטאַרקען דאָס אַראַבישע פאַלעסטינא אין זיין קאַמף״.

רוים, 16 (יט א טעלעגראַפיש)

די געשעהענישען אין ארץ־ישראל ווערען אין רוים נאָכגעפאָלגט מיט דער גרעסטער שפּאַנונג. אין די וואַטיקאַן־קרייזען ווערט אויסגעדריקט אומ־צופרידענהייט מיט דער בלוט־פאַרגיסונג איז דעם הייליגען לאַנד.

—*×*—

פאַרלעזונג פון לאָרד מאַרלעי

וועגען דער טראַדיציע פון פרייהייט און יודישער פראַגע

וואַרשא, 16 (טעלעפאָניש)

היינט איז אָנגעקומען קיין וואַרשא דער געוועזענער ענגלישער קריגס מיניסטער לאָרד מאַרלעי, וועלכער איז איינגעלאַדענט געוואָרען געוואָרען דורך דער טעריטאָריאַליסטישער געזעל שאַפט „פריילאַנד״.

לאָרד מאַרלעי וועט מאָרגען האַלטען אַ פאַרלעזונג אין דער היגיענישער געזעלשאַפט אויף דער טעמע „די פרייהייט, טראַדיציעס און די יודישע פראַגע״.

היינט איז אין דער געזעלשאַפט „פריילאַנד״ פאָרגעקומען אַ גלעזעל טעה. לאָרד מאַרלעי און פרוי זענען אויך אַנוועזענד געווען אויף אַ זיצונג פון דער געזעלשאַפט „אָרט״, וואו לאָרד מאַרלעי האָט זיך אינפאָרמירט וועגען דער לאַגע פון די יודען אין פּוילען און וועגען דער טעטיגקייט פון „אָרט״.

פער׳משפּט צוויי טעראָריסטען אין קעלץ צו 6 חדשים תפיסה

קעלץ, 16 (טעלעפאָניש)

אין קרייז־געריכט איז היינט פאַרעפענטליכט געוואָרען דער פסק דין אין דעם פּראָצעס פון די טעראָריסטען אַטענטאַטען אויף יודישע געשעפטען. יוליאַן פּאַוולושינסקי און יאַן מיכאַלסקי צו 6 חדשים תפיסה, 5 אָנגעקלאַגטע זענען בעפרייט געוואָרען. דער פּראָקוראָר אַפּעלירט.

אויפגעלעזט אָפּטיילונגען פון דייטשע פעראיינינגונג אין פּוילען

טאָרן, 16 (ספּע: טעל.)

דער סטאַראָסטע אין וועיהעראָוואָ האָט אויפגעלעזט אַלע אָפּטיילונגען פון פערבאַנד „דויטשע פעראיינינגונג״ אין וועיהעראָוואָ, פּוצק, העל קראַקאָוו און סמאַנין.

איבערציהונגען ארץ־ישראל און עקספּעדיציעס נאָך

אין געזאַמעלטע וואַגאָנען ערלעדיגט שנעל און פּינקטליך צו מיסיגע פּרייזען

„POLSKI LLOYD" Sp. Akc.

oddział w Łodzi Narutowicza 13

tel. centrala: 250-15.

Palestine Shipping Co. Ltd.
Palestine and Egypt Lloyd Ltd.

פערטרעטונג:

Dr. med.

W. ŻADZIEWICZ

ספּעציאַליסט פאַר אויערען, נאָז, האַלז און קעהלקאָפּ־קראַנקהייטען

Piotrkowska 64, tel. 125-26.

נעמט אָן פון 5–8 אָוונט.

DR. MED.

J. Szreiber

כירורג

צוריקגעקעהרט

Narutowicza 9. tel. 122-…

…פון 2–3 נאָכמ. און פון 5–7 אָוו.

Starszy Felczer

B JOSKOWICZ

פּולנאַצנאַ 4, טעל. 141-86

נעמט אָן טעגליך פון 8–11 און 4–6 נ״מ

טעגליך פּאַקען־שטעלען מיט פרישע קראַוויאַנקע.

Dr. med.

M. GLAZER

ספּעציאַליסט פאַר הויט־ און ווענערישע קראַנקהייטען

ZACHODNIA 64, tel. 185-49

נעהמט אָן פון 12–2, מיטאָג און פון 7 ביז 8.30 אָוונט.

זונטאָג און חגאות פון 10–12 בייטאָג.

Dr. med.

G. GERSZTAJN

ספּעציאַליסט פאַר אויגען קראַנקהייטען

Traugutta 12, tel. 175-10

נעהמט אָן פון 11-2 און פון 5 ביז 8.30 אָוו. אונבעמיטעלטע— לעטשניצע פּרייזען.

ד״ר יעקב האַנדזעל

אָרדינירט אין דער צייט פון זומער אין קוראָרט

IWONICZ

willa „Mały Orzeł"

Lekarz Dentysta

Jakób Botwinik

נעמט אָן טעגליך פון 10 ביז 3 נאָכמ. אין דער לעטשניצע „פּאָמאָץ״ ריג זגער־זשער און לימאַנאָווסקיעגאָ 1, טעל. 101-29 און פון 4–10 אָוונט אויף נאַרוטאָ־ווימשאַ 13. —::— צוגענגליכע פּרייזען.

פאַר אַרבייטסלאָזע — הנחה.

ד״ר העללער

ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער - שוואַכע

8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89

נעמט אָן פון 8–11 און פון 4–8 אָוונט.

זונטאָג פון 10–2 מיטאָג.

פאַר פרויען — אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פּרייזען

Dr. med.

S. Druebin

נעהמט אָן געבורטען און גינעקאָלאָגישע אָפּעראַציעס אין זיין פּריוואַטער קליניק

„SANTE"

6־טער שערפּיען 17, טעל. 153-10.

Dr.

Wajnberg

צוריקגעקעהרט

ספּעציאַליסט פאַר לונגען, האַרץ און סקלעראָז קראַנקהייטען

145 פּיעטריקאָווער

טעל. 126-02.

נעמט אָן פון 9-10 פריה, 3-5 8-9 אָוו.

Dr. M. ELJASBERG

Chirurg

PIOTRKOWSKA 80, tel. 117-87

צוריקגעקעהרט

DR.

L. Pikielny

UROLOG

ספּעציאַליסט פאַר נירען, בלאָזען און אורין־קראַנקהייטען

NAWROT 8, tel. 219-90

נעהמט אָן פון 4—7 נאָכמיטאָג

צוריקגעקעהרט.

וויכטיג פאַר ברוך־קראַנקע

(רופּטורען) זאָווי פון פערקרימונגען פון רוקען־ביין (הויקערס), פּאַראַליזשען, ביין־שווינדזוכט, פּלאַטפיס און פאַרשידענע אַנדערע פערקריפּלונגען־ליידענדע.

פאַר פאַרשידענע אַרט רופּטורען פערעלטערטע און די געפערליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל־באַנדאַזשען לויט מיין מע־טאָדע היילן און בעזייטיגען ראַדיקאַל יעדן איינציגן ברוך.

ביי מאַגען און קישקע - זענקונג ספּע־ציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע לייב־הייל־באַנדאַזשען.

פאַר הויקערס ספּעציעלע גאָרסעטען און גליידהאַלטערס.

געגען ביין־שווינדזוכט ספּעציעלע אָר־טאָפּעדישע אַפּאַראַטען פון אַלע סיסטעמען.

געגען שמערצענדע פּלאַטפיס ספּע־ציעלע אָרטאָפּעדישע איינלאַגען לויט גיפּס־מאָדעלען.

געגען קרומע אָדערן ספּעציעלע גומי־שטרימפּ לויט מאָס.

קינסטליכע הענד און פיס

ספּעציעלע הייל־אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט

ספּעצ. אָרטאָפּעד

א. פּעטריקעוויטש, לאָדז

9 פּיאָטרקאָווסקאַ 9, טעל. 177-09 (פריהער אַלגינסקאַ)

אכטונג! קראַנקע מוזען זעלבסט ערשיינען.

…איינגעדאַנקזאַגונגען קענען בעוויזען ווערען

נישט קיין דעוואלואציע, נישט קיין אינפלאציע

ערקלערט אין אן אינטערוויאו דער נייער פרעזעס פון באנק פאלסקי וו. בירקא

דער נעכטיגער „א. ק. צ.” פארעפענטליכט אן אינטערוויאו מיט’ן פרעזעס פון באנק פאלסקי וו. בירקא. די אונערווארטעטע דימיסיע פון פולקאווניק קאָץ — שרייבט די צייטונג — וועלכען מען האט געהאלטען פאר א היטער פון דער וואלוטע האט גורם געווען צו א מבול פון די פערשידענסטע קלאנגען און בעאונרוהיגונגען און ערשט דאס איבערנעהמען בירושה נאך קאָצ’ן דורך בירקא’ן, א מענש וואס איז בעקאנט אין זיינע אונבוינזאמע אנטי־אינפלאציע אנשויאונגען, וועלכער איז זעהר גוט אריענטירט אין אונזער פינאנציעלער אוןווירטשאפטליכער לאגע, האט געווירקט בערוהיגענד אויף דער עפענטליכער מיינונג, האט ער פולשטענדיג בעשטעטיגט די מיינונג, וואס איז פערבונדען מיט זיין פערזאָן.

— מיין ביז איצטיגע אריענטאציע בערעכטיגט נישט אין קיין פאל די קלאנגען וועגען וועלכער עס איז דעוואלואציע — האט ער געזאגט. די דאזיגע קלאנגען ענטשטעהען נעשמיצט אויף די אויסלענדישע ביישפילען. פוילען וואלט אבער נישט ארויסגעצויגען קיין שום נוצען פון א דעוואלואציע, רעדיבער איז נישט פאראן קיין נויטווענדיגקייט זי אדורכצופיהרען. אויפ’ן אפשניט פון האנדעלסבילאנס שטעהען מיר גוט, דא איז אונז נישט נויטיג קיין וואלוטע־דומפינג.

אויף דער פראגע, וואס פארא פראיעקטען פערזעס בירקא האט אויף זיין אמט, האט ער געענטפערט:

— ביז איצט האב איך זעהר ווייניג געהערט מיט די דעצידירענדע פאקטארען אין חער רעגירונג און אין דער באנק, אז איך זאל קאנען וועגען דעם זאגען עפעס קאנקרעטעס. אבער דאס אויבענאויפיגע אריענטירען זיך אין זאכען, וואס חענען נאך דער עפענטליכקייט נישט צוגענגליך, ערלויבט מיר פעסט צושטעלען, אז א דעוואלואציע ווערט אפילו אין דער קלענסטער מאס נישט גענומען אין אכט ביי די פיהרענדע קרייזען פון אונזערע פינאנסיעלער פאליטיק. זיי שטעהען אונערשיטערליך אויף דעם באדען פון אויפהאלטען דעם ביז־איצטיגען פוילען ווערט פון זלאטע, בעטראכטענדיג די דאזיגע פראגע בכלל פאר א ענין, וואס אונטערליגט נישט קיין שום דיסקוסיע.

אויף דער פראגע פון זשורנאליסט צי עס דראָהט נישט, אויב נישט א בעוואוסטזיניגע און געוועצליכע דעוואלואציע, א ספאנטאנישע אינפלאציע, וואס פליסט ארויס מחוץ אונזער ווילען אדער אפילו נעגען אונזער ווילען, האט פרעזעס בירקא געענטפערט:

— וואס שייך די אינפלאציע קומט זי בכלל נישט אין חשבון צוליב דער גלייכגעוויכט פון בודזשעט, וואס האט זיך שוין פעסטגעשטעלט ווייט איניגע חדשים, ווי אויך צוליב דעם כסדרדיגען, הגם נישט גרויסען עודף פון די הכנסות איבער די הוצאות. מיר האבען א בודזשעט, וואס האט נישט נאר א טעארעטישען נאר אויך א פראקטישען גלייכגעוויכט און וואס מיר האבען זיך געקאנט איבער־צייגען פון די ערפאהרונגען פון די לעצטע עטליכע חדשים.

די עפענטליכע ארבייטען וועלען געדעקט אויף א נאמינאלען וועג פון די פאנדען, וואס זענען ספע־ציעל אויף דעם ציל בעשטימט געווארען.

דאס איז נישט א פלאנלאזע און נישט אומפרא־וויזירטע ווירטשאפט. הגם די כוחען צו בעשעפטי־גען די ארבייטסלאזע זענען גרויס, וויל דער נאטיר־ליכער צוואוקס פונדער בעפעלקערונג גיט אונז יע־דעס יאהר נייע קאנטינגענטען ארבייטס־הענט, אבער אויך אפילו פאר אזעלכע גרויסע צילען וועלען מיר נישט אנרופען דעם יסוד פון דער ווירט־שאפט פון לאנד, ווי עס איז די סטאביליטעט פון דער וואלוטע.

האגעגען דארף מען קיין מאל נישט אויסמי־רען די געלעגענהייט צו ערקלערען די מענשען, אז דאס זאמלען און בעהאלטען אונבעוועגליך געלד, איז א שעדליכע זאך נישט נאר פארן לאנד, נאר אויך פאר די זאמלער, וואס האבען נישט קיין פערטרויען צו זיך אליין. זיי שפעקולירען געמליך אויף דעם פאלען פון צווייטען, אבער זיי קענען זיין זיכער, אז זיי וועלען זיך גאר־נישט חשוואַרטען. עס וואלט געווען געוואונשען, אז אלע פאקטארען, וואס אר־יענטירען זיך און בעזונדערס די פרעסע, זאל־קען אין דער ריכטונג, אז עס זאלען צוריק־אין די קאסעס פון די בענק דאס געלד און וואלוטעס, וויל די שפעקולאציע אויף א פאל־זלאטע זענען פולשטענדיג אונבעגרינדעט.

והגעגען דער רעוויזיע־צענטראלע האט פר. בירקא ערקלערט פאלגענדעס:

— איך האב זי שוין אנגעטראפען און זיך מיט’ן פאקט, וואס עקזיסטירט.

איינס, קען איך נאר פעסטשטעלען, אז זערע דעיזען קאנטראלע פונקציעס ... גיט געלד אויפן ווירטשאפטליכען לעבען ... נעגענדען סכום. אזא ליבעראלע בעהאנדלונג ... אויך ווייטער אויפגעהאלטען ווערען”.

א מינדערהייט, וואס ווערט א מעהרהייט

פערשארפטער נאציאנאליטעטען־פראבלעם אין בעלגיען

אז מען קומט דאס ערשטע מאל קיין בעלגיען ווארפט זיך קודם כל אין די אויגען אז אלע בעלגישע אויפשריפטען זענען ווהן שום אויסנאהם איבערזעצט אויף פלעמיש. אין בריסעל למשל, זענען אלע אויפ־שריפטען, מעלדונגען, נעמען פון די גאסען אדער פלעצער אפילו די איינפאכסטע און פון אלע פער־שטענדליכע אויפשריפטען און נעמען זענען איבערשרייבן און שטענדיג אין צוויי שפראכען. און אויב מען ווענדט זיך למשל צו א דורכגעהער ווענען א אינ־פארמאציע אויף פראנצויזיש, טרעפט אפט אז ער בעקומט א נישט פריינדליכען ענטפער — אויף פלע־מיש. און דאס איז נישט דערפאר וואס דער געפרעג־טער קען נישט קיין פראנצויזיש נאר פשוט ער רעדט „פראגראם־מעסיג” און דעמאנסטראטיוו פלעמיש.

בעלגיען איז אייגענטליך א לאנד וואס איז בע־וואוינט פון צוויי בעזונדערע פעלקער: אין פאלס אויף חרום רעדט אויף וואלאנישען דיאלעקט און אויף פראנצויזיש, דאס צווייטע אויף צפון, רעדט אויף פלעמישען דיאלעקט און האלענדיש. דאס דרומ־דיגע וואלאניע איז ליבעראל, אנטיקלעריקאל און גע־פינט זיך פולשטענדיג אונטערן איינפלוס פון דער פראנצויזישער קולטור, דאס צפונדיגע פלאנדריען איז קאנסערוואטיוו, זעהר קאטויליש און ענטשידען אנטי־פראנצויזיש. די פלעמער זענען א זעהר לעבהאפטע ראסע און מעהרען זיך שטארק. די וואלאנען וואס זענען נייסטיג נאהענט צו די פראנצויזען בע־גרעניצען די צאהל געבורטען און פערמעהרען זיך אינגאנצען נישט. פלאנדריען איז א ארים לאנד, וואלאניע — איז אויסערגעוועהנליך פערמעגליך.

די פלעמער האלטען אז „אלץ וואס איז וואלא־ניש איז פאלש, אז די פראנצויזישע שפראך איז אונ־ווירדיג”. „עס דערפיהלט זיך אין איהר עפעס פון די פאריזער קאנאלען”. די וואלאנען האגעגען האל־טען אז די פראנצויזישע שפראך דארף בלייבען די שפראך פון די בעלגיער. ביידע פעלקער האבען זייער הערב און זייערע לאזונגען. אין בריסעל שמויסען זיך צוזאמען ביידע קולטורען. א חוץ פראנצויזי־שע צייטונגען, איז דא פאראן א סך פלעמישע צייט־טונגען עס זענען אויך פאראן טעאטערס וואס שפי־לען נאר אויף פלעמיש. עס דוכט זיך אז בריסעל איז דורכאוים פראנצויזיש (קליין פאריז). אבער עס איז גענוג צו פערלאזען דעם צענטער פון דער שטאט בכדי צו הערען אלס עפטער פלעמיש. די בריסעלער פארשטעטע זענען דורכאוים פלעמיש.

די „פלעמישע פראגע” עקזיסטירט שוין זייט דער העלפט פון פעריגאנגענעם יאהרהונדערט. דער ערש־טער פלעמישער קאנגרעס איז זיך צוזאמענגעקומען אין 1849, די פלעמער האבען ארגאניזירט פערייניגען און פערבאנדען, וועלכע האבען געפאדערט די גלייכ־בערעכטיגונג פון דער פלעמישער שפראך מיט דער פראנצויזישער און דאס איינפיהרען פלעמיש אלס אונטעררילכטס־שפראך אין די שולען אין פלאנדריען אינצווייזע האט די וואלאנישע מעהרהייט אין בעין נאכצוגעבען שריט ביי שריט. נאך דער ... האט זיך די פלעמישע בעוועגונג ענטוויקעלט מעהר איטפעט, עס זענען ארויסגעקומען ... פאדערונגען אז די פראנצויזישע שפראך זאל ... זייטיגט ווערען פון דער ארמעע, געריכטס־וועזען ... פון חער אדמיניסטראציע פון גאנץ פלאנדריען. ... עקסטע עלעמענטען האבען אפילו געפאדערט ... טיילען פלאנדריען אינגאנצען פון וואלאניע ... שאפען דעם נאמען, בעלג א.א.וו.

די פלעמישע מינדערהייט האט זיך איצט ... ווידער אויסגעקעמפט זעהר ברייטע רעכט. א... הריען ווערט איצט פלעמיש די איינציגע ... אין שולוועזען און אין דער ארמעע, די ... פון פראנצויזיש ווערען בעזייטיגט פון געריכ... זען און פון די הויכשולען. דאס איצטיגע ... איז אלזא איינגעטיילט אין 3 שפראכען ... פלאנדריען וואו עס הערשט אויסשליסליך ... וואלאניען — וואו עס איז געבליבען פא... און א נייטראלע סטרעפע: בריסעל וואו ... בעניצען זיך מיט דער איינער אדער צווייטער ...

אין די לעצטע יאהרען ווערט די פלעמי... דערהייט א מעהרהייט. דיא סיבה דערפון ... קליינע געבורטען צאהל ביי די וואלאנען און ... גרויסע געבורטען פערמעהרונג ביי די פלעמ... יאהר 1927 האבען אויף 7,900,000 ... 4,015,000 אנגעגעבען אלס זייער מוטער... פלעמיש און נאר 3.471,000 פראנצויזיש. ... 1933 האט די פלאנדרישע פראווינץ לימבורג ... בעוויזען אויף 1000 איינוואוינער 26,8 ... מזרח פלאנדריען — 20.5, מערב־פלאנדריען ... דאגעגען די וואלאנישע פראווינצען האבען ... וויזען אויף 1000 איינוואוינער: נאמור — ... בורטען, לעאדזיב — 12,7, העינא — 12... ווייזען ארויס אויף 19 וואלאנישע קרייזען ... מער צאהל טויט־פאלען ווי געבורטען; 470 ... אין וואלאניען ווערען כסדר ענטפעלקערט. ... וואָרט: פלעמער קומט כסדר צו און וואלאנ... אלץ ווייניגער. ביי אזעלכע פערהעלטנישען ... א מסררדיגע פלעמיזאציע פון בעלגיען.

שוין איצט בילדען די פלעמער כמעט ... צענט פון דער בעפעלקערונג פון בעלגיען. ... אננעהמען אז אין איניגע צעהנדליגע יאהר ... לען שוין די פלעמער בילדען צוויי דריטעל ... בעפעלקערונג. דאס אויסזעהען פון לאנד ... דאן פולשטענדיג ענדערן און עס וועט ענט... א נייע פראבלעם: א וואלאנישע מינדערהייט.

נייע רעגירונג פון גענ. סלאוואי־סקלאדקאווסקי

(ענדע פון דער 1־טער זייט)

ענדיגען זיך אלזא אלע חלומות וועגען ענדערען די וואהל־ארדינאציע און פונאנדערלאזען דעם סיים.

דער צוזאמענשטעל פון דער נייער רעגירונג איז פערשטעהט זיך, א איבערראשונג פאר די ברייטע קרייזען. חדשים לאנג האט מען געשמועסט וועגען אויספרייטען די ארמעע פון דער רעגירונג דורך שטי־צען זיך ענטוועדער אויף נאפראוויאטשעס אדער אויף טעורים לינקע גרופעס. דער דאזיגער פראגראם איז נישט גענומען געווארען אין אכט.

עס איז אלזא פארגעקומען א פולשטענדיגע אויפ־קלערונג פון דער לאגע. דער סיים וועט איינגיכען צוזאמענגערופען ווערען און די רעגירונג וועט אהן שום שוועריגקייטען בעקומען פולמאכטען.

אין די פאליטישע קרייזען ווייזט מען אן, אז ערשט דעם אינערן־מיניסטער סקלאדקאווסקי וועט אין צוזאמענארבייט מיט’ן יוסטיץ־מיניסטער געלונגען צו רעאליזירען חעם אנזאג פון אינערן־מיניס־טער ראטשקעוויטש וועגען דער ריקוויכטסלאזער בע־קעמפונג פון די קאמוניסטען און די עקסטע גרופען פון רעכטען לאגער.

וו א ר ש א, 16 (טעלעפאניש)

היינט 10 א זייגער אינדערפריה איז פרעמיער סקלאדקאווסקי ווי אויך אלע נייע נאמינירטע מיניס־טארען געווען אויפ’ן שלאס, וואו זיי האבען אפ־געגעבען די שבועה.

פון שלאס זענען די מיטגלידער פון נייעם קאבי־נעט ארויסגעפאהרען אין זייערע רעסארטען, וואו זיי האבען איבערגענומען די אמטען.

וו א ר ש א, 16 (טעלעפאניש)

אין די פאליטישע קרייזען ווייזט מען אן, אז עס איז נישט קיין צופאל, וואס די רעגירונגס־ענדערונג איז פארגעקומען דעם 15 מאי, דריי טאג נאך דער יאהרצייט פון מארשאל פילסודסקי.

די בעציהונג פון נייעם פרעמיער צו יודען, האלט מען איז א ליבעראלע. נאך אלס אינערן־מיניסטער איז פרעמיער סקלאדקאווסקי געווען א אנהענגער פון פערשענערן די שטעט. פון דעמאלט אן איז בע־קאנט דאס ווארט: „די נאלעווקעס — צוגלייך מיט דער מארשאלקאווסקא”.

פוילען אמנויטיגסטען. מיר האפען העריבער, אז די רעגירונג אונטער דער אנפיהרונג פון גענעראל סלאוואי סקלאדקאווסקי וועט אפריויגען די פאלי־טישע אטמאספערע, וואס איז לעצטענס געווען נישט נענוג דורכזיכטיג.

דאס נאמינירען סלאוואי סקלאדקאווסקי אלס פרעמיער און דאס איבערגעבען דורך איהם — זאל זיין אפילו אויף א קורצע צייט — די טעקע פון אי־נערן־מיניסטעריום, בעווייזט, אז די הויפטאויפגא־בע פאר דער רעגירונג אין איצטיגען מאמענט ליגען אויפ’ן געביט פון פאליטישע פראבלעמען”.

וועגען דער ווירטשאפטליכער פאליטיק פון דער נייער רעגירונג שרייבט די „גאזעטא פאלסקא”: „דאס איבערלאזען מיניסטער קוויאטקאווסקי אויפ’ן אמט פון פינאנץ־מיניסטער און וויצע־פרעמיער ערלויבט פעסטצושטעלען, אז די פערנאנטווארטליכ־קייט פארן גאנג פון דער ווירטשאפטליכער פאליטיק ליגט ווייטער אויף די פלייצעס פון מיניסטער קוויאט־קאווסקי.

סטעפטשינסקי דריקט אויס אין „קוריער פא־ראני” די צופריחענקייט פון פאקט, וואס א זעלנער אין מונדיר איז געשטעלט געווארען אין דער שפיץ פון דער רעגירונג, פעסטשטעלענדיג, אז אנדערע פעלקער „שמידען געוועהר”, לאזען זיך נישט אריין אין בירגער־קריג, נאר זוכען קראפט אין פעראייני־גונג.

„אין אזעלכע בעדינגונגען האבען דער מלוכה־פרעזידענט צוזאמען מיט’ן גענעראל - אינספעקטאר פון דער ארמעע בעשלאסען אקעגענצוקומען די שטי־מונגען און ארויסצורוקען, בכדי זי צו פערוואנדלען אין טאטען, דיפריטסטע און אביעקטיווסטע קאנ־סאלידאציע - פלאטפארם. דער אינהאלט פון דער נעכטיגער ענדערונג ליגט נישט אין די נעמען נאר אין פאקט פון ארויסרוקען אין דער שפיץ פון דער רעגירונג א זעלנער אין מונדיר...

דער דאזיגער מונדיר ברענגט א אנזאג פון דער פערשטארקונג פון דער דיסציפלין לגבי די אונגע־צוימטע עלעמענטען און לגבי די פאליטישע מא־כערס, און דאס מיט’ן ציל צו בעזייטיגען די עלענ־מענטען פון אונרוהיגקייט, וואס פערטרייבען ביי די בירגער דאס זיכערקייט און גלויבען אין דער פעהיג־קייט פון דער ענטוויקלונג פון פאלק, און דער קראפט פון דער אייגענער מלוכה”.

„עקספרעס פאראנני” דערמאנט די פריהערדיגע טעטיגקייט פון גענעראל סקלאדקאווסקי און בע־צייכענט איהם אלס „מענש פון טאט” און דערמאנט אז מארשאל פילסודסקי האט איהם געווענליך אנ־פערטרויט די שווערסטע אויפגאבען.

דער קאנסערוואטיווער „טשאס” שרייבט וועגען די קלאנגען וועגען א קורס אויף לינקס, וועלכע האבען זיך נישט בעשטעטיגט.

„די דאזיגע נביאות האט זיך נישט בעשטעטיגט. די פערזאָן פון נייעם פרעמיער איז א גאראנטיע, אז עס איז נישט פאראן קיין רייד וועגען קיין שום קורס אויף לינקס. עס פאלען אויך אוועק די קאָר־צעפציעס, וואס ווערען לאנסירט דורך געוויסע קריי־זען, אז די נייע רעגירונג זאל זיך שטיצען אויף א פערשטענדיגונג מיט דער לינקער אפאזיציע.

דאס נאמינירען אויפ’ן אמט פון פרעמיער און גלייכצייטיג אינערן־מיניסטעריום דעם לאנג־יעהרי־גען לייטער פון אינערן־מיניסטער אין די רעגירונ־גען פון מארשאל פילסודסקי, איז א בעווייז, אז די רע־גירונגס־ענדערונג איז אדורכגעפיהרט געווארען הויפטזעכליך מיט’ן צוועק צו לעזען די אינערליכע שוועריגקייטען און קודם כל צו בערוהיגען דאס לאנד און נישט צו דערלאזען צו וועלכע עס איז ווייטער־דיגע אונרוהען”.

דער ענדעקישער „דזשענניק נאראדאווי” איז אין דער מיינונג, אז דאס פנים פון דער נייער רעגירונג איז נישט קיין איינהייטליכעס. שוין דערפאר, למשל, וואס נעפען גענעראל סקלאדקאווסקי, וועלכער האט אדורכגעפיהרט די פאציפיקאציע פון די דרום־מזרח וואיעוואדזשאפטען געפינט זיך מיניסטער קאשטשאל־קאווסקי, וועלכער האט געשלאסען א וואהל־אונגאדע מיט די אוקראינער. דער ענדעקישער ארגאן איז אין דער מיינונג, אז די נייע רעגירונג וועט פיהרען א קאמף מיט’ן נאציאנאליזם.

1־טע זיצונג פון מיניסטארן־ראט

ווארשא, 16 (טעלעפאניש)

אין אווענד איז פארגעקומען א זיצונג פון מיניסטארען־ראט. די זיצונג איז געווען א געהיימע און עס האבען זיך אין איהר נישט בעטייליגט די סעקרעטארען און פראטאקאלאנטען. צום ערשטען מאל האט זיך אין דער זיצונג בעטייליגט דער גענעראל אינספעקטאר פון דער ארמעע גענעראל רידז שמיגלי, וועלכער האט געהאלטען א רעדע וועגען ארבייטס פראגראם פון דער נייער רעגי־רונג. די רעגירונג וועט אין דער ערשטער רייהע שטרעבען צו לעזען די פראגע פון ארבייטס־לאזיגקייט.

אינצידענט אין ארבייטס־פערמיטלונגס־ביורא

מיט פארשטעהער פון פראפ. פעראיי... (אפיציעלע ערקלערונג)

דער ארבייטס־פאנד האט צוגעשיקט ... דען קאמוניקאט, וואס קלערט אויף די געש... אין ארבייטס פערמיטלונגס־ביורא אויף ... טעיקא 8.

היינט האבען זיך געמעלדעט צום ל... ארבייטס פערמיטלונגס ביורא 6 פארשטע... פראפעסיאנעלע פעראיינען פאדערענדיג, ... זאל זיי ערלויבען נאכצוזעהען די ליסט... ארבייטער, וואס זענען געשיקט געווא... עפענטליכע ארבייטען, ווי אויך די ליס... די ארבייטסלאזע, וואס דארפען ערשט ... ווערען אויף ארבייט.

יוען דער לייטער האט ערקלערט, ... ענין געהערט צו דער דעציזיע פון דירע... דעם וואיעוואדישען ביורא פון ארבייטס... בען די אנגעקומענע ערקלערט, אז זיי זא... פערלאזען דעם קאבינעט פון ביורא ... מען וועט זיי נישט ארויסגעבען די ג... מאטעריאלען.

אין דער צייט איז אנגעקומען אין ... עניבים דער וויצע סטאראסטע דעניס, ... ערקלערט די אנוועזענדע די גרובדלאגע... זייער האנדלונג. אנוויזענדיג גלייכצייטי... דער נישט דערלאזבארע און נישט געהע... דלונג.

נאך דעם ווי וויצע־סטאראסטע הא... פערלאזט דאס ביורא, האבען די אנגעקומ... קענט זייערע נישט געהעריגע האנדלונ... וויליג פערלאזען דעם לאקאל.

proszki od BOLU GŁOWY dla dorosłych, ze wm. Jabn KOWALSKINA

וואס שרייבט די פוילישע פרעסע?

ווארשא, 16 (טעלעפאניש)

די גאנצע פוילישע פרעסע האט זיך שוין ארויס־געזאגט וועגען דער רעגירונגס־ענדערונג. די „גאזע־טא פאלסקא” דריקט אויס די צופרידענהייט צוליב דער נאמינאציע פון גענעראל סקלאדקאווסקי, בע־טאנענדיג, אז זיינע הויפט־כאראקטער שטריכען זע־נען אויפריכטיגקייט, איינפאכקייט, דרייסטקייט און אונקאמפראמיסלאזיגקייט. „דאס זענען אייגענ־שאפטען, שרייבט די צייטונג, וואס זענען איצט אין

פארוואס שווייגט מען?

צו די געשעהענישען אין ארץ־ישראל

פון ישעיה אוגער

א.

...וואונדערט זיך און מען שטוינט. עס איז ...נישט צו פערשטעהן. די אראבישע מע־...ניע ווערט ווייטער געפיהרט קאנסעקווענט ...ת/דיג. יעדער טאג ברענגט עפעס „נייעס“ ...לען, נייע שאדענס. דער ישוב האלט זיך ...ן מוטיג, אבער ער איז בעאומרוהיגט פון ...דיגע אטענטאטען אויף איינצעלנע יודען ...יודיש האב און גוטס. די א"י־אדמיניסטרא־...ט זיך, ליידער, זעהר „שוואך“ לגבי די ...פערברעכער־באנדעס, לגבי זייער הוצפא ...יסטקייט. און די אראבער „ווששנירען זיך“ ...פאר קיינעם נישט, זיי האבען פאר קיינעם ...נישט. זיי האלטען זיך ווי א צד, וואס ...קריג מיט די יודען און דער רעגירונג. זיי ...ען יעדעם מאל גאנץ אפען דעם הויך־קא־...

...וועט איהר אפשטעלען די יודישע עליה וועט ...ליקווידירען דעם שטריק.

...אנדערע ווערטער נעזאגט הייסט עס:

...וועט איהר אונז נאכגעבען אונזערע פא־...איז גוט, אויב נישט וועלען מיר אנטון די ...פיעטע צרות און במילא וועט איהר, די ...מאכט, די אויספיהרערין פון דער באל־...אציע, אויך קיין האניג נישט לעקען...

...ווירקט, די מאכט האט טאקי מורא זיך אנ־...ען מיט זיי. עס הערשט „ווילד וועסט“ אין ...און אנדערע ערטער, פון הינטער אלע פלוי ...אפילו אפען אויף די גאסען קנאלען די רער ...אין מיטען העלען טאג. אפטער די רעגי־...מורא אונטערנעמען שארפע מיטלען געגען ...עריסען, בכדי, ווי זי זאגט —

...נישט צו העלפען די עקסטרעמע עלעמענ־...נטהערצופלאזען דאס פייער נאך מעהר...

...האט דערקלערט ה' שערטאק אויף א זי־...ען ועד הלאומי.

...מען ערשטוינט און ענטוישט און מען פרעגט ...וויליעדיג:

...וואס זשע איצט אונזערע איגענע רעגירונג? ...וואס רעאגירט זי נישט אויף די געשעהעני־...

...שראר וועדט וואס אמאל געפעהרליכער, ...ער רופט ארויס אומרוהע און אומזיכער־...

...וואס הערט מען גארנישט פון די העכסטע ...אינסטאנצען? —

...מ'האט נישט צוגעלאזט צו קיין פאלקס־...אן קיין מאסען־ארויסטרעטונגען, אין ...

...צוליב הויך־פאליטישע טעמים...

...הויך־פאליטיק האט זיך איהר „לאגיק“ און ...ווינאטען... אבער עמיצער מוז דאך פער־...די אינטערעסען פון ישוב, נאך דערצו אין ...דישען מאמענט.

...פאר וואס זשע הערט מען גארנישט פון דער ...אגענץ?

...פאר וואס שווייגען אזוי עקשנות׳דיג אונ־...פיהרער? —

...נישט די בריטע מאסען, פאר וואס פרא־...נישט די פיהרער ענערגיש און אויף א ...אלע פאלען דאס הערען, געגען דער אומדער־...האלטונג פון דער מאנדאטאר־מאכט אין ...א"י־אדמיניסטראציע אין די איצטיגע קרי־...זה׳ן? —

...זשע איז דאס א טרייסט פאר אונז:

...א היינט זענען מיר שטארקער אין א"י ווי ...מאראם פון 1929? —

...הדיבער —

...פארפן מיר פערליב נעמען די מערדעריען אי ...און די פערניכטונג פון יודיש גוטס און ...געגענדיג זיך צוקוקען, ווי די רעגירונג מאל־...דעם מאנדאט מיט דער באלפור־דעקלא־...צוזאמען?..

...וואס זשע, די פאליטיק פאדערט עס „לאזען ...און געשעהען“ און ווארטען אויף נסים? ...די האט מען אוטו רעדן שוין אמאל ערגער ...ווי היינט, אפילו אין גענעראל באלם ...אין אונטער פאספיעלדס רעזשים?

ב.

...די אנפראגען אין ענגלישען פארלאמענט ...לאגע אין א"י האט דער קאלאניען־...שרהאמאס קאלטבלוטיג, פלעגמאטיש, אנ־...מיט א קענטיג פערדריסליכער מינע, וואס ...ווסטיגט איהם מיט אזעלכע פראגען, גע־...ן סטערעאטיפען ענטפער:

— די רעגירונג טוט וואס עס איז נויטיג. ...נאטירליך, עס איז נישט קלאר געווען — ...ווען עס איז נויטיג און וויכטיג דאס, ...רעגירונג טוט?

...קאלאניאלער מיניסטער טהאמאס האט ערשט נישט לאנג ...פארלאמענט - דעבאטע וועגען לעגיס־...ראט, ווען במעט אלע און דערצו די פרא־...נטע פאליטישע פיהרער האבען אין שטארקע ...געשילדערט די טראגעדיע פון יודישען ...ן, אויסדריקענדיג זייער סימפאטיע פאר יו־...ד איינשטימיג ארויסגעזאגט געגען דער איינ־...פון א לעגיסלאטיוו־ראט, האט דער זעלבי־...ן נעענטפערט קאלט, פלעגמאטיש, פער־...ראקראטיש, אזוי „ענגליש־ענג־...“, ווי היינע דריקט זיך אויס:

— ...עס איז טאקי אנ׳אמת, עס איז א רח־...אויף די יודען, זיי לעבען איבער א גרויסע ...אבער איינס צום אנדערן האט נישט, א ...אויסאט מוזען מיר איינפיהרען... דאס האט ...נעזאגט די אראבער... און אז מ׳זאגט צו, ...שען, מוז מען האלטען ווארט... גרויספרי־...

זאגען איז נישט אפי ווער, זי פרעכט קיינמאל נישט איהר ווארט...

אלזא דאס אפשר, מיינט דער מיניסטער, האלט די רעגירונג פאר נויטיג צו טון? —

— איינפיהרען א פארלאמענט פאר אראבישער העצ־פראפאגאנדע געגען יודען און ציוניזם? — „האלטען ווארט“ און דערפילען די פאדערונגען פון די אראבער, אפילו אויפ׳ן חשבון פון דער באל־פור־דעקלאראציע און געגען די בעשטימונגען פון מאנדאט און די פיערליך איבערגענומענע פער־פליכטונגען לגבי דעם יודישען פאלק?

אבער דאס פראטעסטירט מען דאך שוין פון לאנג, נישט פון היינט און נישט פון נעכטען. וואס זשע, וויל מען עס אלץ איצט גראדע פערווירקלי־כען? — דער מיניסטער טהאמאס זאגט קיינמאל נישט קלאר, וואס מען טוט און מ׳האט בדעה צו טון; ער האט ליב רמזים, האלבע ווערטער, מיס־טישע פינטעלעך, נעפעלדיגע פראזען.

דערפאר אבער רעדט שוין דורכאויס קלארע דיבורים דער האלב־אפיציעלער ארגאן פון קאלא־ניאל־אפיס, „די צייט און דאס מויל“ פון קאלא־ניאן־מיניסטער — די „טיימס בריטעין ענד דהי איסט“.

און דאס דאזיגע בלאט האט ערשט די טעג דייט־ליך געשריבען, געגעבען קאפוליער אנצוהערעניש, ווי מ׳זאגט:

— אז מ׳זאל זיך גארנישט איינרעדען, אז א וויי־בערפלעכליכער אויפשטאנד בעדרייט פאלקס־צופרי־דענהייט...

איהר יודעלעך, הייסט עס, קענט זיך בעהאל־טען מיט אייער גאנצער קולטור און מיט אייער וואוילשטאנד, וואס איהר ברענגט אריין אין לאנד, אונזערע אראבער זענען גאר נישט אזוי צופרידען דערמיט, זיי האבען עס איבערהויפט נישט נויטיג.

דער „גראמאפאן“ פון קאלאניאל־אפיס בעגנו־גענט זיך אבער נישט דערמיט און שטרייכט אונ־טער דעמזעלבינען „נעראנס“ נאכאמאל, און מיט גראבע רויטע שטריכען:

— אז אלע אנשטרענגונגען פון דער רעגירונג צוזאמען מיט די עשירות פון די ציוניסטען האבען נאך אפילו נישט אנגעהויבען גורם צו זיין, אז די אראבער זאלען מסכים זיין מיט זייער איצטיגען גורל...

מען מוז אלזא אין ערשטער ריייה זעהען צופרי־דען שטעלען די אראבער. פאר וואס? — דאס בלאט דערקלערט אזוי:

— ווייל ווען מ׳זאל היינט בעשטימען א קאמי־סיע אויסצופארשען די סיבות פון די איצטיגע אומ־רוהען, וואלט זי פעסטגעשטעלט דאס זעלביגע וואס די אויספארשונגס־קאמיסיע נאכ׳ן פאגראם פון 1929. דעמאלט האט די שאו־קאמיסיע צוזאמען מיט די אויספארשונגען פון דזשאן האפ־סימפסאן פעסטגעשטעלט רעאליטעטען — און די רעאליטע־טען בלייבען...

איהר פערשטעהט ווי מ׳רעדט... אין אזא אויפ־געדרעגטער צייט און ביי די בלוטיגע געשעהענישען און פערברעכענס, וואס קומען איצט פאר אין א"י?

„די רעאליטעטען בלייבען“ — דאס הייסט דאך אפען געזאגט (און די אראבער אין מויל אריינגע־לעגט), אז די „עוולות“, די „ווירטשאפטליכע קריוו־דעס“, וואס די יודען טוען די אראבער, דאס „גרוי־סע אומרעכט“, וואס די יודען בעגעהן אין א"י דורך אויפקויפען באדען און בויען זייער נאציאנא־לע היים, ווי די אויספארשונגען פון די דעמאל־דיגע קאמיסיעס האבען עס פארגעשטעלט לויט דעם אויפטראג פון דעם טרויעריג־בערימטען פאספיעלד; — אז דאס אלץ איז געבליבען, עקזיסטירט נאך ווייטער און דעריבער „קענען די אראבער נישט שלום מאכען מיט זייער איצטיגען גורל“...

און דאס דערלויבט זיך צו שרייבען אנ׳ארגאן פון קאלאניאל־אמט נאכדעם ווי די בעהויפטונגען פון דער שאו־קאמיסיע און פון דזשאן האפ־סימפ־סאן זענען שוין לאנג אין גאנץ דורך קאמפעטענטע עקספערטען אפגעלייקענט און דערקלערט געווארען נישט נאר פאר בעוואוסטזיניג־איבערגעטריבענע נאר שיער נישט פאר טענדענציעז נעפעלשטע.

הייסט עס נישט מאראליש שטיצען די אראבער און אונטערדריקט זיי אויפהעצען געגען די יודען און זייערע בעמיהונגען זיך נאציאנאל אויפצובויען אין ארץ ישראל? —

וואס פאר א ווערט האבען דאן די דערקלערונגען פון מיניסטער טהאמאס:

— אז די רעגירונג טהוט, וואס עס איז נויטיג?..

זי טוט אבסאלוט גארנישט! — לאמיר נישט פאר־לייקענען דעם אמת — זי טראכט גאר אפילו נישט אנצונעמען וועלכע נישט איז ראדיקאלע מיטלען, בכדי צו בעשיצען די יודען. די אטענטאטען אויף יודישע לעבענס און פערמעגענס האלטען אן בסדר, אהן אויפהער. פון איין זייט גיט ארויס די רעגירונג מכלומרשט שטרענגע פעראָרדנונגען געגען העצע־רייען, אומרוהען און איבערפאלען, פערשטארקט אויך דעם מיליטער־גארניזאן, און פון דער אנדער־ער זייט מאכט זי די אראבער כל המוכנים פריינד־ליכע פראפאזיציעס אויפ׳ן חשבון פון די יודישע אינטערעסען, געגען די יודישע אינטערעסען, אבי צו „בערוהיגען זייערע צערייצטע נערוועז“...

דער ישוב האלט זיך אין איין בעקלאגען, די טעג האט דער הויך־קאמיסאר אויפגענומען א יודי־שע דעלעגאציע, אין וועלכער עס האבען זיך בעטיי־ליגט דער פארזיצער פון ועד הלאומי בן־צבי, מאיר דיזענגאף, דער בעקאנטער ארבייטער־טוער פון עין־חרוד ציזלינג און אנדערע.

אלע דעלעגאטען האבען אין איין קול געטענה׳ט:

— אז די רעגירונג טוט נישט, וואס עס איז נויטיג... אז עס דראהט א געפאהר...

אבער סיר ארטור וואוקאפ, „אונזער ליבער פריינד“, פונקט אזא ענגלישער קאלאניאל־בעאמטער ווי זיין קאלעגע טהאמאס, פון דערזעלביגער געזי־נונג און דעזעלביגער גייסטיגער ריכטונג, סיר אר־טור האט געענטפערט:

— אז ער סימפאטיזירט זעהר און זעהר מיט דעם אטאקירטען יודישען ישוב; נאר די אראבישע פערברעכער קען ער ליידער בשום אופן נישט כאפען, מחמת די פערברעכענס ווערען בעגאנגען אין דער פינסטערניש פון דער נאכט...

א פיינקייט פון א גוי: ער סימפאטיזירט מיט אונז יודען. נאר כאפען די אראבישע באנדיטען דאס איז ער נישט אומשטאנד, דערקלערט ער — און דאס זאגט א הויכער קאלאניאל־בעאמטער פון א אימ־פעריע, וואס ווען זי דארף און עס איז פאר איהר נוציליך געפינט זי איהרע געגנער צווישען הונדער־טער מיליאנען, ווי אין אינדיען צ. ב. און מאכט צווישען זיי פלומבערער, ווי אין אמריט פאר צ. ב. און זוכט זיי ארויס פון אונטער דער ערד, אפילו אין די פינסטערסטע נעסט און אין די געדיכטעסטע חושאנגלעס...

וואס זשע איז פאר א וואונדער, וואס אויף דער דאזיגער עפענטליך צוגעגעבענער „הילפלאזיג־קייט“ פון הויך־קאמיסאר וואוקאפ ענטפערן די אראבער:

— מיט נייע מארד־טאטען איבער יודען... מיט נייע אונטערצינדונגען... מיט אויסרייסען הונדער־טער פרדס־ביימער... מיט אזא טעראר, אז מען מוז די יודען פון דער אלטשטאט אין ירושלים, וואו די יודישע בעפעלקערונג איז א מעהרהייט, עוואקו־ירען אין אנדערע קווארטאלען... און די געשעפ־טען אין געוויסע טיילען פון שטאט מוז מען שלי־סען... און די יודישע ארבייטער מוז מען ווארנען נישט צו געהן ארבייטען אין די פארשטעט פון ירושלים...

פרעגט זיך:

— פאר וואס שווייגען אונזערע פארשטעהער?

— די פעראנטווארטליכע פיהרער פון אונזער נא־ציאנאלער פאליטיק? —

די מאסען האט מען פערשטאפט דאס מויל:

— איהר טארט נישט רידען, איהר טארט נישט פראטעסטירען עפענטליך, מאסענווייז; איהר קענט נאך חלילה ברענגען שאדען אונזערע אינטערעסען... און —

— וואו זענען אבער די, וואס מעגען יא און דארפען רעדען, וואס זענען מחויב צו פראטעס־טירען?

ג.

און אט זענען די פאליטישע רעזולטאטען אין דער „שווייג“־פאליטיק. דער הויך־קאמיסאר האט איינגעלאדען צו זיך די אראבישע פיהרער און זיך געבעטען ביי זיי...

— טוט מיר די געפעלינקייט און פאהרט קיין לאנדאן... איהר וועט קיין חרטה נישט האבען!.. אויב איהר וועט פאהרען קיין לאנדאן, וועלען מיר נישט פערעפענטליכען דעם שעדיול, וועלען מיר דער־ווייל נישט ארויסגעבען קיין סערטיפיקאטען; און אויב איהר ווילט, קען איך אויספועל׳ן, אז עס זאל ארויספקומען אהער א אויספארשונגס־קאמיסיע פון לאנדאן; וואס איהר ווילט, קענט איהר אויספיהרען ביי אונז...

און שערטאק האט דערקלערט אין ועד הלאומי:

— מען מוז איצט שטעהן אויף דער וואך: נאך יע־דער אויספארשונגס־קאמיסיע האבען מיר נעהאט גרויסע צרות; עס קען געמאלט זיין, אז מ׳זאל בע־גרענעצען דעם היקף פון דער עליה; מיר מוזען דע־ריבער בעצייטענס זיך בעווארענען געגען עווענטו־עלע שווערינקייטען און בעגרענעצונגען.

מיט איין ווארט, מ׳קען גארנישט פאראויסזעהן, צו וואס די איצטיגע פאליטיק פון קאלאניאל־אפיס און פון דער א"י אדמיניסטראציע קען דערפיהרען.

— פאר וואס זשע רופען זיך נישט אפ די ציוני־סטישע פיהרער?

— פאר וואס מאבילוזירען זיי נישט די יודישע עפענטליכע מיינונג פון דער גאנצער וועלט? —

— פארוואס הערלאזען זיי, אז עס זאלען ווירק־ליך געשאפען ווערען נייע „רעאליטעטען“, וואס זאר־לען בלייבען“... פאר אונז, זעהר אומאנגענעהמע „רעאליטעטען“...

— מ׳טאר איצט נישט שווייגען! —

צי קען מען זיין א יוד און א פראנצויז צוזאמען?

פון לעאן בלום*)

— 2. —

אנ׳אנדער פונקט, וואס איך וואלט וועלען דא אנריהרען, איז דער: יענער געפיהל, וואס פער־הינדערט אזוי פיל פראנצויזישע יודען פון אנשל־סען זיך אן דער ציוניסטישער בעוועגונג — צו וועלכער איך בין זיכער, אז זייער נארמאלער אינ־סטינקט וואלט זיי געפיהרט, ווען זיי זאלען נאר נאכפאלגען זיין דראנג, ווייל דאס בעטייליגען זיך אין יודישער ארבייט איז גאנץ נאטירליך פאר יודען — אבער יענער געפיהל, יענער ציטערדיגער עגאאיסטישער שרעק. טאמער וועט מען בעזאר־גען דעם פראנצויזישען אנטיסעמיטיזם מיט אנ׳ארגומענט, אין נישט קיין עכטער סענז מעט און זיין לאגיק איז פאלש. נישט דאס איז דער וועג צו בעקעמפען דעם אנטיסעמיטיזם. געוויסע אומשטענדען האבען מיך געצוואונגען ווי עס איז זיך צו בעקענען מיט׳ן אנטיסעמיטיזם אין פראנקרייך. איך בין שוין נישט קיין יונגערמאן. איך האב בייגעוואוינט מאנכע אנטיסעמיטישע קריזיסען, וואס זענען פאר דעם לאנד געווען באמת שרעקליך. איך האב דא געלעבט אין דער צייט פון דער דרייפוס - אפערע און אין דער צייט פון דער „פאטרי פראנסעז“ — פעריאדען פון ווילדסטען אנטיסעמיטיזם. און עס איז מיין אי־בערצייגונג, אז דער פראנצויזישער אנטיסעמיטיזם איז נישט, ווי יענער פון אנדערע לענדער, וואס האבען א פיל גרעסערע יודישע בעפעלקע־רונג, ארויסגעקומען פון אלגעמיין סאציאלע און עקאנאמישע אורזאכען. דער קוואל פונ׳ם פראנצוי־זישען אנטיסעמיטיזם איז געווען אינגאנצען אנ׳אנדערער — פון עפעס, וואס איך קאן אפשר אנ־רופען: א בעגרעניצטען סאציאלען כאראקטער. דער דאזיגער אנטיסעמיטיזם איז געווען א רעזולטאט פון געוויסע טענדענצען מצד רייכע יו־דען, וואס זענען שוין לאנג איינגעפונדעוועט אין פראנקרייך און זענען ביז צו א געוויסען גראד, שוין געווען צוגעלאזט צו די העכערע סאציאלע קרייזען. אט די יודען האבען געמאכט א פערזוך אריינצודרינגען נאך טיפער אין יענער אריסטאקראטישער וועלט, און דער פראנצויזישער אנטיסעמיטיזם איז געבוירען געווארען פון זייערע פוסטע און אפט טאקטלאזע בעמיהונגען אין יענער ריכטונג, פון זייער אויגען־אויפרייסענדען פאראדירען מיט זייער רייכקייט און פון זייער פערלייקענען זייער ראסע. דער פראנצויזישער אנטיסעמיטיזם איז געבוירען געווארען פון יענעם מין אויפפיהרען זיך, וואס האט געמוזט ארויסרופען אנ׳אונפערמיידליכען עקעל ביי א פאלק מיט פיינפיהלענדען געשמאק, מיט איינגע־בוירענעם טאקט און מיט א טיפען זין פאר איי־דעלקייט. מיט דער צייט זענען די איבערגעטרי־בענע חסרונות פון געוויסע איינצעלנע פערזאנען צוגעשריבען געווארען צו דער ראסע און מען האט עס בעטראכט ווי פונדאמענטאלע און איינ־גירשנ׳טע פעהלערען פונ׳ם יודישען פאלק.

דאס, גלויב איך, איז געווען דער אמת׳ער קוואל פון אנטיסעמיטיזם אין פראנקרייך. דער פראנ־צויזישער אנטיסעמיטיזם איז ארויסגערופען גע־ווארען נישט פון דעם, וואס יודען האבען צו א־פען ארויסגעוויזען זייער יודישקייט, נאר פער־קעהרט, דורך א צו אימפעטדיגער בעמיהונג עס צו בעהאלטען. פערזענליך בין איך קיינמאל נישט געווען גענייגט צו דער מיינונג, אז אנטיסעמיטיזם קאן ארויסגערופען ווערען דורך א דעמאנסטרירען זיך מיט אונזער פאלק און רעליגיע — זיכער נישט, ווען מיר טוען דאס גאנץ אפען און מיט שטאלץ, צו זאגען מיר, יודען, זענען בערעכ־טיגט. דער פראנצויזישער אנטיסעמיטיזם איז א סך גיכער ארויסגערופען געווארען דורך דעם מאנגעל אין שטאלץ און יודעע, איידער דורך א׳ אפענער און מוטיגער ערקלערונג מצד די יודען, אז זיי זענען יודען, אדער דורך א נישט בעהאל־טענער מיטווירקונג אין די אידעאלען און אויפגא־בען, וואס קומען פון אט די יודישע געפיהלען.

אויב דאס, וואס איך האב דא געזאגט, איז אמת — און איך בין איבערצייגט, אז עס איז אמת און אז די פראנצויזישע יודען וועלען סוף כל סוף איינזעהען און אנערקענען, — דאן איז עס אויך צייט, אז מיר זאלען פערנעמען אונזער ריכטיגען פלאץ אין דער קאנסטרוקטיווער ארבייט פונ׳ם ציוניזם. כאטש די צאהל פון דעם פראנצוי־זישען יודענטום איז א קליינע, איז אבער זייער איינפלוס גרויס צוליב דער פערזענליכער אדער געזעלשאפטליכער וויכטיגקייט פון א סך מיט־גלידער פון אט דער יודישער געמיינדע. זיי קאנ־נען שפילען א וויכטיגע ראלע אין דער ארבייט. די פיהרער פון דער ציוניסטישער בעוועגונג ווייסען, ווי זייערע אנשטרענגונגען זענען א סך מאל געשטערט אדער מעהר שווער געמאכט דורך דעם, וואס דאס פראנצויזישע יודענטום האט זיך נישט געוואלט בעטייליגען אדער גענוג מיטווירקען אין זייער ארבייט.

מיין פערזענליכע ערפאהרונג איז געווען דורכ־אויס פריי פון יעדען מין אנטיסעמיטיזם. איך גלויב אבער, אז די אורזאך, פארוואס איך האב קיינמאל נישט געפיהלט קיין אנטיסעמיטיזם, אדער פארוואס איך האב קיינמאל נישט פערשטאנען די עקזיסטענץ פון אנטיסעמיטיזם, איז דאס, וואס איך האב שטענדיג געוואוסט, אז א יוד קאן נישט זיין עפעס אנדערש, ווי א יוד, וואס ערקלערט אפען און שטאלץ זיין מיטגלידערשאפט אין זיין אייגענער ראסע און גלויבען.

*) ערשטער ארטיקעל — פאריגען דאנערשטאג

א איד פון רוסלאנד האט געהאט א דין-תורה

מיט אמת פון בראדי

א געשיכטע מיט א בראדער מתנגדישען גאון

פון משה ברינער

די שטאט בראד, אזוי ווי בעוואוסט געווען די ערשטע גרויסע שטאט, נאכדעם דער אמאליגער רוסיש-עסטרייכישער גרענעץ. דורך דער דאזיגער שטאט פלעגען תמיד פערבייפאהרען און אויך פער־ווילען פיל סוחרים פון רוסלאנד, וואס זענען געפאהרען קיין אויסלאנד האנדלען. דורך בראד פלעגט מען פאהרען קיין לייפציג אויפ'ן וועלט יאריד, און קיין בראד האבען זיך אויך „געשווארצט" די פלי־טים און עמיגראנטען, וואס זענען אנטלאפען פון דער רוסישער נאהייקע...

בראד איז דעריבער געווען אין יענע צייטען א קאכיגע און פרויזענדע שטאט וואס האט האט שטענ־דיג געטומעלט אויף א גאר גרויסען אופן. פרנסה האט אויך נישט געפעהלט, יעדע וואוינונג איז גע־ווען א האטעל, א אכסניה, וואו דער רוסישער יוד האט זיך אפגערוהט און געזאמעלט כוחות אויף דער ווייטערער נסיעה, וואס איז אין יענע צייטען אזוי שווער אנגעקומען.

אין א געוויסען

ערב שבת

איז אנגעקומען קיין בראד א יודישער סוחר פון א גרויסער שטאט, וועלכער איז געפאהרען אויפ'ן יאריד קיין לייפציג. דער סוחר איז געווען א פרו־מער יוד און זיין שטאט, און דעריבער האט ער בע־שלאסען שבת צו האלטען אין בראדי.

היות, ווי ער האט ביי זיך געהאט שעהנע עטלי־כע טויזענד קערבלעך, וואס ער האט געפיהרט מיט זיך, פדי איינצוקויפען סחורה אויפ'ן יריד, האט ער זיך נאכגעפרעגט אויף אן ערליכען בעל־אכסניה וועמען ער זאל קאנען אנפערטרויען אזא סומע געלד. האט מען איהם אנגעוויזען אויף א האטעלניק, א יוד א ירא שמים א גמרא יוד, וועלכער פלעגט זיצען יום ולילה און לערנען, און דאס פני בית האט גע־פיהרט דעם מסחר, פערדינגען צימערן און מיט אלעם נויטיגען. פרנסה איז געווען בשפע, און דער האטעלניק האט זיך געקאנט זיצען רוהיג על התורה ועל העבודה...

קומענדיג

אין דער אכסניה

האט דער רוסישער סוחר געבעטען, אז מען זאל איהם פיהרען צום האטעל־אייגענטימער, ווייל ער דארף מיט איהם עפעס שמועסען. דער בעל אכסניה איז געזעסען ביי א „שולחן ערוך" און טעטשאט גע־לערנט. ווען מען האט אין זיין חדר אריינגעפיהרט דעם אורח.

באלד האט זיך אנטוויקעלט א שארפער תורה־שמועס צווישען זיי ביידע, ווייל, אויך דער יודישער סוחר פון רוסלאנד איז ווי געזאגט געווען א שעהנער בן־תורה. און ווען עס איז געווארען בין־השמשות, רופט זיך אן דער סוחר צום בעל אכסניא:

— בעל הבית לעבען, איך האב ביי זיך עטלי־ליכע טויזענד קערבלעך. עס ווערט דאך שבת, נאט אייך דאס געלד און אם ירצה השם שבת צו נאכטס וועט איהר עס מיר צוריקגעבען.

דער בעל אכסניה האט צוגענומען דאס פעקעל „ממתקים" און דער אורח איז אוועק אין זיין צי־מער זיך גרייטען לכבוד שבת.

פרייטאג צונאכטס, אין מיטען דער נאכט, איז דער סוחר פלוצים אויפגעוועקט פון א געוואלדיגער יללה וואס האט זיך געטראגען פון גאנץ נאהענט. פינסטער איז געווען, עס איז דאך שבת, דאך האט דער סוחר טעכאפט עפעס אויף זיך און ארויס פון זיין צימער.

ארויסקומענדיג אין דרויסען, האט ער זיך דער־וואוסט, אז דער בעל אכסניא איז פלוצלינג אוועק־געפאלען בעקומען א הארץ־שלאג, דאקטוירים בע־מיהען זיך איהם ביים לעבען צו דערהאלטען, אבער עס געלונגט זיי נישט, און באלד דערנאך האט טאקי דער

בעל אכסניה די נשמה אויסגעהויכט

אויף שבת צונאכטס, האט דער סוחר קיין הארץ נישט געהאט צו מאנען א רייד וועגען דעם געלד. ער האט דעריבער געמוזט אפלעגען זיין נסיעה קיין לייפציג קודם צוליב'ן געלד, והשנית, וועט ער זיך טאקי בעטייליגען אין דער לויה אויך.

נאך דער לויה געהט דער סוחר צו דער אלמנה מיט איהרע קינדער און פאדערט צוריק זיין געלד־פאקעט, וואס ער האט געגעבען צו בעהאלטען איהר מאן און פאטער פרייטאג פאר נאכט, פאר ליכט־צינדען.

ווי דערציטערט איז ער געווארען, אז זיי ווייסען פון גארנישט צו זאגען, דער פאטער האט זיי ווע־גען קיין געלד קיין ווארט נישט געזאגט, און אין דער קאסע געפינט זיך אפילו קיין העלפט פון דער סומע, וואס דער סוחר מאהנט.

עס איז איהם פינסטער געווארען פאר די אויגען, דער סוחר האט זיך אנגעהויבען רייסען די האר פון קאפ, ער איז אומגליקליך, פרעמד געלד, נחנים פון אריזמע יתומות, ווי ווייס ער זיך איצט אהינטון. עס איז קיין אנדערער פלאן נישטא פאר איהם נאר צו ווארפען זיך אין טייך...

אבער די יורשים פון פלוצלינג פערשטארבע־נעם, ווייסען באמת נישט פון וואס צו זאגען. מען זוכט אין יעדען ווינקעלע, מען נישטערט, מען דורשט אלץ איבער קאפויער, אבער קיין שפור פון געלד איז נישטא, פערשוואונדען, ווי אין וואסער אריין...

הויבט זיך שוין אן ביי ווי דערוועקען א חשד, אז דער סוחר האט זיך אויסגעטראכט אזא מעשה, די לויטוואהעם זענען אביף אלין פעהיג, דען עס איז דאך נישט מעגליך, אז דער פאטער זאל האבען דאס געלד גענומען און עס זאל אין דער גאנצער שטוב נישט זיין. ער האט עס דאך אין קבר זיכער נישט מיטגענומען!

דער סוחר האלט זיך אבער אין איין שלאגען קאפ אין וואנט, ביז ער פאלט אין חלשות. אבער דאס געלד איז נישטא, פערפאלען געווארען און עצה דערגעהט א מאלק!

קומענדיג צו זיך, לויפט דער סוחר צו דעם

שטאט-רב,

דער בעוואוסטער מתנגד רבי יצחק הלוי הורוויץ ז"ל, בעקאנט אונטערן נאמען רבי יצחק'ל האמבור־גער און דערצעהלט איהם די גאנצע מעשה.

פאדערט דער רב אויף די אלמנה מיט די קינ־דער, ביידע צדדים זענען מסדר זייערע טענות. ביידע ווייגען און קלאגען, שווערען זיך מיט כל השבועות. דער סוחר טענה'ט אז ער האט דאס געלד געגעבען צו בעהאלטען, און די אלמנה מיט איהרע קינדער טענה'ן, אז זיי ווייסען נישט פון וואס צו זאגען.

וואס בלייבט איבער דעם רב צו טון אין אזא פאל? — פסק'נט ער, ווי דער פסידוש'ער דין איז, אז די יורשים זאלען שווערען א שבועה, אז דער טאטע האט זיי דעם פקדון נישט איבערגעלאזט.

די יורשים

ערקלערען זיך גרייט צו שווערען אפילו הונדערט שבועות. זיי ווייסען דאך באמת נישט פון קיין פתרון און פון קיין חלום!...

דערזעהט דער סוחר, אז זיי זענען טאקע גרייט צו שווערען, ערקלערט ער, אז ער איז זיי מוחל די שבועה, אלס ערליכער יוד קאן ער נישט מסכים זיין צו א „שבועה האוריתא" אפילו אויף אן אמת. פערפאלען, עס איז געשעהן א ביטער אומגליק, און יואס וועט איהם שויך דאָ די שבועה העלפען!

אבער דער סוחר איז פערבליבען אין בראד. גע־בליבען בערום ובחוסר. קיין פרוטה נישט אין טאש, וואו זאל ער געהן און וואו זאל ער קומען? האט אפילו דער רב געוואלט אויסבאהאנען געלד אויף הוצאות אהיים, קען ער עס אבער ביי זיך נישט פועל'ן, ווי אזוי וועט ער, דער אומגליקליכער אהיים קומען? מען וועט איהם דאך פשוט אויף שטיקער צערייסען, ווער וועט איהם גלייבען די גאנצע מעשה?...

איז דער סוחר פערבליבען אין בראד, ביים רב אין שטוב. טאג איין טאג אויס וויינט ער פארן רב, ער זאל בעטען פאר איהם רחמים, אז גאט זאל רח־מנות האבען אויף איהם, אז דאס געלד זאל געפונען ווערען.

דער צער פונם סוחר האט דעם רב באמת גע־ריהרט, און ער האט צוגעזאגט צו זוכען עצות ווי אזוי דאס געלד זאל זיך אפגעפינען.

לויפען אדורך א פאר וואכען פון דעם סוחר איז שוין א תל געווארען, פון אמאליגען גביר און בעל בישר איז געווארען הויט און ביינער און מען האט טאקע געזעהן אז ער וועט לאנג נישט אויס־האלטען, ער וועט פשוט אויסגעהן פאר עגמת נפש.

איינמאל, ווען דער צער פונם סוחר האט איהם בעזונדערס שטארק איבערגענומען, מאכט צו איהם דער רב רבי יצחק'ל.

— הערט מיך אויס, איך האב פאר אייך אן'עצה,

רופען דעם מת לדין.

און אז איהר וועט מסכים זיין דערצו, וועט מען איין מאל פאר אלעמאל זיך דערוויסען דעם גאנצען אמת.

דער סוחר איז ממש אויפגעשפרונגען, וואס הייסט עפעס מזמין זיין א מת צו א דין־תורה?

— שרעקט אייך נישט מיין פריינד, איך מיין עס נישט אויף קיין שפאס — האט דער רב אויסגערופען — עס וואנדערט זיך גאר אויף אייער הסכמה, ווען איהר וועט חלילה מסכים זיין, בעשטים איך א זמן ווען דער דין תורה זאל פארקומען געכנפערט, זענט איהר מסכים. ווייל קיין אנדערע עצה האב איך נישט און איך וויל אייך באמת העלפען אין אייער עצה.

ענדליך האט דער סוחר דאס לשון בעקומען און אפגעענטפערט:

— הייליגער רבי! איך זאג אייך פתן שלי, ווען עס וואלט געווען מיין אייגען געלד, וואלט איך נישט מסכים געווען דערצו, איך וואלט בעסער געגאנגען מיט א טארבע איבער די הייזער, און נישט מטריח געווען א מת. אבער עס איז דאך פרעמד געלד, די לעצטע פרוטות פון ארימעלייט, נחנים פון יתומים, און האב דעריבער נישט קיין עצה, און מוז מסכים זיין...

באלד רופט דער רב חיים שמש פון בית דין און זאגט צו איהם:

— געה תיכף

אויפ'ן בית עלמין

צום קבר פון בעל אכסניא, און זאג איהם, אז איך בין איהם מזמין לדין. אויף מארגען צוועלף א זייגער בייטאג!

דער שמש איז ווייס געווארען ווי קרייד. הענד און פיס האבען איהם אנגעהויבען ציטערען און ער האט זיך געוואקעלט ווי א שיכור.

— וואס האסטו מורא, שוטה — האט דער רב איהם אויסגעמונטערט — אז איך הייס דיר געהן, האסטו געהן ווייסטו דען נישט, אז אויך דאס מת האט קיין מנוחה נישט אויפן עולם האמת, אויך ער האט דערפון טרויס צער, אפשר נישט ווייניגער ווי דער אומגליקליכער סוחר, געה זשע דעריבער און טו ווי איך הייס דיר!

דער שמש האט דעריבער גענומען זיין שטעקען און ארויס אויפ'ן בית עלמין, געטאן ווי דער רב האט איהם געהייסען.

צומארגענס, צוועלף בייטאג ווען דער סוחר איז געקומען

צו דער דין תורה

האט ער שוין געטראפען דעם רב מיט זייטע צוויי דיינים זיצען איינגעהילט אין טלית און תפילין, א מוראדיגע שרעק האט איהם בעהערשט, קוים וואס ער האט זיך געהאלטען אויף די פיס.

— נו, זייט מסדר אייערע טענות. — האט זיך

דער רב געווענדעט צום סוחר.

מיט א געבראכענער שטים האט דער סוחר געווען זיינע טענות, דערצעהלט בפרטות, ... ער האט זיך דערפרעגט אין דער אכסניא ... שטאהפענעם, ווי אזוי ער האט זיך צעשמ... איהם און לסוף איבערגעגעבען איהם א ... געטען און אוועק אין זיין חדר.

ווען

דער סוחר

האט אפגערעדט דאס ווייטיגע האט ער זיך צעבליבעט און אוועק אין א ווינקעלע.

— און וואס זאגט איהר דערצו?! ... פלוצים דערהערט די שטים פון רב.

א מוראדיגע שטילקייט האט געהערשט א... דין־שטוב, נישט מען האט עמיצען געהערט א... מען האט עמיצען געזעהען, אבער דער רב ... זעסען מיט א לעבהאפטען שמייכעל אויף ... זיין הייליגע צורה האט זיך אויף א וויילע ... א שטילער ווי ער וואלט זיך צוגעהערט צו ... נערעסאנטען שמועס.

ענדליך האט דער רב אויסגערופען א ... נער, ווענדענדיג זיך צום סוחר:

— דער מת זאגט,

אז איהר זענט כשר גערעכט און ער ... שטארק איבער פארן צער, וואס ער האט אי... שאפען. און די מעשה איז אזוי געווען. ... עס איז שוין געווען א מינוט פאר ליכטצי... איהר האט איהם דאס געלד אנפערטרויט ... עס שוין נישט בעוויזען איבערצוגעבען ... נאר אזוי ווי עס איז פאר איהם געלעגען ... ערוך „אורח חיים" האט ער דאס געלד אר... אין חעם ספר אריין, און דאס ספר אריינ... אין ספרים שאנק.

געה זשע גיכער צו דער אלמנה — האט ... בעפעהלעריש אויסגערופען — און זאג א... איהר פערשטארבענער מאן האט געהייסען ... שוין דעם שלחן ערוך „אורח חיים" הלכות ... וועט מען דארט געפינען דאס גאנצע פעק... זאגט זיי אויך, אז אייער פערשטארבענער ... פאטער בעט דאס זיי זאלען אייך מפיס ... צער וואס איהר האט געהאט ווייל דאס ... אויסדריקליכער רצון.

אמן כך הוא.

אין דעם בעשטימטען ספר האט ... געפונען דאס גאנצע פעקעל ... קיין פרוטה האט נישט געפעה...

דער סוחר איז גלייך דערנאך געלאפען ... און מיט גרויס שמחה געזאגט איהם ... גרויסער ישועה, און ער קלערט זיך ... זיין דעם פערשטארבענעם פאר דעם צער, ... האט צוליב איהם געהאט.

אויף דער עצה פון רב איז דער סוחר ... אויפן קבר פון'ם פערשטארבענעם בעל אכס... א מנין יודען און איהם ערקלערט אז ער ... מוחל במחילה גמורה. ער האט אויך איבער... א שעהנע סומע געלד אלס תיקון פאר ... און אוועקגעפאהרען א גליקליכער קיין ...

אזעלכעס האט געקאנט בעווייזען דער ... שער גאון — רבי יצחק'ל פון בראד!

פאגראמען אין רוסלאנד אין 1881

עס איז געווארען 55 יאהר זינט עס האבען זיך אנגעהויבען די שרעקליכע פאגראמען אין רוס־לאנד אין 1881, אין וועלכע הונדערטער און הונ־דערטער יודען האבען פערלוירען זייער לעבען אין פיל רוסישע שטעט; פיל יודיש האב און גוטס איז צושטערט געווארען, און פיל יודישע פרויען און מיידלעך זענען אויף א בעסטיאלישען אופן גע־שענדעט געווארען.

געוועהנליך איז אנגענומען, אז יענע פאגראמען פון רוסלאנד זענען געווען די פאלגען פון דעם אטענטאט אויף דעם צאר אלעקסנדער דעם צווייטען, ווי ס'איז בעוואוסט. איז דער אטענטאט אויסגעפיהרט געווארען דורך א גרופע ניהיליסטען מיט דער איי־נער־שטאקראטישער טאכטער סאפיא פעראווסקאיא בראש. זיי האבען געווארפען א באמבע אויף אלעקסאנדער דעם צווייטען, בעת ער איז געפאהרען צו אן'עפענט־ליכער צערעמאניע אין זיין הויפט־שטאט פעטערס־בורג. דער אטענטאט האט זיך איינגעגעבען, די באמבע האט איהם געטראפען און איהם דערהרג'עט. און אט יענער אטענטאט, זאגט מען, איז פעראנט־ווארטליך פאר דעם יודישען בלוט, וואס האט זיך אביסעל שפעטער אנגעהויבען גיסען אין רוסלאנד.

עס קען גאר קיין ספק נישט זיין, אז דער אטענטאט אויף דעם צאר אלעקסנדער דעם צווייטען איז אויסגענוצט געווארען אלס מאטיוו אויפצורייצען דעם רוסישען המון געגען יודען. אבער עס שיינט, אז די אויפרייצונג האט נאך געהאט אן'אנדערע סיבה, און נישט בלויז דעם אטענטאט.

דער אטענטאט אויף דעם צאר אלעקסאנדער דעם צווייטען, איז פארגעקומען דעם 13־טען מערץ (1־טער מערץ אלטער סטיל) 1881, און די פאגראמען האבען ערשט אנגעהויבען דעם 28־טען אפריל אין עליזאבעטגראד. עס איז אויך א פאקט, אז יודען האבען גארנישט געהאט צו טון מיט יענעם אטענ־טאט. די גרופע ניהיליסטען, וועלכע האבען דעם אטענטאט אדורכגעפיהרט, זענען אלע געווען רוסען און זיי • זענען זאגאר געהערט צו די העכערע קריי־זען; אט דערפאר שיינט, אז די דעמאלסדיגע פאג־ראמען אין רוסלאנד האבען אויך געהאט א שייכות מיט דער אנטיסעמיטישער טעטיגקייט, וואס איז דעמאלס אנגעגאנגען אין דייטשלאנד. געוויסע דא־טומס זענען מערקווירדיג: דעם 25־טען אפריל 1881 האט מען איבערגעגעבען אן'א ט'סעמיטישע פעטיציע מיט 255 טויזענד אונטערשריפטען צו

ביסמארק'ן, און עס זענען פארגעקומען אין דייט־שע שטעט אנפאלען אויף יודען. און דעם 27־טען אפריל 1881 האט מען אנגעהויבען פאגראמירען די יודען אין רוסלאנד. איז עס מעגליך, אז דאס איז נישט געווען מעהר ווי בלויז א צופאל?

ווי זיי האבען זיך אנגעפאנגען דורך דער שרעקליכער הריגה אין עליזאבעטגראד

ווי שוין ערקלעהרט, האבען די דעמאלסדיגע פאגראמען אויף יודען אין רוסלאנד, זיך אנגעהויבען אין עליזאבעטגראד. עס האט זיך פלוצלינג פער־שפרייט אין יענער שטאט א קלאנג, אז איבער גאנץ רוסלאנד האט אויסגעבראכען א באויפשטאנד געגען יודען. פון וואנען דער קלאנג האט זיך גע־נומען איז נישט בעוואוסט. עס איז קיין אויפ־שטאנד געגען יודען אין רוסלאנד דעמאלס נאך אין ערגעץ נישט געווען. די יודען פון עליזאבעטגראד זענען שטארק בעאו רוהיגט געווארען, און זייערע פיהרער זענען אוועק צום גובערנאטאר און איהם געבעטען, אז ער זאל אננעהמען די נויטיגע שריט, צו בעשיצען די יודישע בעפעלקערונג. דער גו־בערנאטאר האט אבער די בקשה נישט גענומען אין אכט. אויפ'ן צווייטען טאג ס'איז געווען אין א מיטוואך, האט זיך אנגעהויבען די שרעק־ליכע הריגה.

אנגעהויבען האט זיך עס פון א שענק, אין וועלכער מען האט דיסקוטירט, אז יודען געברויכען קריסטליך בלוט אויף פסח. צוהיצט פון דער דיס־קוסיע, האבען כוליגאנעס זיך א לאז געטון איבער דער שטאט: זיי האבען אנגעהויבען בעפאלען יו־דען און געריפען דעם המון זיי צו העלפען. דער בלוטיגער אנפאל איז געווען געפלאנט, ווייל ער איז אנגעגאנגען גאנץ סיסטעמאטיש. מען האט זיך גענומען נישט נאר שלאגען און הרג'ענען יודען, נאר אויך אויספליגדערען יודישע קראמען, א זאך, צו וועלכער מען האט געקענט צוציהען דעם המון. די יודען האבען גוערשט געזוכט צו פערטיידיגען זייער האב און גוטס. זיי האבען געשטעלט א יודערשטאנד די צעיושעטע בלוטיגע כוליגאנעס, אבער יוען זיי האבען געזעהען, אז די סאלדאטען, וואס מען האט ארויסגעשיקט כלו־מרשט צוריקצושטעלען די ארדנונג, העלפען גאר

די כוליגאנעס אין זייער צושטערונגס-ארבייט ... בען די יודען זיך דערפיהלט הילפלאז און ... פעלט. זיי האבען שוין געזוכט בלויז צו ... זייער לעבען און האבען זיך באר'קאדירט ... ערע הייזער. עס פערשטעהט זיך, אז זייער ... קאדירונג איז געווען יוניג־יואס שוין ... שעטע יוילדע כוליגאנעס האבען זיך אריין... אין די הייזער און דורך צויי טעג האבען ... שעיעט אזעלכע בלוטיגע און שענדליכע ... יואס מען קען זיך קוים פארשטעלען.

די כוליגאנעס און די סאלדאטען האבען ... שטערט סינאגאגען און יודישע הייזער, ... געהרג'עט יודען, אלטע און יונגע, אפילו ... זיי האבען אויך געשענדעט פיל פרויען ... לעך אין דער אנוועזנהייט פון זייערע ... עלטערען. צוויי יודישע מעדלעך זענען ... שפרונגען דורך פענסטער פון אויבערשטע ... זיי האבען בעפארצוגט דעם טויט איידער ... אן'אלטער יוד, מיט'ן נאמען פעליקאז, ... בירט רעטען זיין טאכטער, האבען איהם ... ארויסגעווארפען פון א דאך און איהם דער...

עס זענען געווען פיל יודישע קרב... אין יענעם ערשטען פאגראם פון דעם יו... 1881. אין עליזאבעטגראד זענען אויך ... זער אוז 100 קראמען צושטערט געווא... שאדען האט בעטראפען אין מיליאנען ...

פון עליזאבעטגראד האבען די פאג... זיך שפרייט איבער פיל אנדערע שטע... קיעיו א. אז. וו. יודיש בלוט האט ... רינען גאר אין א שרעקליכער מאס. ... פאגראמען, האט זיך אנגעהויבען א ... דישע מאסען־עמיגראציע פון רוסלאנד ... זיך אויך אנגעהויבען דער ברייטערער ... דער יודישער יוגענד אין דער רעוואלו... בעוועגונג געגען דעם צאריזם, וואס איז ... סוף געווען דער הויפט־פעראנטווארטליכער ... פאגראמען אויף יודען. ער האט אין ... נישט געזוכט די פאגראמען אפצושטעלען ... האט זיי נאך ערמוטיגט. דער ברייטער ... די יודען אין דער רעוואלוציאנערער ... אין רוסלאנד איז פשוט און איינפאך ... מיטעל פון זעלבסט־שוץ, פון זעלבסט... גוגג געגען שוידערליכע בלוטיגע אנג...

היסטאריש...

…יעגעזוד ער יודישער ליטעראטור

… משהו פון אלץ האט אונז אימפאנירט די … ריזמאַרישע און פאפולערע וויסענשאפטלי… וואס זענען רעגולאַרע אנגעקומען פון אמע… קיין ווארשע. מיר האבען זיך געפרעהט … פראנץ'ס ,קולטור געשיכטע'', מיט זיין … פון דער פראנצויזישער רעוואָלוציע און … ביכער פון וויסענשאפטליכען און בע… אינהאלט. מיר האבען זיך אויך בעגיי… מיט די ביכער און ביכלעך און מיט די מאָ… וואס זענען דאן אין רוסלאנד גע… און מאנכעס האט דאך צו אונז … ווי מאנכע העפטען פון דער ,צוקונפט'' … סאָציאַליסטישען און רעוואָלוציאָנערען איבער… מיט וועלכען מיר האבען זיך געקוויקט, ווי … ביי א קוואַל, און איבערהויפט איך אליין … סאָציאַליסט און א רעוואָלוציאָנער, מיט דעם … פלאַם, הגם כ'האָב נישט געהערט צו … — בלויז א בעגייסטערטער פון „בונד'' … „בונד'', אין וועלכען איך האב געזעהען … רעוואָלוציאָנערען פון דער גאנצער וועלט.

… פון אלץ האט מיך אליין — און מסתמא … געגען'ן, וואס איז דעמאָלט געווען סאָציאַ… געשטימט, און פרץ'ן — פערכאפט דאס … אלמענשליכע, די אלמענשליכקייט אין דער … ליטעראטור פון אמעריקע. און אויב אפילו … — א ריין יודישע איז שוין איבער דער … א ריין מענשליכער, ווי אין די ערצעהלונ… די שוין דערמאנטע ז. ליבינס און ל. קאבריגס … די לידער פון מאָריס ראָזענפעלד און איבער … אין די דעמאָלסדיגע לידער פון א. וואלט. אזא … ליד ווי ,,אין א לבנה נאכט'' וואס איז … פערעפענטליכט דאן — אין ,,יוד'', צוזע… פון אמעריקא — איז אין דער יודישע פאָעזי… נאך נישט געווען, ערשט שפעטער האבען מיר … בעקענט מיט א. וואלט און ראָזענפעלדס … לידער; אבער די פאָרם איז אלץ געווען … ליך און ניי אין דער יודישער פאָעזיע.

… אלמענשליכקייט, אלמענשליכקייט, אוניווערסאלע … האבען זיך געטראָגען פון יענער זייט ים … איז אויך פון די לידער פון ד. ערעלשטאט און … ראָזענפעלד(?). אויך זייערע לידער האבען אין יע… געדיכט פאר אונז אלס בעוויז, אז די יו… וואס איז א טייל פון דער יודישער לי… שטייט זיך; רעוואָלוציאָנערע און ארביי… דעמאָלט געווען מאָדערן. און דאס … געשאפען געוואָרען אין דער צייט פון אַנ… דער יודישער מאָדערנער ליטעראטור.

… ערמוטיגונג איז אויך געווען — ווי … שוין, קאָלענע קאהאן, דערצעהלט מעהר … אין די ,,עפיזאָדען פון מיין לעבען''— … קריטיקען אויף מיינע צוויי ערצעה… ,שטילע טריט'' און ,,גמילת חסד'', דער באַן … קריטיקען איז געווען אזוי ניי אין דער … יודישער ליטעראטור, אז אלע קאָלעגען … איך האב געוויזען די קריטיקען וואס זענען … אויסגעשניטען צוגעשיקט געוואָרען פון מיר … וואס איז טוין דעמאָלט געווען אין … — זיי אלע האבען מיך אי בעגריסט, אי … אימער דעם וואס אין יענער צייט האט … נישט געבאַלעוועט מיט געדרוקטע קריטי… אינציגע ערצעהלונגען וואס זענען פער… געוואָרען אין ,,יוד''. צי אין דעם דער… זשורנאל ,,יודישע פאמיליע'', איז טאקע … קריטיק אליין שטארק געפעלען געוואָרען. … עלעמענט'' איז ווייניגער בעטאָנט … די מעלות און די פאַר חסרונות, וואס … קאָלענע קאהאן, האט אנגעוויזען, זענען געווען … אלטעמיין מענשליכען שטאנדפונקט, און … אויף דער יודישער ליטעראטור בכלל … מיר, יונגע, און פרץ אליין, שטארק געבענקט, … חלילה נישט געווען געגען יודישקייט … האבען אבער דאן אין דער יודישער לי… געוואלט אריינטראָגען א אוניווערסאלען, … און אַן אַלמענשליכען אינהאלט. און … מען אחוץ לייענען און פערשטעהען. מעגען … און מעג די סביבה זיין א ריין־יודישע, … אבער זיין נישט אפגעזונדערט פון דער … ליטעראטור און פון די אלמענשליכע אידעע.

… איך עס טאקע איצט בעטאָנען, אז אין … די אידעע פון דער יודישער ליטעראר … דעם טייל וואס איז אין יענעם פעריאָד גע… געוואָרען — האט אמעריקע זעהר פיל מיט… און מיטגעווירקט און פיל בייגעטראָגען; … איצט ווייסען מיר שוין, אז נישט נאר די … פון מענדעלע איז א גרויס מענשליך און … ווערק נאר אפילו ,,מסעות בנימין … דאס ,,קליין מענשעלע'' ,,פישקע דער קרומ… און דאס ,,ווינש־פינגערל'' קענען אויסגע… אין פערשטאַנען ווערען ריין מענשליך און … דער אַנהויב פון אזא מין קריטיק איז … געוואָרען אין דער יודישער ליטעראטור … אמעריקע — דורך איך, קאָלענע קאהאן, דורך … (ה. פראנק ראָזענבלאט), דורך מ. לעאָנ… אויך דורך יואל ענ… דעם ערשטען פעריאָד פון זיין ליטעראַרישער … טעטיגקייט.

… קאָלענע קאהאן, דאן, א טעטיגער סאָציא… א ארבייטער־פיהרער, האט פונדעסטוועגען אין … ליטעראַרישע קריטיקען אויף די צוויי ער… זיך אפגעשטעלט מעהר אויף דער קינסט… דאס איז געווען כמעט ווי א נייעס. … האט מיר דאן אנגעוויזען א פעהלער … ערצעהלונג ,,שטילע טריט'' פון דער ריין … עס האט מיך דאן איבערראשט און …

* געגעבען זעהר אין פרייטאג־נומער פון ,,נ. פ.''

א ליטעראַרישער שמועס צו דער געלעגענהייט פון אברהם רייזענס זעכציג־יאהריגען יובל

פון אברהם רייזען

אפילו פערזוינלעך. נעמליך, אז אנשטאט מיטצוהעלפען אין געוויסע שטעלען דעם העלד, לאך איך אפ פון איהם איך האב איבער דעם זיך שטארק פערטראכט, אמת, אזא מין חסרון האט ביי מיר אויך פרץ — אין זיין קריטיק שבעל־פה, מינדליך — געפינען אין מיין פריהער געדרוקטער ערצעהלונג ,אויס בלאטע'', ווי איך האב שוין אויספיהרליכער דערצעהלט אין ,,די עפיזאָדען פון מיין לעבען'', האט דאס מאַקע מיר אויך גוטס געטון. הגם פערעהרליכען די צוויי דערהמאַהנטע דערצעהלונגען האב איך אין יענער צייט — אליין א שטאַרקער רעוואָלוציאָנער און א פערבענקטער נאך א נייער וועלט — נישט אויסען געוועזען. שפעטער בין איך שוין סיי ווי סיי בעפרייט געוואָרען פון דעם ביסעלע „קריטיק''־בעציהונג, וואס איך האב געהאט צו די דאָזיגע אַרימע העלדען. כ'האָב זיי שוין סיי ווי סיי גענומען מיט ריינעם הומאָר און מיט מיטגעפיהל צו זייער אַרימען לעבען: הם צום העלד פון די ,,שטילע טריט'' האב איך, שרייבענדיג די ערצעהלונג, קיין ביטולגעפיהל סיי־ווי־סיי נישט געהאט. אלס מאָדעל פון די עטליכע אַרימע העברעאישע לעהרער אין דער דעמאָלסדיגער ווארשע, איז ער, אפשר, מיינער א נאָהענטער פריינד און אפשר א חבר געווען. און אויך ער האט דאך אייגענטליך געבענקט נאך קראפט, נאך מאכט, אז זיין טראַט זאל האבען אַן אָפּקלאַנג, זאל זיך הערען: שטאַרק... ווענינגסטענס — ער זאל בעמערקט ווערען...

א משומד לערענט „תורה" מיט'ן יודען־פרעסער אַלפרעד ראָזענבערג

עס איז אין יודישע קרייזען שוין לאנג קשה געוואָרען דער אומשטאנד, וואס אין היטלער'ס גיפטיג־אַנטיסעמיטישער צייטונג „פעלקישער בעאָבאכטער" שיט מען אין די יודען־העצערישע אַרטיקלען מיט כלומרשטער „תורה", מיט געפעלשטע אויסצוגען פון דער גמרא, מיט אומזיניג פאַרדרעהטע פשט'לעך פון די משנה, מיט נישט געשטויגענע און נישט געפלויגענע מעשיות פון מדרשים; אַלץ אַלס כלומרשטע „בעווייזען" געגען די יודען, בעווייזען פון די יודישער וועלט־הערשאַפט, פון דער מינדערווערטיגקייט פון דער יודישער ראַסע, פון דער יודישער געלד־גיריגקייט און פערדאָרבענקייט און אזוי ווייטער און ווייטער. דאס זענען די אַלטע יודען־פערלוימדונגען מיט די כלומרשטע „בעווייזען" פון תלמוד. נישט מעהר די אלטע מכשפה פון אַמאַליגען רעליגיעזען האַס איז איצט געשליערט אין דעם נייעם שלייער פון ראַסען־האַס, נאר נאך מיט מעהר שנאה כדי אויסצוראָטען די יודען טאַקע מיט'ן שורש.

היטלערס רעכטע האַנד און שטעלפערטרעטער, דער רעדאַקטאָר פון „פעלקישען בעאָבאַכטער" דער פינסטערער נפש און יודען־פרעסער אַלפרעד ראָזענבערג, איז, מישטיינסגעזאָגט, דער ווירקליכער טעאָרעטיקער פון היטלער'ס ראַסען־האַס שגעון. זיין הויפט־ווערק יועגען דעם איז דאס בעוואוסטע קיוואטש־בוך „דער מיטאָס פון 2־טען יאַהרהונדערט", אָדער ווי עס ווערט אַנגערופען אין ליטעראַרישע קרייזען אין איירפאַ „די האַס־ביבעל פון נאַצי־דייטשלאַנד". דאס בוך איז פון ערשטען ביז לעצטען בלאַטעל אַנגעפיקעוועט מיט די שווינדעלייכסטע און נאַרישסטע ליגענס, גאַט־לעסטערונגען, און די ווילדעסטע יודען־פערלוימדונגען. עס טריפט ממש מיט בלוט פון יעדער שורה, אין דעם בוך ווערט מיט די אומזיניגסטע „אַרגומענטען" בעהאַנדעלט דאס „בלוט־פּראָבלעם" פון דער נאָרדישער און דער סעמיטישער ראַסע. עס פערשטעהט זיך, אַז די נאָרדישע דייטשע ראַסע ווערט מעהויבען אין הימעל און די סעמיטיש־יודישע ראַסע ווערט בעגראָבען אין דער ערד.

נאר דאס איז נישט וויכטיג. עס איז נישט דאס ערשטע, און מסתמא אויך נישט דאס לעצטע אַנטיסעמיטישע בוך, וואס אַ המן האט אָנגעשמירט.

וויכטיג איז, וואס דאס בוך איז אָנגעפיקעוועט מיט פערדרעהטער און געפעלשטער תורה און אויסצוגען פון דער ביבעל און תלמוד; קורץ, מיט גראָביונגדרשער לומדות.

די אבות פון חומש אברהם, יצחק און יעקב, זענען, צום ביישפיל, ביי דעם יודען־פרעסער, פיה גנבים, שווינדלער און אַלפאַנזען, די זעלבע און נאך

> דער נאָמען פון משומד איז משה־מאַקס האַלענדער־האַלאַשי. — ער איז א מיטאַרבייטער אין „פעלקישען בעאָבאַכטער" און ער זאָגט אונטער ראָזענבערג'ן אלע בלבולים אויף יודען.

גרעסערע „לומדות" ווייזט ראָזענבערג אויף ארויס אין זיינע יודען־פרעסערישע אַרטיקלען, וועלכע ער שרייבט אין „פעלקישען בעאָבאַכטער". מילא, וואס שייך די ביבעל, איז מעגליך, אַז ער געדענקט נאך אפשר אַ שפור פון די רעליגיעזע למודים, וועלכע ווערען געלערנט אין די קריסטליכע שולען. אָדער אפשר האט ער גאר געלייענט עטליכע קאַפּיטלען פון דער דייטש־איבערזעצטער ביבעל. אָבער פון וואַנען ווייסט אַזאַ גראָבער קאָפּ שטעלען פון דער גמרא, פשט'לעך פון פסוקים און מדרשים? עווויס איז פערהאַן דער גאַנצער תלמוד מיט אַלע מדרשים איבערזעצט (פון די יודישע געלעהרטע יאַסט, פירסט, ווינטער, גאָלדשמיד און אַנדערע) אין דער דייטשער שפראַך. עס איז אָבער זיכער, אַז דער המן ראָזענבערג האט אפילו פאַר זיינע אויגען דעם איבערזעצטען תלמוד נישט אָנגעזעהען. פון לייענען קאָן שוין קיין רייד נישט זיין.

האט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז דער המן ראָזענבערג, וועלכער איז דער הויפט־פ־עדיגער פון היטלער'ס ראַסען־תורה אין „פעלקישען בעאָבאַכטער", האט אַ רבי'ן, וועלכער לערנט מיט איהם געפעלשטע גמרא מיט תוספות פערדרעהטע מדרשים מיט אומזיניגע פשט'לעך. דאס איז איינער אַ געוועזענער אונגאַרישער ישיבה־בחור מיט זיין טריפה'נעם נאָמען משה האַלענדער, אָדער ווי ער רופט זיך איצט מאַקס האַלאַשי, וועלכער איז אָנגעשטעלט אַלס שטענדיגער מיטאַרבייטער אין דער רעדאַקציע פון „פעלקישען בעאָבאַכטער" ספּעציעל פאַר יודישע פראַגען, און ער איז עס טאַקע דער געהיימער „יוד", מיט וועמענס „תורה" היטלער און ראָזענבערג בענוצען זיך אין זייערע יודען־פערלוימדונגען. ער זאָגט זיי אונטער...

דער תכשיט איז אַ משומד. ער האט זיך געשמד'ט אין עלטער פון 20 יאָהר. ער שטאַמט פון אַ זעהר פרומער יודישער משפחה פון דער שטאָט אין זיין יוגענד האָט ער געלערנט אין דער דאָרטיגער ישיבה. ער איז געווען אַן עילוי און האָט שוין געהאַט סמיכות צו ווערען רב. נאָר פלוצלינג האָט ער אויסגעביטען דאָס רענדעל און האָט זיך געשמד'ט, כדי צו מאַכען אַ קאַריערע.

האַלענדער־האַלאַשי'ס אויפגאַבע אַלס נאַצי־זשורנאַליסט זענען צווייערליי: ערשטענס, אַלס „יו־דישער קאָפּ", אַלס געוועזענער ישיבה־בחור, איז ער בעהאַוונט אין יודישע לימודים, צו לערנען געפעלשטע „תורה" מיט היטלער'ס ראַסען־האַס־פּראָגער אַלפרעד ראָזענבערג, כדי צו פעּ־לוימדען דאָס יודישע פאָלק; און צווייטענס, אַלס „אונגאַר" בעשטימט געוואָרען צו אָרגאַניזירען די היטלערישע ראַסען־האַס־בעוועגונג געגען די יודען אין אונגאַרן און צו שרייבען אין דעם זין אַרטיקלען געגען די יודען אין די אונגאַרישע אַנטיסעמיטישע צייטונגען.

מאָלט אייך, אַז די אונגאַרישע „עריוואַבענדע" כוליגאַנעס נויטיגען זיך ערשט נישט אין קיין היטלערישען אָרגאַניזאַטאָר. זיי קענען זיך זייער אַנטיסעמיטיש שטעטעל אליין בעשטעהן, אָהן היטלער'ס משומדים־משרתים אויך. האָט זיי טאַקע דער נאַצי־שידוך מיט דעם משומד האַלענדער האַלאַשי נישט געפאַסט, ווייל דאָס איז דאָך טאַקע געגען זעלע געזעצען פון די „אַרישע" ראַסען־האַס פּרינציפּען. די אונגאַרישע נאַציס האָבען פערלאַנגט אַלס אַן אָרגאַניזאַטאָר א ריינעם „אַריער" און נישט קיין „יודע". זיי האָבען זיך פשוט בעליידיגט! האָט מען שוין געהערט אַזאַ מעשה! עס איז דאָך ממש אַן אַנטיסעמיטישער הימעל־געשריי! האָבען טאַקע די אונגאַרישע נאַצי־נטיסעמ טען אַנגעהויבען יועגען דעם צו קער'ען אַ יועלט, אָבער אַלץ בשתיקה, ווייל זיי האָבען זיך זעהר געשעהמט מיט דער געשיכטע.

ערשט, אַז די נישט־אַנטיסעמיטישע אונגאַרישע צייטונג „פעשטער־לאָיד" איז אַרויס מיט אַ ריהה סענסאַציאָנעלע אַרטיקלען יועגען דער געשיכטע און האָט אויפגעדעקט פאַר דער וועלט די בעהאַלטענע צרה נעבעך, וועלכע העלפט צוליב דעם אין אַנטיסעמיטישען לאַגער און אַרונטערגעריסען די מאַסקע פון דעם נאַצי־משומד האַלענדער־האַלאַשי, האָבען די אונגאַרישע נאַציס בעשלאָסען צו שיקען אַ דעלעגאַציע צו היטלער'ן אַליין, און פאָדערען, אַז ער זאָל אַראָפּזעצען דעם „יודע" האַלענדער־האַלאַשי פון זיין אַמט אַלס היטלער־פאַרשטעהער ביי די אונגאַרישע נאַציס, און אויך זיין פלאַץ בעשטימען אַן עכטען, כשר'ן, ריינראַסיגען „אַריער", ווי עס פּאַסט זיך פאַר אַ ראַסען־אַנטיסעמיטישער בעוועגונג.

האָט מען זיי געענטפערט, אַז היטלער האָט די זאַך אינגאַנצען איבערגעגעבען אין ראָזענבערג'ס הענד, און אַז אויף אַן אָנפראַגע וועגען דעם, וואָס עס וועט זיין דער סוף מיט דעם „יוד" האַלענדער־האַלאַשי, האָט ראָזענבערג געענטפערט קורץ און שאַרף: „אַז מען דאַרף דעם גנב, שניידט מען איהם פון דער תליה..."

מאַסקוף.

שלום־עליכם'ס אנדענק

(צום 20־טען יאהר־טאג פון שלום־עליכם'ס טויט)

ק י ע ו. אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן 20־טען יאָהרצייט פון'ם גרויסען יודישען שרייבער שלום־עליכם (20. מאי 1936—1916) האָט דער פערבאַנד סאָוועטישע שרייבער פון אוקראַינע געשיקט א בריגאַדע יודישע שרייבער אין בעשטאַנד פון אראַנסקין, האַרצמאַן און טאַלאַלאַיעווסקי'ן קיין פעריאַסלאַוו וואו דער שרייבער האָט פערבראַכט זיינע קינדער־ און יוגענט־יאָהרען. די בריגאַדע האָט דורך געפיהרט א ריי אַווענטען און ליטעראַרישע אַרויסטרעטונגען פאַר די אַרבייטענדיגע און סטודענטען פון פעריאַסלאַוו.

אויפ'ן גרויסען אַלשטאַטישען אַווענט, זענען אַרויסגעטראָטען שלום־עליכם'ס בעקאַנטע מיט דערציילונגען יועגען דעם לעבען און שאַפען פון'ם גרויסען שרייבער.

דער אַלטער אַרבייטער נאַזיק האָט אַריינגעטראָגען אַ פאָרשלאַג צו שאַפען אַ דענקמאָל זייער בעוואוסטען תושב.

די פערזאַמלונג האָט בעשלאָסען זיך ווענדען צום ראַיאָן־ספיהרקאַם, ער זאָל בעשטימען אַ סטיפּענדיע אויף שלום עליכמס נאָמען פאַר דעם בעסטען סטודענט פון פעריאַסלאַוו'ער פעדאַגאַגישען טעכניקום, פאַר דער ראַיביבליאָטעק איינקויפען אַ פולע זאַמלונג פון שלום עליכמס ווערק אין יודיש, אוקראַיניש און רוסיש, אָרגאַניזירען אין דער ביבליאָטעק אַ ווינקעל אויף שלום עליכמס נאָמען, שטעלען אַ מעמאָריאַל ברעטעל אויפ'ן הויז, וואו ס'האָט געוואוינט שלום עליכם, דעם 20־טען יאָהרטאָג פון שלום עליכמ'ס טויט פערצייכענען מיט ליטעראַרישע אַווענטען אין די קלובען און מיט ליטמאָרגענס אין די שולען.

דער פערבאַנד סאָוועטישע שרייבער פון אוקראַינע האָט אַרויסגעשיקט זיינע בריגאַדעס איך נאָך 15 ראַיאָנען פון אוקראַינע, וואו ס'וועלען דורכגעפיהרט ווערען ליטעראַרישע אַווענטען און אַרויסטרעטונגען, געווידמעט דעם אָנדענק פון שלום־עליכמ'ן.

די אַקטיאָרען פון'ם קיעווער יודישען מלוכה־טעאַטער גרייטען א ספּעציעלען רעפּערטואַר־דערציילונגען, אויסצוגען פון גרעסערע ווערק שלום עליכם'ס. די אַקטיאָרען פאָהרען אַרויס צוזאַמען מיט די שרייבער אין די ראַיאָנען.

דער זשורנאַל „פערמעסט" גרייט א רייהע קריטישע אַרבייטען יועגען דעם לעבען און שאַפען פון שלום־עליכם'ן.

די צוגרייט־אַרבייט צום יובילייען ווערט דורכגעפיהרט גאַנץ מאַי, אינמיטען ווערט פאַרקויפט אין קיעוו אַ גראַנדיעזער יובילייען־אַווענט, אויף וועלכען ס'וועט זיין איינגעלאַדען א גרויסע צאָהל געסט פון פערשידענע רעפובליקען פון פסטר.

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאַנע 15. טעל. 49־07,

ספּעציעל־ארצט פאַר מענער - שוועכע־בע האַנדלונג און טעקסועלע בעראַטונג

נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.

זונטאַג פון 9—1 פאַרמיטאַג

פאַר אונבעמיטעלטע — לעפּשעניצע־פּרייזען

Dr. Wołkowyski

ציגעל־גאַס 11, טעל. 02־238

ספּעצ. פאַר מיזעער, סיפילים און הויט־קראַנקה בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע

נעמט אָן פון 8—11 פרימאָג און 4—9 אָוונט.

רעכט און לעבען

יורידישע בייל[אגע]
פון „נייעם פאלקסבלאט"

נאטיצען

איבער־שעה'ן.

די פליכט פון אַנ'אונטערנעהמער צו צאָהלען פאַר איבערשעהן אַנ'ארבייטער א בעזונדער'ען צו־גאב צו די נאָרמאלע שכירות, איז א גאר וויכטיגע פאזיציע אין דער ארבייטס־ שוץ־געזעצגעבונג.

ערשטענס האָט די דאָזיגע הנחה א פרינציפיע־לען בעדייט, זי גאראנטירט אין א געוויסער מאָס דעם ארבייטער אַנ'8־שעה'דיגען אַרבייטס טאג, די סברא איז אזא: אויב אַנאונטערנעהמער וועט מוזען צאָהלען פאַר דער אַרבייט איבער דער נארמע שכירות לויט א טייערען טאריף, וועט איהם זיכער אזא אַרבייט נישט לוינען.

צווייטענס האָט די הנחה פאַרן אַרבייטער אַנ'אינדיווידועלע פראקטישע ווערט, זי ערטיילט איהם א מין ענטשעדיגונג, א געוויסען געלד־עקוויוואלענט פאַרן גרעסערען כחות־פערלוסט דורך דער ארבייט איבער דער אָנגענומענער 8־שעה'דיגער נארמע אין פאַל, ווען אַזאַ איבערשעהן אַרבייט קאלקולירט זיך פאַ דעם אונטערנעהמער.

ליידער האָט אָבער דורך דער צייט די דערמאנ־טע הנחה צוזאמען מיט דער גאנצער סאציאלער פאָ־ליטיק דורכגעמאַכט אַ געוויסע „עוואלוציע" קודם כל איז פערפענטליכט געוואָרען א געזעץ, לויט וועלכען דער צוגאָב צו די שכירות פאַר ארבייט אין די איבערשעהן ווערט רעדוצירט פון 50 ביז 25 פראצענט פאַר די ערשטע איבערשעהן און פון 100 ביז 50 פאַר די ווייטערדיגע איבערשעהן.

א חוץ דער דערמאָהנטער אַזוי גערופענער געזעצליכער פערשמעלערונג האָט נאָך אויך די געריכטס־פראקטיק דורך כסדרדיגע אויסטייטשונ־גען גענומען די הנחה אַזוי „אַרומצופיצען", אַז ס'איז באמת שוין פון איהר כמעט גאר נישט געבליבן.

צוערשט האָבען זיך די געריכטען געהאַלטען ביים כלל, אַז פאַר איבערשעהן מעג אַנ'ארבייטער נאר דאן מאָהנען א צוגאב צו די נאָרמאלע שכירות אויב ער האָט גלייך ביים נעהנסטען אויסצאָהל גע־מאָלדען זיין תביעה דעם אונטערנעהמער.

שפעטער האָט מען אָנגעהויבען צומשפטען א פערגיטיגונג פאַר אַרבייט אין די איבערשעהן בלויז די יעניגע אַרבייטער, וועלכע זענען ביכולת געווען צו בעווייזען, אַז זייערע אונטערנעהמער האָ־בען זיך דורך דער אַרבייט אין די איבערשעהן דע־רייכערט.

לעצטענס האָבען די געריכטען איינגעפיהרט א כלל, אַז בעריקזיכטיגט זענען געוואָרען די תביעות פאַר איבערשעהן נאָר פון די יעניגע אַרבייטער, וועלכע זענען געווען בעשעפטיגט ביי אונטערנעה־מער, וואס האָבען געהאט אויף ארבייטען אין די איבערשעהן א ספעציעלע דערלויבניש פון דער בע־הערדע מאכט.

אַזוי ווי אָבער זעלטען אנ'אונטערנעהמער איז בערעכטיגט צו בעזוגען זיין אונטערנעהמונג אין די איבערשעהן, ממילא האָט כמעט קיינער פון די מאהנענדע ארבייטער נישט געקענט געווינען קיין תביעה פאַר איבערשעהן.

אנ'אמתע רעוואלוציע אין די רעכטליכע פער־העלטענישען אויפ'ן דאָזיגען געביט האט דעריבער אָנגעמאַכט די לעצטע ענטשיידונג פון העכסטען געריכט, וועלכע דערקלערט, אַז „יעדער" ארבייטער האָט רעכט צו מאָהנען דעם פעסטגעשטעלטען פּראַ־צענטועלען צוגאב צו די נארמאלע שכירות פאַר דער ארבייט אין די איבערשעהן, אומאָפהענגיג פון אומ־שטאַנד צי דעם אונטערנעהמער איז בעצייטענס גע־מאָלדען געוואָרען וועגען דער פּאָטענציע, צי ער האָט פערלאַנגט פון מאָהנער אַזאַ ארבייט, צי ער האָט געוואוסט וועגען דער אַרבייט, צי ער איז בערייכערט געוואָרען פון דער דאָזיגער אַרבייט און צו די אַרבייט אין די איבערשעהן איז געווען דער־לויבט אדער נישט פון דער בערופענער מאכט.

עס וועט צו זאגען, צו די דערמאָנטע ענטשיידונג בלייבט א נייע וועגעפינקט אויף דעם אָפשניט פון דער סאציאלער פּאָליטיק אָבער מיר האָבען צו טון מיט א צופעליגען פסק דין, וועלכער קאן דורך א שפעטערדיגען געענדערטן ווערען.

דעריווייל נעמען מיר אויף די דערמאָהנטע ענט־שיידונג מיט אנערקענונג.

א. ד.

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

מאַטיווען פאר א גט.

אויב א פרוי פערנאכלעסיגט אפט איהרע פליכ־טען בנוגע דער בעל־בתישקייט אָדער בנוגע דער דערציהונג פון קינדער איז דאָס א גענוגענדער גרונד פאַר א גט.

אורלויבען.

דער כלל אַז נאָך א יאָהר אהן'והפסקהדיגער אר־בייט בערעכטיגט אויף אורלויב האָט אַנ'אַנווענ־דונג צו דער אַרבייט אין דעריזעלבער אונטערנעהמונג דאגעגען ענדערט נישט די לאגע דער אומשטאנד וואָס די אונטערנעהמונג איז איבערגעגאנגען צו א נייעם אייגענטימער. וואָס ס'איז פאַרגעקומען אַנ'ענ־דערונג אין ארבייטס־געביט אָדער אין די ארבייטס־מעטאָדען.

מ'פערליהרט די רעכט צו מאָהנען ענטשעדי־גונג פאַר נישט בעקומענעם אורלויב אויב מ'האָט דורך דער צייט געארבייט אין אַנ'אנדער אונטער־נעהמונג. אין דעם פאַל מיינט מען ארבייט פאַר שכי־רות. האָט מען אָבער געארבייט אָהן שכירות למשל מיטן ציל צו פערפאָלקאָמען זיך אין פאך אָדער זיך אויסגעלערענט דורך דער צייט אַנ'אנדער פאך, קאָן אזא בעשעפטיגונג נישט דינען פאַר קיין מניעה צו בעקומען א פערגיטיגונג פאַרן אורלויב.

א פערוואלטונגס מיטגליד פון א קאָאָפעראטיוו, וועלכער פיהרט אויס אין קאָאָפעראטיוו די פליכטען פון א בוכהאלטער, האָט רעכט אויף א בעצאָהלטען אורלויב פונקט ווי א פרעמדער אנגעשטעלטער.

אלימענטען.

א געט'מטע פרוי האָט זיך מתחייב געווען פאַר א בעשטימטער איינמאליגער סומע צו דערהאלטען און צו דערציהען אויף איהר חשבון די קינדער, און א צייט ארום האָט זיך איהר מאטעריעלער לאגע פער־ערגערט און זי האָט די קינדער אריינגעשיקט צום גע־גט'ען מאַן.

דער עגטשאַנעגער סכסוך איז דורכגעאַנגען אלע געריכטס אינסטאנצען און ס'איז פעסטגעשטעלט געוואָרען אַז דער פאָטער איז מחויב אונבעדינגט אויסצוהאלטען די קינדער, אומאָפהענגיג ביי וועמען זיי געפינען זיך און אַז דאָס שלימען א פערקעהרטען אָפמאַך בעפרייט נאָך נישט דעם פאָטער אין אזא פאַל פון דער דערמאָהנטער התחייבות.

סאָציאַלע פערזיכערונג.

אנ'אַנגעשטעלטער האָט רעכט זיך צו היילען אויפן חשבון פון דער סאָצ. פערזיכ. אנשטאלט, אין פאַל פון א קראַנקהייט אין משך פון 26 וואָכען. קוים דויערט אָבער די קראַנקהייט לענגער, נעהמט איבער די ווייטערדיגע היילונג די אנשטאלט פאר גייסטיגע ארבייטער, כדאי אָבער צו בעמערקען אַז אין דעם פאַל האַנדעלט זיך וועגען איין און דערזעלבער קראנקהייט, קוים איז אָבער צוגעקומען א נייע קראַנק־הייט, מוז דער פערזיכערונגס טאָג 26 וואָכען זיך הויב־לען אויף אייגענע קאָסטען.

וועקסלען.

א יורש מעג אויסשטעלען א בלאַנקאָ וועקסעל, וואָס ס'איז צו איהם איבערגעגאנגען בירושה נאָך א פאָטער.

אויך אין פאַל, ווען מ'האָט זיך אריינגעריסט אין וועקסעל אָלס זשיראַנט נאָך דעם פראָטעסט, מעג מען זיך ווענדען אין געריכט וועגען אַנ'אַזוי גערי־פענעם צאָהל־בעפעהל.

קינדיגען דירות קאָנטראַקטען.

א סינדיק פון אַנ'אַפּאדלאַשטע מאַסע איז בערעכ־טיגט צו קינדיגען א לאָקאטאָר דעם וואָרן קאָנטראַקט און איינצוקלאָגען אויף אנ'עקסמיסיע פונקט אזוי ווי דער אייגענטליכער הויזווירט.

גייסטיגע ארבייטער.

א פערוואלטערין פון א קאפע וואס ווערט גע־פיהרט אויפן סמך פון א 3־טער קאטעגאריע פאטענט איז נישט קיין גייסטיגע נאר א פ[...] ביזנעס[...]

לאָקאטאָרען רעכט.

אפילו ווען דאָס הויז איז געקויפט געוו[...] 1 דעצעמבער 1935 מוז אויך דאָס דירה[...] בייליגערט ווערען, די רעדוקציע הייבט א[...] פערפליכטען פון מאָמענט ווען דאָס הויז[...] קויפט געוואָרען.

לאָקאל־שטייער

לאָקאל־שטייער ווערט אויסגעמאָסטען [...] צאָהל פעהנומענע צימערן, אומאָפהענגיג [...] טער פון לאָקאל אזוי אַז א געוועלב ווערט [...] פונקט ווי אנ'אנדער צימער.

היפאָטעק חובות.

לגבי א וועקסעל חוב וועלכער איז [...] זיהט געוואָרען נאָכן 1 יולי 1932 ווערט [...] וואַנדען דער היפּאָטעק מאָראַטאָריום.

נייע געזעצען און צירקולארן

אינוואלידען רענטע.

דאָס מיניסטעריום פאַר סאָציאַלער השגחה קלערט אויף אַז עלטערען פון א אומגעקומענעם אָדער פער־שטאָרבענעם אין שייכות מיט אַמיליטער־דינסט זון זענען בערעכטיגט אויף רענטע, אויב זיי זענען נישט פעהיג אַליין זיך צו דערנעהרען און האָבען נישט קיין אנדערע קרובים וועלכע זענען מחויב אויסצו־האַלטען און קאָנען זיי אויך אויסהאַלטען.

א מוטער, עלטער ווי 50 יאָהר, און א פאָטער עלטער ווי 60 יאָהר ווערען אומטליך אנערקענט פאַר נישט ארבייטספעהיג.

וועג - שטייער.

דאָס מיניסטעריום פאַר אינערע ענינים קלערט אויף אַז דער כלל, אַז נייע בנינים זענען בעפרייט פון שטייערען בעציהט זיך נישט צו וועג־שטייער און צו די וועג־אָפּצאָהלען לטובת די פאָוויאטאָווע קאָמי־נאַלע פערבאַנדען.

צוריקמאָהנען רענטע.

דאָס מיניסטעריום פאַר סאָציאַלער השגחה ווייזט אָן אין לעצטען צירקולאַר אַז דאָס רעכט צוריקצו־מאָהנען נישט בערעכטיגט גענומענע רענטע אלס פערזיכערטער גייסטיגער ארבייטער ווערט פערעל־טערט נאָך 20 יאָהר.

אויך נישט פערזיכערטע גייסטיגע ארבייטער זענען בערעכטיגט אויף עמעריטאל רענטע

אפילו נישט פערזיכערטע אין פערזיכערונגס־אנשטאלט פאַר גייסטיגע ארבייטער האבן [...] בעקומען עמעריטאל אונטערשטיצונג אין [...] פון מינימאלער אינוואלידען רענטע.

די דערמאָהנטע פערזאָנען מוזען אָבער [...] בען פאָלגענדע רעכטליכע בעדינגונגען: [...] אין 1 יאנואר 1928 זיין אלט געווען 65 [...] צען די פוילישע בירגערשאפט אדער זיין [...] אויפן שטח פון דער פוילישער מלוכה, נישט [...] היג ווייטער אויסצופיהרען זייער בערוף [...] ביכולת זיך אליין מפרנס צו זיין און [...] אין משך פון 5 יאהר פאַרן פערלוסט פון [...] (ביינספעהיגקייט האָבען געווען בעשעפט[...] פאַך.

מיט אזא בקשה דארפען זיך די בע[...] פערזאָגען ווענדען אין פערזיכערונגס־אנש[...] לייענענדיג א געבורטסמעטריק, בירגערשאַפ[...] ווייז, ארימקייטס צייגנישען און א בעשט[...] נען 5־יאָהר ארבייט.

אזוי ערקלערט דאָס מיניסטעריום פאַ[...] לער השגחה אין זיין לעצטען צירקולאר.

שטייערן־מאַראטאָריום.

לויט אנ'אויפקלער פון פינאנץ מי[...] פלייבען די גנשלאָסענע מיט די שטייער[...] חובות, נאטווילינע אפמאַכען וועג[...] צאָהלען די פעמדעפענדערע חובות אין ראַ[...] פערעפענטליכען פון דער מאראַטאָריום [...] כוונג אין קראפט, אויב די דערמאָהנטע אפמ[...] גען פאַר די בעל־חובות נישט ווייניגער [...] דער מאַראטאַריום.

אלעפאלס האט דער בעל חוב רעכט [...] זיך צו דער פינאנץ מאכט און אנווייזע[...] בלייבען ביים אפמאך אדער אז ס'זאל [...] אנגעוואנדען ווערען דער מאַראַטאַריום.

קוים בעט ער נישט קיין ענדערונג פ[...] ווייטער דער אפמאך בפרט ווען ס'האט[...] נען טערמין און הויך פון די ראטעס אין [...]

ר. איזראעל

אויסגעליטערטע נשמות

סענסאציאנעל שפאנענדער ראמאן פון יודישען לעבען

18

מרדכי איז געבליבען שטעהען און נישט גע־וואוסט וואָס צו ענטפערען. דאָס פלוצלונגע איבער־געהען פון פריץ אויף „דו" זיין חוצפהדיגע פאָדערונג האָט מרדכי איבערראשט.

— אבער פאניע דזשערושיצו, די וועקסלען זע־נען נאָך נישט פעליג, צוליב וואָס זאָלט איהר זיי פריהער אויס בעצאָהלען.

— און ווער האָט דען דיר געזאגט, אַז איך וויל זיי בעצאָהלען ?... איך וויל אז דו זאָלסט מיר זיי ארויסגעבען נישט בעצאָהלטערהייט.

מרדכי האָט נישט ווילענדיג א קוק געגעבען אויף זיין טאכטער, אַזוי ווי ער וואָלט געזוכט ביי איהר אניעצה וואָס ער זאָל טון.

— כ'מוז אייך זאגען דעם אמת, האָט מרדכי ארויסגעשטאמעלט, כ'פערשטעה נישט וואָס איהר רעדט צו מיר.

— מארדקא, דו ווערסט מיך גלייך פערשטעהען, איבריגענס גלויב איך גארנישט, אַז דאָס זשידאָווסקע קעפעלע פערשטעהט מיך נישט, איך רעד צו דיר פשוט און קלאָר, איך וויל אז דו זאלסט מיר צוריק־געבען די וועקסלען מיט דער אונטערשריפט פון מיין פאָטער, אויף וועלכע דו האָסט מיר געגעבען געלד, דאָס איז צוליב דעם וואָס איך מוז זעהר האָבען און קיין געלד האָב איך דיר נישט צו געבען.

סאניע האָט געוואָלט ארויסראטעווען איהר פאָטער פון דער פערלעגענהייט און גלייכצייטיג געבען א שמאך דעם פריץ פאַר זיין חוצפה, דערי־בער האָט זי זיך נישט געווענדעט צום פריץ נאָר צו איהר פאָטער.

— כ'האָב נישט געוואוסט, אַז דו האָסט דעם כבוד צו זיין אויף „דו" מיט דעם פריץ הער מאַריאַן אזשעלאָווסקי.

דער יונגער פריץ האָט גוט פערשטאנען דעם שטאָך, ער האָט דערצו נישט געקענט בלייבען גלייכ־גילטיג, ער איז געוואָרען אנגעצונדען אַזוי ווי אימיצער וואָלט איהם אמטיפּסטען בעליידיגט.

— איהר, פריילייך זשידובקע, שלאָגט געוויס אויף מיין חשבון ?

— כ'וויל נישט אויף וועמענס חשבון, איך האָב נישט געהאט אין זינען גראד אייך, פאניע אזשע־לאָווסקי, כ'האָט מיך פשוט פערוואונדערט די בע־ציהונג צווישען אייך און מיין פאָטער.

מרדכי זאמערפעלד האָט צוזאמענגעבראכען די הענד, ער האָט שוין אנגעהויבען צו טראכטען וועגען דעם, אַז זיין טאכטער איז פשוט פון זינען אַראָפּ, ביז איצט האָט ער נאָך נישט געהערט, אַז מ'זאָל אויף אזא אופן רעדען מיט א פריץ, אין וועמענס הענד ס'איז געווען די מאכט און ער האָט געקענט וואָס ער האָט נאָר געוואָלט.

אזשעלאָווסקי האָט אַראָפּגעשלינגען די ביטערע פיל און אויפגעגריסען פון דער דאָזיגער טעמא, איבערגייענדיג צוריק צו די וועקסלען, וועלכע ער האָט פערלאַנגט פון מרדכין.

— איך האָב נישט קיין חשק מיט אייך צו דיס־קוסירען, האָט אזשעלאָווסקי געזאגט צו סאניען. איך בין נישט וועגען דעם אהערגעקומען, איך האָב דאָ קיין געשעפטליכען ענין צו אייער פאָטער, און ווענדענדיג זיך צו מרדכי האָט ער געזאגט צו איהם ווייטער אויף „דו".

— איך וועל בעקומען פון דיר די וועקסלען אדער נישט ?

— אָבער פאניע דזשערדזשיצו, איך פערשטעה פשוט נישט וואָס איהר רעדט צו מיר, ווי אַזוי זאָל איך אייך געבען די וועקסלען אהן געלד, איך האָב דאָך אייך דערפאַר געגעבען מיינע שווער אויסגע־הארעוועטע פראצע, איך קען אייך העכסטענס פראָ־לאָנגירען די וועקסלען.

— ניין, נישט פראלאנגירען, נאָר צוריקגעבען. האָט אזשעלאָווסקי שוין מיט א העכערער טאָן גע־זאגט, איך וועל דיר מאָרדקא, דערציילען נאָך א סוד, די אונטערשריפטען אויף די וועקסלען זענען נישט פון מיין פאָטער נאָר געפעלשטע און דו ווערסט סיי־ווי־סיי נישט דאָרט בעקומען קיין געלד, כיבא, אז דו ווערסט מיך איבערגעבען דעם פּראָקוראָר.

אזשעלאָווסקי האָט דאָס געהאַלטען פאַר אַזוי אומוואָהרשיינליך, אז ער האָט זיך שטארק צולאַכט ארויסרעדענדיג די ווערטער.

— איהר וועט די וועקסלען נישט צוריק בע־קומען האָט סאניע געענטפערט אנשטאט איהר פאָטער.

מרדכי איז דערביי געשטאנען אָן א זייט און געוואונקען דעם פריץ, אַז עס איז נאָך נישט אזוי ווי זיין טאכטער זאָגט, זעהט אויס, אַז דער פריץ האָט דאָס נישט פערשטאנען און אויפגעקאכענדיג זיך צו דער העכסטער מדרגה האָט ער אויסגעשריגען.

— זשידאָווסקע מערדער וואס איהר זענט ? פאַרוואָס האָט איהר ערמאָרדעט מיין פרוי און מיין איינציג קינד ? די וועקסלען זענען געווען נאָר פאַר מיר אַנ'אויסרייד, איך בין אהערגעקומען צוליב נקמה, איך וועל שרעקליכע נקמה נעהמען אן אייך און אן אַלע יודען, געהט אייך צו אַלדע שוואַרץ יאָהר פון וואנען איהר זענט געקומען און מאָרדעט נישט אונזערע פרויען און קינדער. פון מיינע הענד וועט איהר זיך נישט אַרויסדרעהען, דא וועט נישט העלפען אייער גאנצע אנאנימע מלוכה און אייערע אַלע יודישע איינפלוסען...

א קאלטער שווייס האָט בעדעקט דאָס לייב פון מרדכי זאמערפעלד, ער האָט די באַנדיטישע ווער־טער פון דעם פריץ גענומען בוכשטעבליך אַזוי ווי זיי זענען אַרויסגעזאָגט געוואָרען, ער איז שוין גרייט געווען אזשעלאָווסקין אָפּצוגעבען [...] די וועקסלען וואָס ער האָט פערלאַנגט נא[...] מעהר וואָס ער וואָלט נאָר געוואָלט, ער [...] וואָלט שוין זאָגען דעם פריץ, אַז ער איז גר[...] צו געבען וואָס ער וויל, נאָר ווידער א[...] איהם פערגאנגען דעם ווענ אויף. האָט געוו[...]

— אייערע רייד פאניע דזשעזשיצו [...] ווילגע און שלעכטע, נישט איבערגעטר[...] רכילותדיגע, איהר וואָלט גאָרנישט גערעד[...] קומען, כדי אונז דאָס אַלץ צו דערצעהל[...] געווען לגמרי איבריג, אויב איהר האָט [...] בנקמה פאַר אונז און איהר לעכצט אַזוי [...] איז געווען איבריג אונז וועגען דעם מ[...] און אונז צוגרייטען דערצו, אונזערע צ[...] אַזוי אויך געוויג גרויס, אויב איך [...] צרות מיין איך נישט דערמיט מיך, אָדער [...] מיליע, נאָר איך מיין די צרות פון אונזער [...] לי פאלק, וועלכעס קען געטרעטען ווער[...] דען איינציגע וואָס וויל נאָך דאָס טון, [...] איך נישט קיין מעגליכקייט פון אקעגענ[...] אייער נקמה, אָבער אָפשרעקען זיך פאַר [...] לען מיר אויך נישט.

— און דאָך האָט סאניע מיט גאַ[...] שטראכען יעדער וואָרט. וועט איהר די [...] נישט צוריק בעקומען.

אזשעלאָווסקי איז געבליבען שטעה[...] געמויערט, ער איז געווען אַזוי איבער[...] ער האָט נישט געפינען קיין ווערטער צ[...] ער האָט זיך בשום אופן נישט געריכט [...] אויף אַזאַ ווידערשטאנד. נאָר אַפילו [...] דעם מינדעסטען אקעגענרעדען, ער איז [...] ווען, אַז ער וועט אויסקעהרען פון דאָ[...] פערלאַנגטע וועקסלען און נאָך מיט אַל[...] מעגליכקייטען צו שאנטאזשירען מרדכי [...] און אויך זיין טאכטער, אויף אַזאַ [...] נישט געקענט רעכענען, אנשטאט אנ[...] ער נאָר געקריצט מיט די ציינער און [...] האָפנונג זייענדיג איז נאָך געווען, אַז מרדכי [...] לייקענען די ווערטער פון זיין טאכטער.

(המשך קומט)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

זונטאג, 17 מאי, כ"ד אייר תרצו

זון-אויפגאנג 3.53
זון-אונטערגאנג 7.27

די סעזאן-ארבייטער נישט געקומען אויף דער קאנפערענץ אין דער שטאט-פערוואלטונג

דער מאגיסטראט האט איבערגעשיקט אין די פאראיינען א שריפטליכן ענטפער

צוליב דעם וואס די פארשטעהער פון די פראפעסיאנעלע פאראיינען זענען נישט געקומען צו דער קאנפערענץ פון דער שטאט-פערוואלטונג וועלכע איז בעשטימט געווארן אויף נעכטען, האט די שטאט-פערוואלטונג איבערגעשיקט די פראפעסיאנעלע פאראיינען א שריפטליכן ענטפער אויף זייערע פאדערונגען פון 5 מאי 1936.

אויף דער פאדערונג, אז אלע סעזאן-ארבייטער זאלען בעשעפטיגט ווערען ביזן 15 מאי, ענטפערט דער מאגיסטראט, אז די ארבייטער וועלען צוגענומען ווערען ווי אמגיכסטען, א סימן, אז ביז היינט זענען שוין אנגענומען געווארן 3621 ארבייטער, וואס איז מעהר ווי אין די פאר־גאנגענע יאהרען אין דער איצטיגער צייט.

ס'ווערט אויך אויסגעפיהרט דער פאסטולאט אז די סעזאן-ארבייטער זאלען אנגענומען ווערען לויט די קוואליפיקאציעס פון יאהר 1935.

די שטאט-פערוואלטונג לייקענט אפ דעם פארוואורף, אז ס'ווערען נישט האנארירט די אר־בייטס אין לוין-בעדינגונגען.

אויף דער פאדערונג, אז די שטאט-פער־וואלטונג זאל נישט אראפרעכנען די ארבייטער דעם הכנסה-שטייער, ענטפערט דער מאגיסטראט, אז די פארשריפטען ערלויבען נישט דאס צו טון, די שטאט-פערוואלטונג וועט אבער מאכען אלע בעמיהונגען צו ענדערען די זאכלאגע.

די שטאט-פערוואלטונג איז ווייטער מסכים אז די „זאליטשקעס" וואס די ארבייטער האבען גענומען זאלען אראפגערעכנט ווערען צו 1 זל. א וואך.

די נאהענטסטע טעג וועט קלאר ווערען

צי אויך אין לאדז וועלען די קהלה-וואהלען פארקומען דעם 13 סעפטעמבער ה. י.

ווי מיר האבען שוין איבערגעגעבען האט דאס מיניסטעריום פאר בילדונג און אמונות בעשלאסען אדורכצופיהרען די וואהלען צו די לאדזשער יודישע קהלות אין גאנץ פוילען.

אין דער פאראָרדנונג ווערט נישט געזאגט, צי די וואהלען וועלען אויך אין דערמאהנטען טער־מין אדורכגעפיהרט ווערען אין די קהלות, וואו די קאדענץ איז נאך נישט פערענדיגט, היות ווי אויך אין לאדז ענדיגט זיך די קאדענץ ערשט אין חודש נאוועמבער, האבען מיר זיך געווענדעט אין דער וואיעוואדזשטווע מיט א אנפראגע, צי די קהלה-וואה־לען אין לאדז וועלען אויך פארקומען דעם 13. סעפטעמבער.

פון דער וואיעוואדזשטווע האט מען אונז גע־ענטפערט, אז לעת עתה האט די לאדזשער וואיע־וואדעשאפט נאך נישט דערהאלטען פון מיניסטער־יום קיין שום פאראָרדנונג און דעם ענין און דע־ריבער קען די וואיעוואדזשטווע נאך נישט זאגען וועגען דעם ענין קיין שום קאנקרעטעס.

מיר האבען זיך אויך געוואנדען נאך אינפאר־מאציעס צום פרעזעס דר. מינצבערג, וועלכער האט ערקלערט, אז הגם די אלגעמיינע פאראָרדנונגען וועגען קהלות-וואהלען אין פוילען איז איהם בע־קאנט, איז פונדעסטוועגען נישט קלאהר צי דערמיט ווערט געמיינט אויך די שטאט לאדז, וואו די קא־דענץ ענדיגט זיך ערשט אין חודש נאוועמבער ד. ה. מיט 2 חדשים שפעטער.

— איבריגענס, ערקלערט ווייטער ד"ר מינצבערג, וואלט גלייכער געווען, אז די וואהלען צו דער לאדזשער קהלה זאלען אויך פארקומען צו־זאמען ווי אומעטום דעם 13. סעפטעמבער, דאס איז דערפאר, ווייל פאר דער לאדזשער קהלה שטעהן איצט זעהר וויכטיגע ארבייטען אין צוזאמענהאנג מיט דעם אנגענומענעם געזעץ וועגען בעגרעניצען די יודישע שחיטה, ס'איז גלייכער אז די דאזיגע ארבייטען וועלען אדורכגעפיהרט ווערען דורך די ניי-געוועהלטער קהלה-אינסטאנצען, וועלכע וועלען בעקומען דורך די וואהלען דעם צוטרוי פון דער יודישער בעפעלקערונג.

יעדענפאלס וועט דער ענין שוין קלאהר ווע־רען אין די נאהענטסטע טעג.

די ענדעקישע באמבען-ווארפער'ס, וועלכע זענען בעפרייט געווארן ביז'ן אפעלאציע-פראצעס

זענען ווידער איינגעזעצט געווארן אין טורמע

לויט'ן אורטייל פון לאדזער קרייז-געריכט אין פראצעס פון די 27 אנגעקלאגטע אין ווארפען באמבעס אין לאדז איז די קלענסטע שטראף געווען 1 יאהר טורמע. אויף דער דאזיגער שטראף זענען פערמשפט געווארן 12 צווישען די בעשולדיגטע.

די ענדעקישע פערטיידיגער האבען זיך דע־מאלט געווענדעט צום געריכט, אז מ'זאל די דאזיגע פון די בעשולדיגטע וועלכע זענען פער'משפט גע־ווארען נאר אויף איין יאהר טורמע ארויסלאזען אויף דער פריי ביז צום אפעלאציע-פראצעס, דאס געריכט איז בשעתו נאכגעקומען די בקשה פון די פערטיידיגער און די 12 פערמשפטע זענען בעפרייט געווארען ביז'ן אפעלאציע און זענען געשטעלט גע־ווארען אונטער פאליצייאישער אויפזיכט.

די דאזיגע יונגע ענדעקעס האבען אבער אויס־גענוצט זייער פרייהייט צו ווייטערדיגער „טעטי־קייט", אזוי האט מען עטליכע פון זיי ארעסטירט בעת די געשעהעניש'ן דעם ערשטען מאי. אנדערע ווידער האט מען געטראפען ביי אנדערע מעשים טובים.

ווי מיר דערוויסען זיך איצט זענען די אלע 12 ענדעקעס וואס זענען בשעתו בעפרייט געווא־רען ביז'ן אפעלאציע-פראצעס ווידער איינגעזעצט געווארען אין טורמע.

אזוי זענען ווידער ארעסטירט געווארען: פא־וועל זעלינער, יוזעף סטאשאק, באלעסלאוו וואוו־זשיניאק, זענאן פושיבילסקי, אנטאני דיבילאס, יוזעף פארנאלטשיק, אלאיזי טשארנעצקי, עדוואַרד ווישניעווסקי, לודוויק בראוו, סטאניסלאוו טווארעק, סטאניסלאוו גאוולאווסקא און בראניסלאוו מוקאווא.

אלע זענען איינגעזעצט געווארען אין טורמע

טעאטער „ראזמאיטאשטשי"
ציגעל-גאס 27. טעל. 25-112.
דיר.: דוד צעלמייסטער.

לעצטע 5 טעג!
פרייזען רעדוצירט!
גאסטשפילען פון איינציגען קליינקונסט-טעאטער

קינסטל. אנפ.: —
מ. בראדערזאן

„אראראט"

היינט זונטאג, 4 נאכמיטאג (צו ביליגע פרייזען פון 54 גר. — 2 זל.) און 9 אוונט
דער סענסאציאנעלער פראגראם א. נ.

„א וועלט מיט נסים"

מיט דער פארודיע אויף „יאשע קאלב".
רעזשי: ש. דזשיגאן און י. שומאכער.
קאנפעראנסיער: וול. גאדיק. דיריגענט: ד. ביי געלמאן.

א שוחט קען שעכטען אהן דעם הסכם פון דער קהלה

אורטייל פון לאדזער קרייז-געריכט

(—) ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט איז פריי־טאג פארגעקומען אין היגען קרייז-געריכט א סענ־סאציאנעלער פראצעס, וועלכער האט אין די יודי־שע קרייזען ארויסגערופען גרויס אינטערעס.

דער דאזיגער פראצעס האט א דעצידירענדע בעדייטונג פאר אלע יודישע קהלות און שוחטים אין פוילען, אין שטעלט זיך פאר אויף פאלגענדער אופן!! אין מערץ ה. י. האט די יודישע קהלה אין זשיכלין אנגעקלאגט דעם זשיכלינער שוחט לייזער יצחק לעדערמאן אין קוטנער סטאראסטע-געריכט אז ער פערנעמט זיך מיט שחיטה אומלעגאל אהן דער ערלויבעניש פון דער יודישער קהלה. דאס סטאראסטע-געריכט איז מסכים געווען מיט די מא־טיווען פון דער קהלה, און האט לעדערמאנען פער־משפט אויף 40 זל. געלד-שטראף אדער 10 טעג ארעסט, אנערקענענדיג, אז א שוחט איז א רעליגיע דער אנגעשטעלטער פון דער קהלה. לעדערמאן וועלכער איז ווי ס'האט זיך שפעטער ארויסגעוויזען אליין א דיפלאמירטער רב, — האט געענדיגט דאס ראבינער סעמינאריום „מ. יבתה" אין ווארשא, האט אנגעגעבען אויף דער דעציזיע פון קוטנער סטאראסטע-געריכט, אן אפעלאציע אין לאדזער קרייז געריכט.

נעכטען איז דער פראצעס פארגעקומען.

אדוו. פריד האט זיך פערופען אויף דער דע־ציזיע פון העכסטען געריכט אין דעם ענין וועלכע לויטעט:

„קיין בעשעפטיגונג פון א ריטועלען שוחט איז נישטא, סאיז נאר פארהאן א בעשעפטיגונג פון א שוחט וועמען סאוו'טערליגט די שחיטה פון בהמות און עופות. צוליב דעם איז דאס אויספיהרען די שחיטה דורך א שוחט וועלכער איז נישט אנער־קענט דורך דער יודישער קהלה נישט קיין פער־ברעכען: אין די מאס וען שטעלט דאס געזעץ פעסט:

„די ריטועלע שחיטה איז א שחיטה וועלכע איז צוזאמענגעבונדען מיט ד"ן. אויספיהרענדיג רעלי־גיעזע דינים הייסט נישט אויספיהרען קיין בעשעפ־טיגונג, נאר אן אקט פון אמונה, א. ז. פון דער זייט וועלכע פיהרט דורך די שחיטה, ווי אויך פון דער זייט וועלכע גיבען איהם צו שעכטען. בעשעפענישען וואס זענען בעשטימט צום עסען.

צוליב דעם טאקי איז דאס דורכפיהרען שחיטה דורך א שוחט, וועלכער איז נישט בעפולמעכטיגט דורך א רב וואס איז אנערקענט דורך דער קהלה, קיין שום פערברעכען נישט, אדוואקאט פריד האט דעריבער געבעטען דאס געריכט דעם אנגעקלאגטען לעדערמאן צו בעפרייען.

דער פראקוראר בראנאוסקי איז מסכים גע־ווען מיט דער מיינונג פון אדוו. פריד, און האט זיך אפגעזאגט פון דער בעשולדיגונג.

דאס געריכט אונטערן פארזיץ פון ריכטער יעשאנאוסקי האט נאך א בעראטונג דעם אנגעקלאג־טען לעדערמאן בעפרייט, און בעשלאסען גלייכצייטיג איהם ארויסצוגעבען דעם קאנפיסקירטען חלף.

Doktór Z.
Henrykowski
ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוועכע, ווענערישע און הויט-קראנקהייטען
טראוגוטא 9 טעל. 262-98
נעמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אוונט.
זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 בייטאג

Dr. med. H. LUBICZ
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעלעפאן 141-32
עמפאנגס-שעה'ן 8-10, 12-2 און 5-8 אוונט

קייז ארץ-ישראל
ביליגע רייזעס. גוטע בעדינגונ־גען. פינקטליכע בעהאנדלונג.
קיין וויען 28 מאי פון 75 זל.
... 7 ימים אויף „קאשטשושקא" 12/6 פון 400 זל.
אויסלענדישע הנחה-פעסער קיין עסטרייך, טשעכאסלאוואקיי און יוגאסלאוויען.
... פון „אינטוריסט" אויספלוגען קיין רוסלאנד.
אינפארמאציעס ערטיילט
דאס יודישע רייזע-ביורא
Union Lloyd
PIOTRKOWSKA 42,
telefon 107-87.

פאבאר 1915

... דארפען זיך שטעלען צו דער פאבאר־... נומער 1 די פאבאראווצעס, וואס זענען ... געווארען אין 1915, וועלכע וואוינען ... שטח פון 3. קאמיסאריאט און זייערע פא־... הויבען זיך אן מיט W

... דער פאבאר-קאמיסיע נומער 2 — די, וואס ... אויפ'ן שטח פון 7. קאמיסאריאט און זייער־... נעמען הויבען זיך אן מיט די אותיות: A, B, C, Ch, D, E.

... דער צענטראל-פאסט

... אין לאדז געבויט ווערען א נייער בנין

... האט א דעלעגאציע פון פאסט-... צוזאמען מיט פארשטעהער פון דער ... פאסט-דירעקציע אונטערגעשריבען אנ'... קויפען דעם פלאץ אויף אל. קאש־... 5–7 אויף צו אויסבויען א נייעם בנין ... דער צענטראל-פאסט.

... צו בויען וועט מען אין הערבסט, ... בויען גופא וועט דויערען א יאהר צייט. ... נייע פאסט-צענטראלע וועט געבויט ווער־... די פלענער פון עטליכע אינזשיניערען. ... דער דאזיגער בנין וועט זיין א מוסטער פון ... בוי-טעכניק.

... אין דער איצטיגער פאסט-צענטראלע וועט ... בלייבען א פיליע פון דער פאסט.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשור'ען

... היינט ביינאכט דיזשורירען: ל. שטעקעל ... 37), ש. יאנשלעוויטש (אלטער ... 9), מ. סטאניעלעוויטש (פאמארסקא 91), א. ... זאוואדזקא 45), ב. גלוכאווסקי (נארו־... 6), ס. האמבורג (גלובנא 50), ל. פאוו־... (פעטריקאווער 307).

קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHETA
זגערזשער 26.
היינט און פאלגענדע טעג!
— I —
... דראמאטישער סאוויעטישער פילם ... אילוסטרירט די פאסירונגען פון די גאלד-זוכער א. נ.
גאלדענער טייך
אין די הויפט-ראלען:
Iwan Nowosielcow
Wiera Tonstowa
— II —
סאלאן-דראמע אויסערגעוועהנליכער סענסאצ. אינהאלט א. נ.
„די רויטע דאמע"
אין דער הויפט-ראלע:
BARBARA STANWICK
נעכסטער פראגראם: „בר-מצוה"
... 4 נאכמ. שבת און זונטאג 12 בייטאג.

מאַסענהאַפטע שליסונג פון פאַבריקען פון דער קליינער און מיטעלער אינדוסטריע

צוליב דער ספּעקולאַציע אויף דעם מאַרק פון באַנוועל־גאַרן

(אג) אין שייכות מיט דער סיטואַציע, וואָס האָט זיך לעצטענס געשאַפען אויפ'ן מאַרק פון באַנוועל גאַרן האָבען מיר זיך געווענדעט צו אַלע ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס אין וועלכע עס זע־נען גרופּירט די מיטעלע און קליינע אינדוסטריע אין לאָדז פון וועלכע מיר האָבען בעקומען פאָלגענדע אינפאָרמאַציעס.

אין משך פון דער לעצטער וואָך זענען די פּריי־זען אויף באַנוועל גאַרן געשטיגען אויף 10 ביז 14 פּראָצענט, דערביי האָבען די לאָדזער שפּינער איינגעפיהרט שאַרפע קאָנדיציעס.

לויט דער מיינונג פון די פערבאַנדען איז די שטייגערונג פון די פּרייזען נישט קיין רעזולטאַט פון דער שטייגערונג פון די פּרייזען אויף רויה־שטאָף, נאָר אויסשליסליך אַ רעזולטאַט פון שפּעקולאַציע. די האָסע מאָטיווירן די שפּינער מיט די מאַסען קניות, וואָס ווערען געמאַכט דורך פערזאָ־נען, וואָס געהערען גאָרנישט צו דער ספערע פּראָ־דוצענטען און נעמליך אַדוואָקאַטען, דאָקטוירים, ר'יענטע א. אז. וו. וואָס לאַקירען אין גאַנג זייער מזומן.

דער מאַנגעל פון גאַרן איז אַזוי גרויס, אַז די פאַבריקאַנטען וואָס געהערען צו דער קליינער, מיטעלער און לויהן־אינדוסטריע האָבען נישט גע־נוג גאַרן בכדי צו קענען בעשעפטיגען די פאַבריקען שוין אין די נאָהענטסטע טעג; זיי האָבען אפילו נישט בעוויזען צו קינדיגען די אַרבייטער. אַנ'ערך 50 טויזענד אַרבייטער דראָהט צו פערלירען די אַרבייט.

די סיבה פון דער דאָזיגער לאַגע זעהט די אינדוסטריע דאַרין, וואָס דער גאַרן מאַרק איז בעהערשט פון דער שפּעקולאַציע, דערביי נעהמען די נייע קונים גאָרנישט אָפּ דאָס גאַרן פון די לאַגערס. אין שייכות דערמיט האָט דער פערבאַנד פון דער לויהן טעקסטיל־אינדוסטריע זיך געווענדעט צו דער וואָיעוואָדזטווע, אַז עס זאָל אַדורכגעפיהרט ווערען קאָנטראָלעס אין די שפּינערייען צי עס איז באמת דאָרט נישט פאַרהאַן קיין גאַרן. דער לאַנד־פערבאַנד פון דער טעקסטיל־אינדוסטריע האָט זיך געווענדעט צו דער האַנדעלס־קאַמער, אַז זי זאָל אינטערווענירען און דער פאַבריקאַנטען־פערבאַנד פון דער טעקסטיל - אינדוסטריע רופט צו־זאַמען אין די נאָהענטסטע טעג אַ פערזאַמלונג בכדי אָנצונעהמען אַ בעשלוס געגען דער שפּעקולאַציע.

אויפ'ן אַרבייטס-פראָנט

וועגען פערזיכערונגען פאַר די סעזאָן-אַרבייטער.

(א) די לאָדזער סעזאָן־אַרבייטער האָבען לעצ־טענס אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ אין ביוראָ פונם אַרבייטס־פאָנד וועגען דעם ענין פערזיכערונגען פאַר זיי, בעת זיי האָלטען ווינטער אויף צו אַרבייטען. ווע־גען דעם ענין פאַהרט די וואָך אַרויס א דעלעגאַציע מיט א מעמאָריאַל קיין וואַרשא צו דער דירעקציע פונם אַרבייטס־פאָנד.

נייע אָקופּאַציע-שטרייקען.

(א) עס זענען אויסגעבראָכען נייע אָקופּאַציע־שטרייקען אין די פאַבריקען פון גייזענבערג (וואָ־גייניקאָווא 29), וואו עס שטרייקען 110 אַרבייטער; יאַריש (דאַמבראָווסקאַ 17 — 200 אַרבייטער און קאַשוב (פּאָמאָרסקאַ 69) — 150 אַרבייטער.

אינם שטאָטישער שחט-הויז

(א) איז ליקווידירט געוואָרען דער סכסוך מיט די אַרבייטער. אויף דער פאָרגעקומענער קאָנפערענץ מיט פאַרשטעהער פון די פּראָפעסיאָנעלע פאַראיינען איז דערגרייכט געוואָרען אַנ'אויסגלייך, און אַזוי אַרום איז אויסגעמיטען געוואָרען דער שטרייק, מיט וועלכען עס האָבען געדראָהט די שחט־הויז אַרבייטער.

א סכסוך אין בידערמאַנ'ס פאַבריק וועגען אורלויבען.

(א) אין בידערמאַנ'ס פאַבריק, אויף קילינס־קיעגאָ 3, איז אויסגעבראָכען א סכסוך צוליב'ן נישט אויסצאָהלען פאַר אורלויבען.

אויף דינסטאָג דעם 19 ד. ח. איז וועגן דעם ענין בעשטימט געוואָרען א קאָנפערענץ, און די אַר־בייטער האָבען בעשלאָסען, אויב עס וועט נישט דערגרייכט ווערען א פּאָזיטיווער רעזולטאַט, צו פער־שטרייקען.

אין בידערמאַנ'ס פאַבריק אַרבייטען אַנ'ערך 1.000 אַרבייטער.

(א) נישט לאַנג צוריק זענען ליקווידירט געוואָ־רען אָקופּאַציע־שטרייקען אין די פאַבריקען פון די פירמעס „יעלענקעוויטש" (אַל. קאָשטשושקי 10) און „יערזאַלימסקי" (לימאַנאָווסקיעגאָ 87), די שטרייקען זענען אָבער ווידער אויסגעבראָכען, מחמת דעם, וואָס די פירמעס האָבען זיך נישט גענוי גע־האַלטען ביי דעם אָפּמאַכטען.

איצט זענען אויפסניי פאָרגעקומען קאָנפערענ־צען, און די סכסוכים זענען ענדגילטיג ליקווידירט.

נייע פּרייזען אויף געבעקס

אויך פלייש-פּראָדוקטען זענען טייערער געוואָרען

(א) דער לאָדזשער שטאָטישער סטאַראָסטע האָט, נאָכ'ן בעקענען זיך מיט דער קאַלקולאַציע, וואָס איז פאָרגעשטעלט געוואָרען דורכ'ן בעקער־צעך אין לאָדז — אַקצעפּטירט דעם נייעם צעניק אויף גע־בעקס.

דער נייער צעניק זעהט פאָר פּרייזען אויף ראַ־זשוואַגע ברויט — פאַר א קילאָ 23 גראָשען; פאַר א ריפּטעל, א 2־קילאָ'דיגעם קאָרן־ברויט, 55 פּראָ־צענט — 55 גראָשען; פאַר אַנ'1־קילאָ'דיג ריפּטעל, קאָרן־געבייטעלט ברויט, 55 פּראָצענטיגעם — 28 גראָשען. דער פּרייז געוועהנליכע ווייצענע זעמעל, 55 פּראָצענטיגע — 65 גראָשען.

די נייע פּרייזען פערפליכטען פון מאָנטאָג, דעם 18־טען ד. ח.

(א) דער פליישער־צעך האָט אַריינגעטראָגען א פּאָרשלאַג צו העכערן די פּרייזען אויף פליישאויס־אַרבייטונגען, מחמת דעם, וואָס פלייש איז שטאַרק טייערער געוואָרען.

וועגען דעם ענין קומט פאָר איבערמאָרגען, דינס־טאָג, א קאָנפערענץ אין דער סטאַראָסטווע.

—***—

פע, כאַסקעל-דוד!

ס'איז דאָך גאָרנישט קיין אופן דאָס-דאָ!

(א) אין פאָלגענדען פאַל איז ער, כאַסקעל־דוד פינקעלשטיין בעשולדיגט געוואָרען:

ער, כאַסקעל־דוד קאַמאַשען־שטעפּער פון וואָל־טשאַנסקאַ 43, האָט נאָך א לענגערען צוקוקען זיך, בעמערקט, אַז די שכנטע זיינע, די פאַנינע זאַפיע ק. איז — כשמה כן היא...

דאָס הייסט, אַז זי, ק. האָט גאָר נישט פייגט קיין געזעלשאַפט פון מאַנסביל, האָט ער בעמערקט — אַז זי פערברענגט אָפט גאַנצע נעכט אין לאָקאַ־לען און מחוץ דער שטוב, אָדער — נעהמט אויף ביי זיך אין שטוב אויף גאַנצע נעכט פאַרשידענע הערען מכל המינים.

איז איהם איינגעפאַלען אַ „געניאַלער" געדאַנק אין קאָפּ, און אין איינעם אַנ'אָוונד, האָט ער, כאַסקעל־דוד זיך געמעלדעט צו איהר, אַנגעגעבענדיג זיך אַלס... געהיים־אַגענט, וואָס האָט די אויפגאַבע נאָכצופאָרשען, ווי־אַזוי זי פיהרט זיך אויף, און אין פאַל פון אַ נויטיגקייט צושטעלען זי צו אַ קאָנט־ראָלע...

ער זאָל איהר אָבער האָבען גלייכצייטיג פאָר־געלייגט אַ „הנחה": דהיינו — אויב זי וועט זיך איהם אַליין איבערגעבען, וועט ער זיין צו איהר ליבענסווירדיג, און זי נישט טשעפּען...

אַזוי ווי זי איז אָבער אויף דער קאָמבינאַציע נישט איינגעגאַנגען (אַזוי זאָגט זי!) זאָל ער זי האָבען פערגוואַלטיגט.

הכלל, די גאַנצע געשיכטע האָט זיך בקרוב אויפגעקלעהרט, און פינקעלשטיין איז אַרעסטירט געוואָרען.

נעכטען איז דער פויגעל־בחור געשטאַנען פאַר'ן קרייז־געריכט, און פאַר'ן אָנגעבען זיך אַלס געהיים־אַגענט און פאַר'ן געוואַלטאַט האָט ער, דער 30־יאָהריגער כאַסקעל־דוד בעקומען אַ פסק־דין — 2 יאָהר מיט 8 חדשים טורמע.

א טייערער פערגעניגען!

—***—

מזל האָט פאַן וואַצעק...

א מעשה מיט א „קניפּעל" אויף זגערזשער 2

אויף זגערזשער 2, וואוינט א סטרוזש, יואַצעק הייסט ער, איז אָבער דער יואַצעק אַנ'אַנדערער ווי יענע יואַצקעס. בעת יענע יואַצקעס פערשיכורן און פערהולען די פערדינסטער, זיצט דער יואַצעק אין שטוב, לעגט א זלאָטי צו אַ זלאָטי און מאַכט א... קניפּעל.

זענען טאַקע פון דעם „קניפּעל" געוואויר גע־וואָרען א חברה גנבים, וואָס טוט מען אָבער, אַז די מאַדאַם יואַצקאָווא זיצט כסדר אין שטוב און וויל זיך נישט אַרויסריהרען, און דאָס „קניפּעל" בעט זיך: מ'זאָל זיך אויף איהם „מרחם" זיין? זענען זיי געפאַלען אויף אַזאַ המצאה:

עהערנעכטען מיטאָג־צייט, בעת יואַצעק איז געשטאַנען מיט'ן בעזים און געקעהרט דעם הויף, איז צו איהם צו א יונגערמאַן מיט א פּעקעל אין האַנד, און געבענדיג יואַצעקן 50 גראָשען, האָט ער איהם אויפגעגעבען אַנ'אַדרעס אויף פּיעטריקאָ־וער 28, ער זאָל דאָרטען אַהין אָבטראָגען דעם פּעקעל.

אַז יואַצעק איז אַוועק מיט'ן פּעקעל, איז צו די יואַצקאָווא אַריינגעקומען א צווייטער חברה מאַן און מיט א זויערע מינע העשענדיג און אכצענדיג דערצעהלט די יואַצקאָווא נישט מעהר און נישט ווע־ניגער: אַז איהר מאַן דער פאַן יואַצעק איז געהענ־דיג מיט'ן פּעקעל אויף פּלאַץ וואָלנאָשטשע אַרונטער געפאַלען אונטער די רעדער פון אַנ אויטאָ, און ווער ווייסט צי ער וועט לעבען.

די פאַני יואַצקאָווא דערהערענדיג די בשורה איז שנעל אַרויס פון שטוב, גענומען די קינדער ביי די הענד און אַוועק אויף דער ניי־שטאָט זעהען איהר ביטער מזל.

אויף דעם האָבען טאַקע אויסגעקוקט די גנבים זיי האָבען גאָרנישט לאַנג געטראַכט און גענומען זיך פאַרען ביים טיגער־שלאָס, און —

אַז „ס'איז נישטאָ קיין מזל העלפט נישט קיין חכמה", האָבען טאַקע די גנבים דאַסמאָל געהאַט „פעך", און בעת זיי האָבען זיך מתעסק געווען מיט יואַצעק'ס שלאָס, האָט עס בעמערקט א שכן, און דער סוף איז געווען, אַז זיי האָבען געמוזט אַנטלויפען מיט דעם, מיט וואָס זיי זענען געקומען.

בינו לבינו, איז אָנגעקומען די פאַני יואַצקאָווא מיט א פּאָר געשוואָלענע אויגען, פון וויינען, מיי־נענדיג, אַז מהאָט יואַצעקן שוין אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל, ווי ערשטוינט איז זי געבליבען ווען אין א פּאָר מינוט שפּעטער איז אָנגעקומען דער פאַן יואַצעק מיט'ן פּעקעל, נישט געפונענדיג דעם אַד־רעסאַט.

וואָס דער סוף איז געווען, איז נישט וויכטיג, גענוג איז, — אַז אין פּעקעל איז געלעגען נישט מעהר און נישט ווייניגער ווי ציגעל און דער פאַן יואַצעק האָט ווייטער זיין קניפּעל.

Dr. REICHER
פּאָלודניאָווא 28, טעל. 93-120
ספּעציאַליסט
פאַר מענער - שוועכע - בעהאַנדלונג
סעקסועלע בעראַטונגען פון פּסיכאָ - אַנאַליזען
נעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אָוונט.
זונטאָג און תּענית פון 9—1

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון צייהן און יאַסלעס
Piotrkowska 164 tel 114-20

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16
היינט און פאָלג. טעג!
ערשטער פילם פון דער אינלענדישער פּראָדוקציע אין דער יודישער שפּראַך
„על חטא"
מאָנומענטאַלע דראַמע פון יודישען לעבען.
געשאַפען אויפ'ן גרונד פון אַנ'אמת'ער פּאַסירונג פון דער וועלט־מלחמה.
אינסצעניזאַציע פון בעקאַנטען דראַמאַטורג י. מ. ניימאַן. אין די הויפּט־ראָלען:
א. מאַרעווסקי
ש. דזשיגאַן
י. שומאַכער
קלאַראַ סעגאַלאָוויטש
אויסערן פּראָגראַם: כראָניק P.A.T.

גאַז
אין יעדן האַנדווערק... ווערקשטעט איז אונבעדינגטער הייץ - מאַטעריאַל.
העכסטע מרגנה פון בעקוועמליכ... און ביליגקייט!
ספּעציעל צוגעפּאַסטע צו די געברויכן פון האַנדו... די פערקלענערטע פּרייזן פון גאַז ערמעגלי... אינסטאַלירען גאַז אַפילו אין דער קלע... האַנדווערקער - אונטערנעהמו...
אינפאָרמאַציעס ערטיילט אומזיסט די
שטעטישע גאַזאַווניע אין לאָד...
טראַגאָווא 18, טעל. 85-195
אָדער דאָס געוועלב פון דער גאַזאַ...
פּיעטריקאָווער 40, טעל. 121-08.
אינסטאַלאַציעס אויף ראַט...

וויצע-פּרעזידענט קאָזלאָווס... לוסטרירט די מעלדונגס-אַמט...

נעכטען האָט דער וויצע-פּרעזידענט קא... סקי לוסטרירט אין דער בעגלייטונג פון נאַטשי... וויסאָצקי און רעפערענט ניוויראָסקי, אַלע מעל... ביוראָס.

בעת דער לוסטראַציע האָט דער וויצע... ידענט קאָזלאָווסקי קודם-כל זיך אינטערעסי... דעם אופן פון ערלעדיגען די אינטערעסאַנט... די היגיענישע בעדינגונגען אין די לאָקאַלען... דאָזיגע ביוראָס.

וואָס פאַר א שטייער דאַרפ... צאָהלן די האַנדעלס-פערמיט...

אג) די האַנדעלס-פערמיטלער זענען ל... פּאַרש יפּטען מחויב צו בעצאָהלען אומזאַץ... פון יעדעס פון דער פערקויפטער סחורה אין... פון דער בעקומענער פּראָוויזיע.

די פעראיינען פון די האַנדעלס-פערמ... האָבען באַלד אין אָנהויב, ווי נאָר עס איז... געגעבען געוואָרען דאָס געזעץ וועגען איינה... שטייער איינגע מאָל אינטערווענירט אין... מיניסטעריום, אַז עס זאָל געענדערט ווער... ראָויגע אינטערפּרעטאַציע דורך אַנ'אויספיה... שריפט פון פינאַנץ-מיניסטעריום.

צוליב דעם, וואָס דאָס פינאַנץ-מיניס... האָט זיך נעגאַטיו בעצויגען צום דאָזיגען... לאַט און דאָס ווייטערדיגע אויפהאַלטען פ... לאַגע דראָהט נאָך מיט אַ פערערגערונג פ... עקזיסטענץ פון די האַנדעלס פערמיטלער, די האַנדעלס-קאַמער בעשלאָסען אונטערנ... אַ אַקציע צו ענדערען די ביזאַיצטיגע אינטע... טאַציע פון פּאַראַגראַף 25 פון דער אויספיה... אָרדנונג. 5

בעשטראָפט פאַר אַרבייט... זונטאָג

(א) דער שטראַף-רעפעראַט ביים ... אינספּעקטאָראַט האָט פאַר'ן אַרבייטען ... פער'משפּט:

חנה בינשטאָק (אינהאַבערין פון ... אויף זשנאָווער 2) — אויף 10 זלאָטעס שטר...

אבי הם ראָזענבלום (קאַמאַשען-שטעפּ... כאָדניאַ 42) — אויף 20 זל. שטראָף.

דער שניידער, בעצאַל מאַרקאָוויטש (... ליסטאָפּאַד 74) — 30 זל.

מיכאַל וויינבערג (מאַנופאַקטור-סקל... פּיעטריקאָווער 25) — 10 זל. שטראָף.

א בעקער-שטרייק אין טאָמאַשאָוו

(א) אין טאָמאַשאָוו איז אויסגעבראָ... שטרייק פון די בעקער, מחמת דעם, וואָס די ... איז נישט איינגעגאַנגען אויפ'ן געהעכערט... ניק.

די ערשטע קאָנפערענץ וועגען ליקוו... דעם ענין האָט צו גאָרנישט געבראַכט.

די בעפעלקערונג קויפט ברויט אין ... פעראַטיווען און ביי די פויערים פון די ... דערפער.

אין די ראַהמען פון די דעוויזען-פעראָרדנונגען
קיין ווילנע 28-טער מאַי
אויף 5 און 28 טעג 75 זל.
קיין פּאַריז
דעם 26 מאַי ביז 7 יוני 325 זל.
אויף „קאַשטשושקאָ"
דורך 7 ימים" 12/6 400 זל.
הנחה-רייזעס
קיין קאַסאָוו. וועליטשקאַ און זאַקאָפּאַנע
דעם 21—24 מאַי אויספלוג מיט דער ווייסל ביז גדיניע אין ביידע זייטען 26 זל.
אויסלאַנד. הנחה-פּעסער קיין ענגלאַנד, עסטרייך, טשעכאָסלאָוואַקיי, יוגאָסלאַוויען און אונגאַרן
„אָרביס" פּעטריקאָווער 18
(מעזוו) טעל. 249-40.

ז אל
פילהארמאניע
20 נארוטאוויטשא 20
טעל 213-84.

הייבט, זונטאג, דעם 17־טען און מאנטאג, דעם 18 ד. ח. 8.45 אווענט נור 2 אויפטריטען פון בעקאנטען
ארגענטינישען אנסאמבל מיט׳ן קעניג פון טאנגא
Eduardo BIANCO
אין פראגראם: ארקעסטער — דזשאז — טענץ — געזאנג. — אנסאמבל פון 15 פערזאן.
בילעטען צום פרייז פון 1 זל. ביז 6 זל. פערקויפט די קאסע פון פילהארמאניע.

האנדווערקער-אויסשטעלונג אין לאדז

די פערוואלטונג פון דער האנדווערקער־[...]שטעלונג אין לאדז האט אויסגעשטעלט פאר [...] קומען צו דער האנדווערקער־אויסשטעלונג [...]הנחה אין דער הויך פון 50 פראצענט [...] צוריקוועגס. די הנחה איז צו בעקומען אין [...]די״ און „ארביס״, מ׳מוז אבער האבען אנ־[...]ליקארטע פון דער אויסשטעלונג, וועלכע מען [...]נקומען אין אלע האנדווערקער־קאמערן גאנץ [...].

די פערוואלטונג פון דער אויסשטעלונג האט [...] אויסגע׳פועלט הנחות אויף די אויטאבוסען, [...] קומען קיין לאדז און אויך אין די האטע־[...] רעסטאראנען, טעאטער׳ס און קינא׳ס.

די אויסשטעלונג ווערט געעפענט היינט 12 [...] נייטאג דורך דעם וויצע־האנדעלס מיניסטער [...]קי אין דער אנוועזענהייט פון לאדזער [...] ה׳ האוקע־נאוואק און פיל אנדערע [...]־נטרעטער.

נאך דער רעארגאניזאציע

אין דער אפטיילונג פאר דער בעפעלקערונגס אוידענץ

די שטאט־פערוואלטונג בעמיהט זיך וואס [...] אויסצובעסערען די אדמיניסטראטיווע אגשג־[...] און סערעבט, אז דער בירגער זאל וואס גיכער [...] ערלעדיגען זייגע ענינים.

[...] אדורכגעפיהרט בעוואדען א גרינדליכע [...]גאניזאציע פון דער בעפעלקערונגס־עווידענץ־[...]לונג, ס׳איז כדאי צו דערמאהנען. אז די דא־[...]לונג בעדינט טעגליך א זעהר בעדייטענדע [...] אינטערעסאנטען, וועלכע קומען נאך פעסער. [...] פון בעפעלקערונגס־רעגיסטער א. א. וו.

[...]יהער האט מען ביי׳ם ארויסנעהמען דאקו־[...] געהאט פערשידענע שוועריקייטען און [...] נגמוזט לאנג ווארטען, די רעארגאניזאציע [...] נגעבען זעהר גינסטיגע רעזולטאטען. [...]נסלטע דאקומענטען בעקומט מען אין א [...] קורצער צייט, ווייטער איז איינגעפיהרט גע־[...] ארדנונג און רוה אין אמטורען, די אינטע־[...] בײ די פענסטערלעך ווערען זעהר שנעל [...].

Dr. med.
HALTRECHT
[...]ציעל־ארצט פאר הויט, געשלעכטס קראנקהייטען און מענער־שוועכע
[...] זיך איבערגעצויגען און נעמט אן
[...]עטריקאווער 161. טעל. 245-21
פראנט דריטער שטאק
[...] 10 ביז 2 מיטאג און פון 7 ביז 9 אווענד
זונטאג פון 11 ביז 1 מיטאג
פאר פרויען א בעזונדער ווארטע־זאל
[...] אנבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזן

די אויגען פון די יודען אין פשיטיק זענען צו אייך געווענדעט!

די לעצטע טעג פון דער הילפס־אקציע

די לאגע פון די יודען אין פשיטיק און שכנות־דיגע שטעטלעך איז אנ׳אויסערסט שווערע און טרא־גישע. דער פאקאט וואס ווערט אין די דאזיגע שטעט לעך געפיהרט איז גורם צום ארויסשטויסען צענדלי־גער יודישע פאמיליעס פון זייערע האנדעלס און אר־בייטס פאזיציעס פון וועלכע די יודען האבען גע־לעבט און ערנערט זיך מיט זייערע פאמיליעס.

איצט ווען די פיזישע געוואלד־טאטען האבען אין די דאזיגע שטעטלעך ווי ס׳איז אויפגעהערט הא פען זיך די זעלבע כוליגאנעס גענומען אנווענדען אזעלכע מיטלען, וועלכע שטויסען ארויס די ארמיגע יודען פון זייערע פרנסות־צווייגען, ווענענס פועל יוצא ס׳איז אז די יודען ווערען געצוואונגען אויסצוואנ־דערען פון די שטעטלעך, נישט וועלענדיג אויסגעהן פון הונגער.

איצט נאך מעהר ווי די גאנצע צייט, איז נויטיג אנצוגעהן מיט דער הילפס־אקציע. די דאזיגע אק־ציע דארף אבער נישט זיין קיין הילשעת אקציע נא־א — קאנסטרוקטיווע, בכדי צו געבען די דארטיגע יודען די מעגליכקייטען אויסצוהאלטען דעם פאי־קאט וואס האט זיך אויף זיי א לאז געטון און נישט אפצוטרעטען פון זייערע אלטע הונגה־פלאצובקעס. עס זאל נישט ווערען א פרעצעדענס פאר אנדערע שטעטלעך...

דער לאדזער קאמיטעט צו העלפען די נעליטענע יודען פון פשיטיק און שכנותדיגע שטעטלעך, מוט אלץ וואס ליגט אין זיינע מעגליכקייטען צו העלפען די יודען, נישט נאר אויף הילשעה, נאר די הויפט־געוויכט ווערט געלעגקט אויף קאנסטרוקטיווע הילף. א דאנק וועלכען עס איז געלונגען איינצואָרדנען א סך פאמיליעס ביי אנדערע פאכען. ווי דער ארויס־שטויסונגס פראצעס האט נאך נישט קיין שליטא.

כדי די אקציע פון קאמיטעט זאל געקרוינט ווע־רען מיט ערפאלג איז נויטיג אז אלע די וועלכע הא־בען צוליב פערשידענע סיבות נאך נישט ערפילט זייער חוב לגבי די יודען פון פשיטיק און שכנותדי־גע שטעטלעך זיי זאלען עס טוען שוין אין די נא־הענטסטע טעג, מחמת ווי ס׳איז געווען געמאלדען האט די עקזעקוטיווע בעשלאסען צו שליסען די אק־ציע שוין דעם 1־טען יוני ש. ה.

מיר האפען אז די לאדזער יודישע געזעלשאפט וועט ערפילען איהר חוב און זיין אין די רשימה פון די שטעט וואס האבען געהאלפען זייערע רואינירטע ברידער און שוועסטער פון נויט און אונטערגאנג.

* * *

דער קאמיטעט צו העלפען די נעליטענע יודען פון פשיטיק און שכנותדיגע שטעטלעך, בעטרי אלע וואס האבען שפענדער־בלאקס, זאמעל ליסטעס, זיי זאלען זעהען ווי אמשנעלסטען צו פערענדיגען די זאמ־לונג און דאס געלד מיט די בלאקען אפצוגעבען אין לאקאל פון קאמיטעט, פעטריקאווער 10.

* * *

היות ווי צום קאמיטעט צו העלפען די נעליטענע יודען פון פשיטיק און שכנותדיגע שטעטלעך האבען זיך געווענדעט א גרעסערע צאהל יוגענדליכע פעהי־גע ארבייטער ווערען אלע סוחרים, פאבריקאנטען גע־בעטען וועטען יודען וואקאנטען ארבייטער, ביורא־, אדער אנדערען וואס איז פאסטען, צוויסען צו טון דעם קאמיטעט, עס מעג אויך זיין צו שווארצע אר־בייט.

נייע געזעצן,

אפגעטרעטענע וועקסלען נאכן פראטעסט.

דאס יוסטיץ מיניסטעריום קלערט אויף, אז א פראטעסטירטען וועקסעל מעג מען אויך אפטרעטען אין פארם פון א זשירא. די זשירא איז אזא פאל האט אבער בלויז דעם כוח פון א איינציגע צעסיע.

דער חילוק פון א זשירא ביז א צעסיע איז דער וואס אין צווייטען מאל איז דאס דער צעדענט ביי די וועקסעל בעלי - חובות פעראנטווארטליך נישט לויט די שארפע וועקסעל־געזעצען, נאר לויט די אלגעמיינע ציווילע בעשטימונגען ד.ה. נישט ווי פאר א וועקסעל, נאר ווי פאר א שריפטליכע התחי־בות.

אלענפאלס קאן מען נישט נענען אזא צעדענט אנווענדען דעם כלל פון ארט. 16 פון וועקסעל־רעכט לויט וועלכען: נענען א וועקסעל־בעזיצער טאר נישט דער וועקסעל בעל־חוב ארויסטרעטען מיט טענות, וועלכע ער האט צום אויסשטעלער אדער צו די פרי־העריגע וועקסעל בעזיצער..

לערן־יונגלעך.

אנ׳אפליינ פון מיליטער דינסט קאן אויך ערטיילט ווערען אזעלכע פאבאר פליכטיגע וועלכע דארפען פערענדיגען די לערה פון א פאך ביי א האנדווערקער אדער אין א פאבריק און דעסגלייכען אויך כדאי דורכצומאכען א האנדעלס פראקטיק.

אויף אזא אפליינ קאנען רעפלעקטירען נאר די יעניגע פאבאר פליכטיגע וועלכע האבען געשלאסענע לעהר־אפמאכען מיט זייערע אונטערנעהמער.

צו דער בקשה, וועלכע די פאבאר־פליכטיגע דאר פען דערלאנגען אין דער סטאראסטווע אין משך פון 2 וואכען נאכן אנערקענען זיי דורך דער בעטרעפענ דער פאבאר קאמיסיע פאר דינסטפעהיג. מוז בייגע לייגט ווערען א צייגניש וועגען דער דורכגעמאכטער לערה, ארויסגעגעבען דורך דער האנדעלס־ אדער האנדווערקער קאמער.

די צייגנייש פון דער קאמער דארף בעשטעטיגט ווערען דורך דעם אינדוסטריע אינספעקטאר ביי דער וואיעוואדזטווע אויב ס׳האנדעלט זיך וועגען א לערן יונגעל אין א פאך און דורך דער געהעריגער אינדוס־טריע־אמט, אויב ס׳גייט וועגען א פראקטיקאנט אין האנדעל אדער ביורא.

דער אפליינ ווערט ערטיילט בלויז אויף א טער־מין פון 1 יאהר ד.ה. ביז דער פאבאר פליכטיגער ווערט אלט 22 יאהר.

היינט עפענונג פון דער בילדער־אויסשטעלונג

פון בן־ציון צוקערמאן

היינט ווערט אין די זאלען פון „בני ברית״ (פעטריקאווער 90) געעפענט די לאנג־ערווארטעטע בילדער - אויסשטעלונג פון קונסטמאלער בן־ציון צוקערמאן.

דער נאמען צוקערמאן איז א שם דבר אין די [...]

בן־ציון צוקערמאן

קונסטקריזען. זיינע בילדער האבען אין אלע קונסטקרייזען ארויסגערופען גרויס אויפזעהן און אויפמערקזאמקייט.

די עפענונג קומט פאר היינט 12 א זייגער בייטאג. צו דער עפענונג קומען די אנגעזעהענסטע פערזענליכקייטען, קונסטקריטיקער, זשורנאליסטען, ארטיסטען און אזוי.

ס׳איז צו ערווארטען, אז די עפענונג וועט צאהלרייך בעזוכט ווערען.

א מבולאטאריום
בײם פעראיין „לינת משמורים״
פילסודסקעגא 21, טעל. 24-252
איז טעטיג פון 10 פריה ביז 4 נאכמיטאג.
עס נעמען אן
דאקטוירים פון אלע ספעציאליטעטען,
ווי אויך וויזיטען אין דער שטאט. ס׳ווערט אנגענומען אלע זעמטליכע אנאליזען.
דענטיסטישער גאבינעט איז טעטיג א גאנ־צען טאג. די פערוואלטונג.

מלאך
דאן־דאמינגא
ראמאן

נאכדרוק אין א טאג - צייטונג, אפילו טיילווייז — פערבאטען.

[...] אבנר האט גערעדט פארן קאמיסאר און אויפ[...] די לאגע וואס דא האט זיך געשאפען, אז די [...]״ וויל זיך אפטרייסלען פון יענער חבריה [...] וואס ווארפען אריין דעם יודישען נאמען אין [...] שאנד, און אז דערמיט וואס זיי פיערען [...]כע רעליגיעזע צערעמאניעס זענען זיי אויסען [...] א בעגריף אז זיי זענען דאס דאס יודישע [...] אז אלע יודען פון דער גאנצער וועלט זע־[...] וועגען.״

[...] קאמיסאר איז דאס אבער געווען א שווע־[...] אויפצוקלערען, וויפיל מאל דר. אבנר האט [...]רקלערט אז דאס מיינט מען יודען, האט [...] נישט געקענט אויפגעקלערט ווערען, וואס [...] נעמיגזאמס עס האבען יענע „פאלאקאס״ [...] „רוסאס״ אדער „אלעמאנס״ אז זיי זענען [...] פערשידענע „פאטריאס״...

[...] קאמיסאר איז געווען קלאר אז דאס איז [...] געווארען א טעשלעג אויף א רעליגיעזער [...], און ער האט צוגעגעבען:

— אין בראזיליען זענען די געזעצען ליבעראל [...] קיינער נישט שטערען דעם אנדערען זיך [...] ווי ער וויל, און צו בעטען צו זיין גאט [...] זיין גלויבען!

[...], די „ענגלישע מלכה״ איז שוין אבער [...] דער קאמיסאריע פון פריהער, איידער דר.

אבנר און זיין בעגלייטער זענען געקומען, זי איז גע־קומען אין דער געזעלשאפט פון איהר נייעם „ליב־האבער״, א בעאמטער אין אינערן מיניסטעריום, צו וועמען דער קאמיסאר קען אמאל אנקומען נאך א „פאוואר״. נאך אין זייער נענענווארט האט מען „זייערע״ ארעסטירטע בעפרייט.

דעם קאמיסאר וואס האט זיך געמאכט אז דער גאנצער ענין גייט איהם נישט שטארק אן, און אז ער איז נאר אויסען צו טון דאס וואס וויכטיגקייטען פער לאנגען פון איהם, איז אין דער אמת׳ן געווען א נוגע בדבר. ער האט זיך אינטערעסירט מיט דער גאנצער בעוועגונג וואס איז אנגעגאנגען אין זיין ראיאן ער האט געוואוסט אז מיט דעם וואס די „לינקע״ ציהען זיך ארויס אין א געביט פון אנ׳אנדער קאמיסאריע, פליטשט זיך ארויס אנ׳איינגעפיהרטער קוואל פון הכנסה פאר איהם; אז אין משך וואס ער איז קאמי־סאר אין דער געגענט זענען צוגעקומען צוויי גרויסע הייזער אויף זיין ווייבס נאמען אויף אוועניד אסעמב־בלעא. און א ווילע אין יאפאנישען סטיל אין דער גע־גענט פון באטאפאגא...

דר. אבנר האט זיך געהוסען געבען דעם פראָ־טאקאל, וואס דער קאמיסאר האט צונויפגעשטעלט און האט זיך אנגעשטויסען אויף דער איינזייטיגקייט פון געשריבט און צונויפגעשטעלט מיט בייזוויליג־קייט ווי נקמה צו נעהמען אין דער „קאלאניע״. ביי

ארעסטירטע נישט קענענדיג גוט ליינען האבען בלינד דערחייט אונטערגעשריבען דעם פראטאקאל, עס איז געווען פערפאלען, עס האט נעדראהט מיט לאנגער טורמע און פערשיקונג. ביז דעם פראצעס, דר. אבנר האט דערקלערט אז ער וועט זיי פערטיידיגען און ביי דער פראצעס וועט פארקומען וועט ער זיך זעהן מיט דעם שעף פון דער „פאליסיע קאפיטאל דע פעדע־ראל״.

דער קאמיסאר האט זיך אבער אין הארצען אויס געלאכט, ווייל נאך פריש איז געווען די „טובה״ וואס ער האט געטון צום בעאמטען פון אינערן מיניסטע־ריום, ער האט פונדערסטוועגען איינגעזעהען אז עס לוינט נישט דער עסק, האט ער די ארעסטירטע אנ־שטאט צו שיקען אין „דעפארטאמענט״ געשיקט אהיים און צעריסען דעם פראטאקאל.

קאפיטעל דריי

נאך דעם דאזיגען געשלעג איז מען זיך צוזאמען געקומען צו גאדרעלע אחור, פאר אן „ארומרעדונג״ און בעשלאסען אז זיי, די „וויטישע״ „זאלען פא־לען אויפן גלייכען וועג״ און קיינער פון די „ברי־דער און שוועסטער״ זאלען נישט האבען צו טון מיט זיי, מיט די אנארכיסטען...

אין דער איינענער צייט איז זיך די „קאלאניע״ אויך צונויפגעקומען אין דער „קאזע אנזע״ (גע־מיינט „דאס הויז פון עלף״, וואס מען רופט עס דערפאר, ווייל עס געפינט זיך אויף רוא וויסקאנדע איטאגוא, לעבען דער פראזע פון 11 נאוועמבער, אבער אין דער אמתן איז עס דערפאר ווייל אין איין לאנגען צימער האבען געוואוינט עלף מענער וואס האבען איבערנעלאזט אין דער היים עלף ווייבער)...

און אלע האבען א נדר געטון אויף דער דאזיגער אסיפה אז קיינער פון די עהרליכע פיינע יודען זאלען נישט האבען קיין משא־ומתן מיט יענער „חבריה״, זיך נישט חברן מיט זיי, זיי נישט אריינצונעהמען אין

קיין שום געזעלשאפט און אפילו נישט וועלען ליגען ביי זיי, זייערע קרובים, זייערע פריינט, זייערע לע־בעדיגע און זייערע טויטע זענען אויסגעשלאסען פון יודישען כלל דערפאר, וואס זיי האבען דעם יו־דישען נאמען געמאכט צו שאנד און צו שפאט.

אנ׳איזעהנע וואנט איז אריינגעשטעלט געווארען אנ׳אפשייד און צווישען־שיד.

די ערשטע צייטען האבען זיך די צוויי קהלות גע וויגט אויף דעם אויבערפלאך פון לעבען, עס איז געווען א שארפער קאנטראסט אבער פארט צוויי. צו דעם יודישען בית עולם איז אנגעקומען זייער „בית־עולם״.

די „חברה־ליט״ האבען אבער נישט געקענט און ניש מטעוואלט אפשיין פון זייער יודישקייט, פערקערט, איצט ווען זיי האבען געבילדעט א בעזונ דערע „קהלה״ האבען זיי אויף צו להכעיס די „ווי־טישע״ דווקא „אויפגעריסען״ די אויגען פון די גוים ביי זיי איז עס געווען אנ׳ענין אי פון זייער אייגען אויסלעבען זיך אלס יודען. אי אלס נקמה פאר די „יאלדען״. זאלען זיי צעפלאצט ווערען, קוקען און דריקען...

מאניעלע, די „ענגליש מלכה״ האט נישט גערוהט ווי לאנג עס האט זיך געטראפען א מעשה מיט אנ־אייגענעם „ברודער״, וואס איז געשטארבען און די „יאלדען״ האבען נישט געוואלט זיין גוף מקבר זיין.

— מילא — האט זי געטענהט — איהר ווילט זיך נוקם זיין אין אונז לעבעדיגע. ווערטס דאר־צער־פחאכען, אבער א טויטער, וואס איז ער שולדיג? מען וועט דאך נישט נעהמען א יודען און איהם ליי־גען מיט א צלם צוקאפענס אויף די גויאישע צמינ־טאריעם? ווי לאנג עס איז נישט געווען קיין אייגע־נער, קיין יודישער, האט מען געשוויגען, אבער איצט וואס איז ער א געשמדטער? ..

(פארטזעצונג קומט)

מיליטער-דינסט נאך דער מאטורע

(א) דאס שול-קוראטאריום האט פונאנדערגעשיקט א צירקולאר פון בעזונדערע מיטעל-שולען, אין וועלכען עס ווערט געווענדעט די אויפמערקזאמקייט פון די שילער, וואס ענדיגען איצט זייער לעהרע, אז דאס אפקומען פריוויליגע מיליטער-דינסט ברענגט נישט שפעטער צום איבעררייסען די לי-מודים, אבדי צו אפקומען מיליטער-דינסט.

די שול-מאכט האט שוין אויפגעקלעהרט די אבסאלווענטען פון די אכטע קלאסען, אז די פ. ק. או"ס נעהמען אן ביטעס פון די מענער, וואס זע-נען געבוירען אין די יאהרען 1916, 1917 און 1918 אויף פריוויליג אריינטרעטען אין מיליטער אין דער צייט ביז'ן 1 יולי ה. י.

א גרויסע גנבה

אויף וואלטשאנסקא 23, אין דער וואוינונג פון דער געדיסער פרוי פאזנאנסקא, האבען גנבים אדורכגעפיהרט אנאיינברוכס-גנבה.

דער היזק בעטרעפט אנ׳ערך 7,000 זלאטעס.

פון בערעק יאסעלעוויטש-רעגיאן

היינט פאהרט אפ א גרופע מיטגלידער פון בערעק-יאסעלעוויטש-לעגיאן אויף א זומער-לא-גער אין דומברובקא הינטער זגערזש. א צווייטע גרופע פאהרט אפ דעם 2 יוני קיין רודע ביי סקער-ניעוויץ.

פון „לאפף"

היינט, 9 א זייגער אינדערפריה קומט פאר אויפ'ן ספארט-פלאץ פון ל.ק.ס. (על. אוניא 2) דער פירטער קאנקורס פון פליהענדע מאדעלען. אין קאנקורס וועלען אנטיילנעהמען די יונגסטע „פלי-הער", שילער פון די פאלקס- און מיטעל-שולען, וועלכע וועלען פארשטעלען דעם פערזאמעלטען פובליקום זייערע אויפגעבויטע מאדעלען.

צום קאנקורס זענען אנגעמאלדען געווארען 215 אנטיילנעהמער מיט 228 מאדעלען. דער פריינגאנג אויפ'ן ספארט-פלאץ איז אומזיסט.

איינשרייבונגען קיין „אוזדראוויסקא"

קומט פאר דעם 20. ד. ח.

די איינשרייבונגען פון קראנקע פרויען צום דריטען סעזאן קיין אוזדראוויסקא קומט פאר מיטוואך דעם 20־טען מאי, 3 נאכמיטאג.

די קאנדידאטען דארפען זיך מעלדען אין דער קאנצעלאריע (ציגעל-גאס 21) מיטברענגען פעסער און פאטאגראפיעס.

באקס-פערמעסטונגען אין „הכח"

דער לאדזשער יודישער ספארט-קלוב „מכבי" ארדענט איין היינט 8 א זייגער אווענד אין לאקאל פון „הכח" פראפאגאנדע-באקס-פערמעסטונגען.

אין די פערמעסטונגען נעהמען אנטייל באק-סער פון „הכח", „מכבי", „טייפון" און „שטערן".

גארטען-פערוויילונג לטובת די מעדעם-שולען

דער קרייז-פריינד פון די מעדעם שולען אין לאדז, ארדענט איין דעם 28־טען מאי ד. י. א גרויסע גארטען-פערוויילונג. כדי מאטעריעל ארויס צוהעלפען די מעדעם-שולען אין לאדז. די פער-וואלטונג טוט אלס די אימפרעזע זאל אראפ וואס אימפאזאנטער. דער פראגראם וועט איבערשטיי-גען אלע ביז איצטיגע פערוויילונגען. עס וועלען שפילען 2 ארקעסטערס. ספארט ארויסטריט. טאנץ-דועט. ארטיסטישע־אויפטריטען, דער גאנצער גארטען וועט בעלויכטען מיט רעפלעקטארען. ס'וועלען זיין א גאנצע רייהע מיט אטראקציעס. א רייכע פאנטען-לאטעריע מיט פול ווערטפולע פאנ-טען. אנ'אייגענער בילעגער בופעט א. א. וו.

די טעטיגקייט פון דער ערשטער געזעלשאפט פאר הכנסת כלה

די ערשטע געזעלשאפט פאר הכנסת כלה, לע-גיאנוב 26 האט אויפגעוויזען א זעהר שעהנע טע-טיגקייט, לויט לעצטען בעריכט זענען ערלעדיגט גע-ווארען 800 ווענדונגען וועגען אונטערשטיצונגען. ס'זענען ארויסגעגעבען געווארען 500 טלתים, 14 טויזענד, פערשידענע וואלענע און זיידענע סחו-רות אויף קליידער, פעדערען, בעטגעוואנד און מע-בעל. ס'זענען אויך געדונגען געווארען וואוינונגען פאר ארימע כלות.

ווארשאווער אפיציעלע בערזע

דעוויזען:

האלאנד	—	—	—	—	.20
בערלין	—	—	—	—	.45
לאנדאן	—	—	—	—	[illegible]
ניו־יארק (קאבעל)	—	—	—	—	[illegible]
פאריז	—	—	—	—	[illegible]
פראג	—	—	—	—	[illegible]
שווייצער־פראנק	—	—	—	—	.95

אפיציעלע פראצענטיגע פאפירען

באנק פאלסקי	—	—	—
3 פראצ. אינוועסטיציע 1. פרעמירטע			
3 „ „ 11.	—		
4 „ דאלארובקע	—	—	—
7- „ סטאביליזאציע	—	—	—
5- „ ווארשאווער	—	—	—
5- „ לאדזשער	—	—	—

לאסען צו דער 1־טער ק[lass] 36. מלוכה-לא[טעריע]

זענען שוין צו בעקומען ביי

[SAM]UEL WEINBERG

wł. S. WEINBERG i S. KASMAN

60 פיעטריקאווער 60

ראטע ווערן אויך אויסגעצאלט געווינסן פון 35. מלוכה...

ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע

4-טע קלאס 7-טער טאג

50,000 zł. — 51066.

10,000 zł. — 111112, 114098. 160803.

5,000 zł. — 19688, 38084, 50731, 62626 ...168.

2,000 zł. — 236, 2232, 8355. 44510, ...631, 67106, 67418, 68622, 74166. 79897, ...166, 113945, 130470, 168260. 179409, ...007, 183795.

1000 zł. — 1493, 1544, 4998. 13705, ...105, 17728, 22163, 31861, 36026. 57331, ...47, 61790, 74802, 84728, 89436, 90161, ...528, 106104, 106431, 108370. 108444, ...944. 123030, 124711, 125796, 133362, ...767, 151039, 151804, 154052. 157002, ...728, 160506, 167777, 165777, 171257, ...352, 187634, 191458. 193194.

PO 200 ZŁOTYCH.

...47 86 304 81 415 541 43 665 720 40 860 908
...128 383 437 58 536 92 805 993 2009 49 82
...355 435 503 604 711 822 934 56 70 3131 71
...95 416 515 66 611 763 834 909 41 68 4137
...98 200 427 790 964 5031 80 5 216 363 605
...832 38 974 6000 46 436 544 702 959 80 7478
...538 45 616 29 787 847 56 87 8051 14 39 611
...803 87 9004 221 53 390 8 410 625 83 826 915
10017 121 248 66 443 53 426 66 507 732 895
...306 694 706 60 12212 372 417 634 944 13022
...358 75 523 834 53 987 14017 97 625 60 843
...90 139 75 82 86 92 546 645 70 700 14 887
...35 76 201 555 664 71 707 29 73 93 515 77
...8 398 503 11 614 63 821 88 18016 82 509
...85 858 971 19023 155 354 63 464 78 88 601
...834 65.
20144 49 323 45 708 838 985 21095 130 89
...384 522 3 30 75 717 933 22021 364 453 91
...767 23008 170 267 86 330 468 920 24456 532
...659 965 25134 294 493 508 20 717 828 26014
...40 49 505 73 870 956 27028 51 130 320 70
...626 776 940 60 28194 222 32 335 466 515
...29005 90 121 526 804 943.
30100 329 759 902 68 31026 105 304 605 74
...966 32160 71 6 267 408 516 85 655 813 33014
...277 379 421 582 622 825 34168 238 68 324
...535 761 806 35076 177 84 418 78 502 777 827
...36030 125 339 423 584 98 759 801 37066 177
...609 866 940 94 38040 138 306 416 65 556 734
...855 39031 104 16 72 300 485 807 86.
40211 396 440 527 41 7 605 22 847 48 913
...41 416 20 540 613 19 42014 102 56 272 542
...605 28 30 93 734 43209 483 87 541 666 715
...24 935 44296 305 47 84 453 775 922 6 45001
...67 306 62 501 90 73 735 836 901 6 46007 134
...245 82 367 760 901 63 47172 287 402 96 679
...62 989 48388 568 77 80 620 92 720 891 927
...96 187 300 651 768 827 54 74 86 918 52 86.
50119 88 244 354 428 78 539 88 667 861 948
...51223 8 328 60 470 505 648 711 13 48 964
...57 166 248 317 229 35 410 507 646 86
...53128 87 229 398 458 61 75 576 616 20 97
...34 429 47 94 624 890 920 53 86 55030 9 123
...301 466 92 516 41 614 768 879 994 56121 300
...82 443 58 574 673 80 88 705 877 914 57061 90
...468 612 19 31 724 971 58067 98 158 242 309
...423 57 809 59040 85 135 207 16 346 415 624
...766 96 827 900 74.
60082 94 378 585 682 702 92 886 61008 174
...233 349 645 764 811 987 62330 6 468 501 668
...63 150 266 554 711 30 827 961 64266 317
...755 89 849 909 71 65073 6 252 435 521 755
...66121 45 530 659 89 808 67055 157 234 302 51
...851 919 67 68006 56 223 446 82 628 34 95
...814 69029 59 134 577 681 803 16 971.
70020 116 66 88 313 90 450 512 16 801 945
...81 236 439 512 659 76 735 872 72011 423 74
...73064 108 212 24 37 394 689 744 48 85 820
...74206 58 456 828 70 909 50 75070 226 558
...812 85 76039 171 309 30 432 63 674 76 840
...53 77120 72 82 253 67 337 454 508 54 729
...71 451 679 769 804 964 79215 26 51 341 514
...42
80155 373 483 554 6 57 638 809 56 81244 82023
...219 408 55 637 83157 213 30 89 433 594 711
...84075 159 351 404 21 547 719 66 83 85089 273
...451 546 650 731 934 86004 26 283 306 46
...708 800 15 969 87174 220 428 73 78 765 908
...00 183 400 447 795 998 89024 618 63 71 824
...85 6 72.
90284 342 458 771 983 91039 116 208 20 314
...6 936 92054 103 363 414 40 776 970 93015
...114 44 65 212 345 417 643 80 711 808 932
...35 466 639 45 932 95066 283 661 83 729 30
...96039 128 247 614 819 932 89 97109 92
810 939 42 98158 96 215 338 475 88 874 88 874
88 98 991 99135 235 323 426 058 606 51 72 95
100041 65 108 37 376 423 70 77 745 944 101046
110 20 245 59 435 54 62 879 102022 41 92 135 57
326 45 678 851 902 103047 259 407 56 568 720
32 881 104041 53 150 70 485 609 88 712 105033
246 52 330 448 593 730 9 78 925 106174 223 38
304 447 500 83 7 608 893 107172 371 433 572 618
871 995 108237 338 60 513 636 863 945 950 109191
252 81 404 82 514 627 78 95 770.
110031 154 208 11 405 650 748 813 111002
124 226 60 71 5 305 414 620 720 836 48 67 78
112076 141 590 2 600 703 885 113032 297 341
406 93 652 945 114152 86 203 24 67 332 482 532
650 74 867 909 34 115026 90 213 116083 130 290
401 525 749 72 99 835 903 53 89 117059 240 303
49 467 648 756 94 820 34 982 118049 102 438 58
70 94 555 744 807 119200 360 514 733 838 906
723
120060 234 93 375 530 5 746 81 838 938 121022
42 50 337 472 511 42 78 83 641 122035 265 342
532 742 962 123017 119 52 84 733 124029 302
475 80 609 838 53 97 125049 277 373 457 524
892 972 126071 192 362 432 922 127228 75 304
609 18 97 880 927 72 128084 152 318 56 491 556
624 129061 233 54 459 75 536 798 886.
130130 423 685 862 131002 7 158 208 580 667
930 51 132029 89 238 351 451 521 66 849 978
133072 135 260 420 31 83 7 511 731 134060 106
360 88 64 30 745 135023 501 69 634 712 16 843
938 136020 110 16 92 287 331 5 455 509 629
955 137006 41 62 135 260 480 589 814 30 41 982
138270 419 29 90 502 762 826 58 73 903 139025
214 30 466 803 18 915
140044 73 165 318 427 656 700 8 929 89 141056
66 106 58 90 603 44 739 142074 299 472 627 876
931 143011 476 649 887 94 934 68 144054 168
356 551 661 77 718 926 53 66 88 145232 378 83
84 451 529 676 796 902 11 91 146080 116 496
518 45 646 66 946 147026 124 217 328 31 77
436 865 148007 58 128 36 211 314 670 766 85
837 149231 69 361 570 706 927.
150201 31 455 272 611 17 810 997 151120 701
804 69 96 152038 216 305 694 735 36 49 837 40
153236 48 362 77 425 41 828 904 15 154019 492
719 870 948 49 76 155276 313 401 616 34 913
69 156025 30 124 56 434 693 823 68 908 16
157051 156 67 302 14 15 595 807 955 158018 121
51 65 215 486 502 670 702 8 928 52 159035 50
61 147 220 305 624.
160013 45 393 451 510 664 712 915 63 161013
254 326 408 502 813 48 917 162158 85 315 26 424
571 829 163246 67 523 33 37 622 799 164144 80
241 75 359 545 89 684 935 46 71 165101 788 984
166123 203 40 372 541 6 725 62 82 884 167137
48 258 62 91 598 620 732 982 168051 119 248 333
37 665 979 86 169151 255 477 593 605 817 910
170040 70 126 244 437 571 672 78 876 967
171050 84 178 289 311 414 50 4 800 8 172010
33 102 52 57 58 232 93 424 597 636 17 713 21
173058 80 138 78 226 351 497 547 773 949
174081 189 213 80 84 613 723 878 175151 95 303
690 766 842 176084 328 483 513 57 956 177048
57 8 185 272 84 438 957 178025 46 595 603 749
50 179315 88 749 893.
180122 84 265 301 623 744 959 181061 52 140
381 519 625 52 81 730 1 867 912 40 182059 297
366 400 35 84 576 703 838 942 183091 121 451
539 699 706 802 3 915 184548 779 840 72 919 44
185058 160 8 203 512 16 670 85 99 765 961
186062 218 34 538 59 637 737 87 827 876 908
187210 26 530 637 870 960 71 188084 717 941 98
189115 90 311 83 423 47 73 534 89 727 802 963
190113 212 347 419 509 54 603 13 22 36 56 756
916 191193 236 320 458 555 98 699 737 38 829
192044 144 74 249 72 650 725 825 86 980 193182
402 88 614 24 40 55 66 87 713 41 855 967 194242
397 403 13 41 589 616 17 25 785 905 961.

CIĄGNIENIE DRUGIE.

30.000 zł. — 164148
20.000 zł. — 14078
10.000 zł. — 23416
5000 zł. — 4661 8149 41243 61093 112252 137829
2000 zł. — 3700 4835 11686 18674 25265 40377 43091 76136 85693 94952 105466 114469 115819 121777 134889 162224 168609 168961
1000 zł. — 1426 4270 7660 18675 26246 30220 35401 37314 37503 45540 50666 53472 68375 78863 79994 84161 92925 107781 115136 116283 119704 131182 132264 154561 156267 156938 164514 168033 171614 176220 191500 194938

PO Zł. 200.

75 303 633 99 739 816 977 1146 435 599 689
720 2235 98 407 68 612 92 3095 844 4274 352
504 22 675 802 5027 66 398 457 82 670 746 63
828 85 6085 356 98 493 561 635 89 7100 64 209
27 50 872 8047 67 228 744 946 9286 386 574 85
88 10019 317 458 83 603 729.
11009 50 140 219 12157 510 693 13121 29 299
468 14331 782 85 829 48 85 939 15174 365 95 629
735 903 16382 17026 39 396 770 805 18347 522
662 69 810 924 19376 460 576 93 899.
20127 61 631 743 65 801 04 919 97 21224 591
613 37 853 923 22075 196 238 561 91 660 65 930
23041 201 27 28 307 430 854 945 24004 25 204
405 61 66 25582 630 712 26072 137 80 410 564
771 916 27081 184 375 543 641 771 29439 952.
30237 79 83 578 723 884 31191 251 318 68 555
750 854 941 42 32005 149 298 467 33051 158 689
756 866 34108 394 578 35894 36158 504 630 790
37179 313 840 974 38050 233 309 729 60 896
39151 264 89 388 582 88 99
40244 449 624 41338 533 82 826 918 42495
619 752 43077 172 294 896 978 44173 201 20 436
622 94 866 987 45013 536 641 982 46169 210 43
309 636 41 744 806 970 47017 112 699 858 918
92 48354 421 67 78 516 613 709 49261 572
748 983
50736 76 51190 259 67 456 591 675 744 52447
64 610 777 938 96 53111 216 70 578 806 54033
305 68 72 501 28 55282 350 601 998 56120 256
344 620 79 57260 75 516 815 20 58047 128 51 363
502 73 999 59081 423 31 822 916
60242 368 412 668 61042 476 909 16 39 62138
462 841 63156 429 818 64521 655 55048 197 327
47 70 417 620 730 66132 348 972 67227 72 93
389 522 656 68265 85 536 634 888 69013 148 273
594 814 50 930
70117 78 271 82 335 461 765 71272 359 931
72324 59 634 841 74157 616 75621 712 67 819
76023 230 921 77340 642 78020 361 701 79191
474 528 729
80128 322 77 422 663 96 731 44 977 81014
189 272 344 72 473 703 46 65 821 82470 663 727
822 84 83286 351 553 832 81 84271 327 684 848
85087 271 378 758 881 984 86188 711 62 83 855
981 87582 797 946 88481 97 89085 126 32 362 65
78 550 716 58 64 896
90113 205 42 9 91156 235 370 411 581 618 74
822 92604 835 93082 259 82 313 53 62 416 513
78 760 856 94296 407 25 853 913 95410 54 759
958 96493 789 97046 67 454 651 780 861 952
98123 231 453 99055 64 271 320 872 952
100072 319 523 38 746 847 101029 106 726
102512 77 97 666 826 48 103939 474 550 84 607
730 104045 06 88 696 849 925 84 105036 106 46
227 81 323 70 899 106022 31 122 46 363 655 107105
94 642 762 905 68 108358 529 859 925 39 109055
155 64 353 72 449.
110077 91 197 241 358 715 895 111309 438 56
543 623 965 112070 168 299 306 646 946 75 113033
482 723 39 114094 392 433 589 739 974 115074
313 73 598 695 855 116006 147 724 51 72 834
948 117960 118257 556 782 819 119689 992.
120252 313 32 759 78 809 87 121373 926 91 92
122040 118 21 515 20 834 58 948 123630 755
817 28 124082 237 346 474 503 760 125475 554
843 930 126325 462 902 127290 582 128343 426 67
975 129241 315 438 500.
130144 313 60 489 538 770 870 131277 91 95
537 61 70 132040 121 36 400 79 690 95 806 133386
642 732 869 965 134580 693 813 135527 679 988
136164 225 583 88 638 786 883 137685 855 949
138041 193 358 603 757 841 139125 33 244 460 596
688 862 966 79.
140079 143 211 53 546 141074 446 740 54 142027
470 905 143319 428 735 144163 80 277 567 796 874
145328 82 97 862 146111 44 554 147365 570 628
726 148152 259 451 65 600 701 857 149139 305
509 668 786.
150115 681 151138 359 152155 288 319 581 630
809 917 153165 432 625 804 921 154392 623 30 90
763 828 155089 242 338 539 716 63 844 156169 369
426 50 581 670 919 157024 397 717 62 818 158039
63 325 576 615 843 159453 63 83 571 601 723 97.
160167 83 246 470 524 825 161206 487 695 804
946 162035 387 558 841 163009 27 671 761 164457
716 800 165245 432 627 987 166198 611 77 167022
900 168145 86 313 791 169047 342 906
170295 311 526 772 171005 8 316 728 992 172244
425 522 43 696 173294 754 889 93 977 174017 243
524 720 175017 221 40 352 701 28 85 591 907 176075
259 91 539 619 701 177103 04 513 178063 268 446
546 800 179004 65 451 585 828.
180046 150 392 512 622 735 803 08 181224 398
585 845 936 182186 202 183297 348 84 86 96 667
700 923 184022 213 358 693 743 185632 186527 99
679 187688 808 188017 76 183 311 511 669 189008
56 321 437 535 60 81 661 92 794
190020 317 459 191353 480 822 974 192246 488
947 193506 51 87 731 194001 95 977.

3-cie CIĄGNIENIE
PO Zł. 200.

32 43 420 61 77 83 911 1150 2163 334 738 944
3351 440 573 637 726 64 4204 545 722 5034 207 40
79 954 60 76 6219 83 513 802 24 96 7072 527 642
733 808 930 56 98 8120 225 511 653 74 705 10 62
966 79 9047 203 486 622 767 79.
10028 55 215 303 73 546 745 11144 68 46 823
935 12069 141 91 532 617 726 891 13117 738 14112
40 451 610 39 788 981 15522 16297 382 483 557
604 862 17002 203 700 07 48 18146 19643
20119 299 325 64 458 628 79 837 59 913 31
21083 92 526 22783 23203 12 342 452 640 731 935
83 24038 126 313 78 461 551 700 909 25355 430
549 636 26381 474 83 89 573 83 768 923 27000 394
400 514 17 632 28155 347 83 677 751 29042 78
203 374 591 740.
30001 40 262 366 475 514 21 931 31135 551 88
696 717 954 32038 79 517 751 860 900 33193 331
425 534 34003 100 89 508 75 816 26 973 35125
687 999 36463 758 37125 221 563 733 36 881 909
63 86 38224 321 469 741 39150 402 835 44 77.
40177 222 311 424 72 78 577 821 41063 100 18
44 45 65 266 90 331 405 759 42161 300 44 63 472
896 43026 185 516 934 44079 855 80 904 45090 631
871 46009 172 523 76 792 800 59 951 47061 308
48024 95 494 567 603 61 781 49371 716 847 96.
50344 410 51154 66 217 440 78 689 826 52100
257 413 629 739 812 53060 149 389 530 945 54080
195 827 65 55269 483 588 627 788 888 56043 186
332 557 81 811 57097 784 842 58277 496 579 661
735 59017 115 89 342 991.
60162 79 218 405 521 61158 368 825 819 40
62299 874 64551 628 815 902 65400 614 793 66037
219 92 67225 64 483 502 692 794 817 926 68315
655 84 851 934 69632 55 993.
70004 25 75 171 552 813 941 71088 110 72226
431 515 799 73540 673 819 974 74268 449 929
75154 700 340 686 76630 949 77061 190 390 693
895 78148 82 477 86 532 628 79281 517 710 994.
80094 166 203 391 637 713 35 942 65 81385
493 620 770 82698 775 862 974 95 83162 63 495
84254 539 820 31 85000 21 775 853 922 91 86324
425 560 77 787 813 906 45 93 99 87093 298 501
949 64 94 88015 25 45 101 495 511 14 25 30 640
62 723 880 992 89040 208 442
90088 90 173 427 605 91000 200 69 624 825
984 92259 99 652 93206 327 686 94835 320 451
525 95006 34 176 200 354 483 571 688 92 857
96056 97004 80 490 835 98266 499 559 856 86
99136 435 678 731 52 904
100199 244 57 98 349 419 846 101198 477 78
684 751 102016 479 559 986 103214 32 657
104097 564 93 740 105070 71 128 598 814 106008
281 528 71 949 107130 248 76 86 420 597 734 49
108040 111 375 503 677 87 760 815 82 930 109257
301 61 612 913 80 97
110256 474 78 510 758 915 111304 410 616 766
112072 271 424 59 561 62 814 994 113135 114439
568 86 993 115079 151 256 372 451 595 735 97
920 116276 594 117055 640 775 855 69 921 118088
307 23 546 119099 124 486 536 665 894 99 914
41
120084 343 875 121106 91 504 614 122172 231
52 418 895 123290 579 703 912 124199 264 502
21 651 728 125029 432 502 886 126174 212 76 394
507 824 67 127554 128323 534 646 80 129052 258
87 405 91 514 678 935 95
130065 136 52 582 131198 280 422 78 544 803
132104 56 64 833 133427 890 96 134921 135254
463 785 947 136223 309 539 96 634 889 137829
67 138055 551 74 843 139051 522 618 76 769 931
140142 220 302 654 770 962 141005 116 27
308 142043 353 89 143815 35 915 144605 87
145076 342 513 675 884 94 924 95 146300 14 463
590 720 70 147395 500 23 45 935 148653 149120
76 267 537 677 825 50
150205 14 36 542 642 53 839 59 97 151360 487
850 994 152067 829 393 44 153070 151 327 40 418
35 702 40 957 95 154493 988 155344 82 516 660
156179 135 494 746 157004 81 200 26 658 87
158050 499 611 98 822 44 65
160282 827 161299 895 162043 60 131 588 632
793 834 79 163411 999 164010 632 926 53 73
165081 363 470 581 630 166409 72 908 167413 648
168214 320 73 799 169230 346 984
170182 435 171288 430 565 949 172235 336 412
74 562 736 45 173034 446 174318 175259 176106
471 591 757 177065 368 576 671 74 80 734 178168
76 351 98 423 39 838 956 76 179407 80 502 792 862
180748 930 181032 326 684 182122 581 183080
167 311 895 184258 366 185087 294 631 732 186016
473 688 782 871 77 981 187199 996 188247 555 63
781 94 961 189109 205 85 622 56 715 67 919 53 91
190197 205 794 826 913 191061 271 460 97
192371 633 47 712 65 70 858 59 193070 81 241
676 99 194046 224 476 719 860.

פאטראנאט פון „הנוער הציוני"

[…]טעגס איז געשאפען געווארען א ספעציעלער [פ]אטראנאט פאר דער יוגענד־ארגאניזאציע „הנוער הציו־[ני]" (פארלעשנא 4) פון פארשטעהער פון ציוניסטישען [...], פון עלטערן־קאמיטעט און אנגעזעהענע גע־[זעלש]אפטליכע טוער.

[ה]יינט 8 נאכמ. קומט פאר אין לאקאל פון דער ציו־[נ]יסטישער ארגאניזאציע (שרודמיעסקא 29) א בעראטונג [פון] פאטראנאט צוזאמען מיט די עלטערן פון דער יו־[גענ]ט, אויף וועלכער עס וועלען בעטראכט ווערען וויכ־[טיגע] אקטועלע פראגען, ווי גרינדונג פון זומער־קא־[לאני]עס פאר די מיטגלידער פון הנוער הציוני א. אז. וו.

קאנסום אויפן זומער

די סוחרישע ספערען פון אונזער שטאט זענען גע־[...] פערזענטערסירט מיט דער געהיימניש פון די [...]ירונג פריזען פון די זעמטליכע סחורות. וואס ווערען [...]קויפט דורכ'ן קאנסום. די דירעקציע פון „קאנסום" [...]ט ענטפלעקט דאס געהיימניש פון די רעוועלאציאנס־[...]ריגע פרייזען:

[...]ן פערקויפטע דורכ'ן קאנסום וועש. בעט־איבער־[...]ן וואס איז אויסגעארבייט פון ערשקלאסיגע שטאפען [פו]ן דער ווידזעווער מאנופאקטור זענען אלץ צו גאר [...]ריגע פרייזען.

[...]ט איין ווארט די לאדזער קויפען אלץ איין אין [„קא]נסום" ביי דער ווידזעווער מאנופאקטור.

Dr. med. Trepman

[ספעצ]יאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט־קראנקהייטען.

בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע.

[פ]ווארדזקא 6, טעל. 234-12

[...]ן פון 8–11 פארמ. און פון 6–9 אוונט

ראדיא־פראגראם

זונטאג, דעם 17־טען מאי

9 צייט־סיגנאל, 9.15 מוזיק, 9.40 ידיעות, 10 מו־זיק (פליטען). 11.57 צייט־סיגנאל. 12.03 ידיעות, 12.15 קאנצערט, 1.10 הערשפיל, 1.30 קאנצערט, 2 נא־וועלע, 2.20 „קאנצערט זשוטשען", 3.20 מוזיק (פלי־טען), 3.45 ספארט, 4 אודיציע פאר קינדער, 4.15 אפע־רע „קארמען" — אויסגעפיהרט פון א רומענישען כאר. 4.45 אקטועלער שמועס, 5 טאנץ־מוזיק, 6 פידעל־קאנ־צערט, 6.30 הערשפיל, 7.10 ספארט, 7.15 רעקלאמע־קאנ־צערט, 7.30 הומאר, 8 קאנצערט, 8.45 פון מארשאל יו־זעף פילסודסקי'ס שריפטען. 9 ידיעות, 9.10 „אויף די לעמבערגער פרעהליכע כוואליעס". 9.40 ספארט. 9.55 פראגמענטען פון יעהרליכען שוסטער־מארש סוליאוועק־בעלוועדער, 10.15 טאנץ־מוזיק. 11 ידיעות און קאמו־ניקאטען, 11.05 רעגמינג ביים הילבער (פליטען).

מעלדונג

יוגענד־גרופע ביי פועלי אגודת ישראל

פילסודסקיעגא 66

היינט זונטאג פ' במדבר 17 מאי פונקטליך 8 אוונט קומט פאר א קאלעקטיווער רעפעראט א. ה. ט. „רבי משה חיים לוצאטי", זיין לעבען און שאפען (צו זיין 190־טער יאהרצייט). טעזען: רבי משה חיים לוצאטי דער מקובל, פילאזאף און משורר, פון רמב"ם ביז ר' מ. ח. ל., דער פארגעגנער פון חסידות, דער בעגרינדער פון מוסר. מיטן אנטייל פון א. פ. שאפירא, ר' שמחה בארנשטיין, א. שנור און מ. ראבינאוויטש.

Dr. med.

Leon Familier

אינערליכע און קינדער־קראנקהייטען

6 שערפיעז 37 (בענעדיקטא)

טעאטער, מוזיק און פערוויילונג
(קאמוניקאטען)

לעצטע פארשטעלונגען פון „אראראט"

פיל מענשען האבען בעזוכט דעם שבת דעם „ראז־מאיטאשטשי" טעאטער, וואו ס'ווערט געגעבען דער אויס־געצייכענטער פראגראם „א וועלט מיט נסים" מיט די בע־קאנטע ארטיסטען: דזשיגאן, שומאכער, גראסבערג, שווינג מרים, מאלווינא ראפעל, אפענהיים, גאדיק, פולאוועער און אנד.

דער געלונגענער פראגראם צוזאמען מיט די פער־ביליגערטע פרייזען האט צוגעצויגען א גרויסען עולם.

היינטיגער אויפטריט פון טאנגא־קעניג ביאנקא מיט זיין אנסאמבל אין פילהארמאניע

היינט זונטאג, און מארגען מאנטאג 8.45 אוונט טרעט אויף אין פילהארמאניע זאל דער וועלט־בעריהמ־טער אנסאמבל פון ארגענטינישען טאנגא־קעניג עדווארד ביאנקא. דער אנסאמבל, וועלכער האט זיך קונה שם גע־ווען אין דער גאנצער וועלט און איבעראל געפייערט טריומפען פון ערפאלג און אויסגעצייכענט געווארען מיט א גאלדענעם מעדאל. דאס ארויסטרעטען פון דעם אנ־סאמבל אין לאדז איז א גרויסע אטראקציע. דאס פראג־ראם בעשטעהט פון א רייכען רעפערטואר ווי: טענץ, געזאנג, דזשעז און אריגינעלער ארגענטינישער טאנגא.

טאנץ־פריהמארגען

היינט 12 בייטאג קומט פאר און שטאטישען טעא־טער א טאנץ־פריהמארגען פון דער ריטמיק־ און טאנץ־שולע פון פאלקובנא און גוראלסקא.

BANK HANDLOWY w ŁODZI
Spółka Akcyjna
Al. Tadeusza Kościuszki 15
ma jeszcze do wynajęcia SAFES
na dogodnych warunkach, poczynając od 4 złotych miesięcznie
WYJEŻDŻAJĄC, nie zostawiaj w domu papierów wartościowych, złota, srebra i t. p., lecz zanieś je do SAFE'u!

ציהונג פון דער מלוכה־לאטעריע
4־טע קלאס 8־טער טאג

100,000 zł. — 96798.

10,000 zł.—13740, 22788, 62286, 94688 131495, 150902, 128912, 174423.

5,000 zł. — 188577.

2,000 zł.—18036, 43889, 43796, 47959 53963, 54394, 58086, 64843, 79373, 85751, 104220, 116396 116528, 123506, 124279, 145064 161337, 163325, 170093, 177262, 183923, 189498, 93271.

1000 zł.: 2751 2175 15201 17146 22468 22740, 33723, 42202, 43340, 57707, 68547, 69147, 72591, 77360, 92541, 107082, 107712, 105405, 110239, 114856, 117548, 119935, 121330, 123664, 183244, 125626, .23862, 129191 134224, 135623, 141829, 151984, 153877, 166870, 170507, 173436, 173555, 175859, 176924, 180782 184834, 186797.

PO Zł. 200.

23 113 31 439 79 523 54 70 743 86 1242 347 510 70 721 99 834 943 72 2011 95 117 393 703 3026 183 97 271 444 590 687 717 872 86 914 4015 61 134 386 540 949 47 5170 349 57 433 766 992 6023 94 112 11 75 284 537 38 70 816 922 37 7095 135 238 460 549 677 752 99 8080 97 116 301 35 43 944 9276 329 432 532 737 846 62 907 53 998

10062 261 82 472 5 538 43 692 795 828 11070 121 70 204 366 443 78 88 89 559 704 901 12046 96 128 241 374 463 544 638 702 42 897 13003 120 296 303 538 48 651 744 14010 43 179 535 40 842 89 999 15004 68 201 567 619 735 874 937 16145 636 766 92 834 967 97 170076 425 506 25 795 926 33 50 18169 721 854 940 4 60 19112 236 306 598 727 800 11 902.

20039 106 45 267 327 34 82 480 523 71 681 722 21020 106 74 202 35 59 62 72 328 49 82 657 220014 362 487 510 26 636 720 40 912 35 23020 435 692 929 44 24066 454 705 71 805 920 25061 133 248 85 725 935 261148 219 23 354 420 950 27178 200 70 80 509 55 640 910 15 53 67 28057 110 341 86 493 554 667 97 722 802 14 29233 364 77 514 778 80 896 991.

30059 105 256 476 [illegible] 703 31017 219 46 452 62 506 60 791 32346 62 [illegible]82 538 632 44 710 886 918 33017 160 200 412 694 765 95 957 8 34040 483 85 662 81 927 35068 307 72 400 701 801 928 48 36034 96 300 735 849 93 37102 395 433 512 712 44 38190 387 410 507 8 94 677 714 813 933 39176 244 531 871

40053 367 601 753 59 836 909 78 41172 358 534 79 89 745 859 944 97 42160 2 83 204 377 408 90 886 902 43158 201 626 780 98 815 990 44211 564 822 913 45021 207 57 76 91 371 455 587 715 839 966 94 46111 20 60 371 420 660 73 767 887 930 47155 214 549 77 825 17 950 82 48037 138 44 235 378 456 500 96 699 903 49105 202 529 56 90 694 749 78 840 61 951

50081 201 55 416 21 514 15 93 634 8 944 51014 263 85 724 52164 399 563 742 53038 61 221 7 62 92 300 24 30 93 489 597 963 54234 446 70 8 522 765 55165 280 462 763 935 87 56157 38 65 304 20 405 531 755 959 57055 69 369 498 528 646 821 2 53 911 58039 216 61 365 416 523 627 849 57 968 92 59101 4 418 527 658 778 95 852 965

60136 222 448 534 863 936 61110 46 91 278 327 37 46 69 450 728 919 41 62053 108 244 535 630 9 771 99 804 63017 18 27 48 115 18 95 361 3 73 92 455 654 928 69 64104 79 99 272 506 67 635 769 801 905 65117 322 94 473 545 627 732 66068 134 317 463 769 87 875 67002 73 271 342 58 68036 142 56 307 10 12 70 2 575 870 69000 56 78 220 317 402 50 752 76 894

70016 143 327 564 723 4 816 71032 267 320 796 813 912 38 46 72053 115 43 95 368 546 635 981 73006 158 68 207 390 409 503 32 712 74089 301 541 95 806 27 45 75029 145 60 239 54 410 17 654 956 76025 52 90 127 78 315 412 618 898 938 77258 300 6 457 516 20 744 831 45 78012 75 229 305 421 30 506 717 810 975 78 79070 210 455 530 717 904 70

80061 103 11 403 853 93 964 81016 396 400 932 51 82056 86 95 314 15 61 524 92 8 607 838 9 918 26 83027 140 283 327 45 92 527 91 600 63 767 927 84147 208 33 523 650 67 844 909 21 78 85006 24 104 78 314 48 441 503 780 86455 89 724 870 940 17 87294 326 87 455 84 541 80 904 88517 627 709 854 900 86 89135 324 474 986

90008 137 91 265 55 89 98 922 91005 84 92 126 307 734 938 92034 47 560 755 957 93023 75 184 239 423 559 69 637 821 92 919 94064 155 237 53 375 472 6 84 531 740 988 95082 106 31 361 74 402 590 1 661 846 934 96010 444 549 921 97309 635 798 98120 465 520 53 61 99010 232 307 434 45 59 507 84 64 62.

100134 406 97 976 79 101145 71 390 551 660 872 981 102032 168 205 375 416 62 726 90 821 900 9 103394 441 583 638 52 104248 70 304 652 768 839 913 61 105424 707 807 908 20 106101 375 420 514 673 90 700 14 75 9 107082 85 141 73 98 327 570 81 679 960 108015 167 99 375 435 67 79 545 616 888 109072 405 985.

110103 399 513 666 911 69 94 111088 126 35 423 590 642 711 45 823 914 22 112113 205 471 511 21 59 796 828 915 113012 457 607 916 63 85 114155 60 331 431 86 534 713 62 847 991 115070 212 307 36 50 514 33 38 48 53 58 89 624 725 116024 111 217 791 810 971 117048 186 429 708 810 93 118142 644 752 81 119088 305 19 99 451 81 500 775 851 98 927.

120131 17 279 88 308 20 9 33 60 4 618 717 45 844 983 121033 92 223 482 605 8 28 539 74 122034 74 392 4 710 872 3 968 123002 168 313 412 504 124174 563 703 925 125100 256 88 337 47 601 811 31 916 70 80 126062 156 98 627 887 943 127167 309 593 680 703 980 128041 99 264 414 555 910 70 88 129030 126 504 652 763 987.

130143 218 84 92 4 307 11 69 562 834 131101 3 44 335 447 613 844 949 67 132019 58 223 321 501 600 701 888 133059 92 380 413 68 77 743 879 923 134031 279 87 91 774 967 135017 56 180 6 364 474 637 733 7 847 50 136041 142 230 44 79 345 413 513 42 625 782 851 137026 73 101 20 272 427 758 96 802 967 88 138017 70 127 283 90 357 658 867 139004 156 370 428 511 66 658 745 896

140085 218 69 408 21 54 522 601 89 756 838 141033 72 320 59 626 85 836 68 960 142195 469 580 640 77 787 804 26 143166 233 371 93 530 656 89 733 851 92 979 144002 218 57 336 44 6 84 432 688 759 852 75 145144 281 90 676 94 701 914 62 146040 98 103 12 224 326 495 147021 2 3 30 92 125 249 57 315 463 593 712 982 148072 120 30 5 67 461 80 550 740 992 149157 357 417 647 77 810 33 951.

150035 155 229 324 476 581 664 901 9 151090 269 300 432 785 891 986 152007 86 151 316 60 528 33 714 909 22 153080 161 211 463 501 79 715 802 4 154193 208 27 476 537 635 772 155008 184 409 59 65 156110 238 306 530 1 751 88 815 24 157017 59 105 34 342 566 688 802 904 52 158138 211 755 981 159002 48 216 323 527 682 924 80.

160169 436 538 657 758 833 161134 55 352 412 531 613 747 908 162104 10 39 49 617 711 78 85 878 163047 271 363 539 46 720 810 73 164220 546 866 83 165161 446 52 83 6 552 889 905 78 80 3 166036 74 261 316 18 589 608 860 167209 307 562 748 902 168188 252 354 489 505 615 774 839 969 91 169095 317 549 791.

170045 219 80 362 3 532 71 701 2 28 31 814 905 171029 144 267 438 670 711 15 803 10 902 172107 223 303 64 408 677 87 773 944 173103 86 288 383 636 711 46 850 902 174094 408 659 790 807 972 175030 210 13 337 866 70 913 176050 372 4 440 560 79 663 790 817 177071 150 244 83 316 99 567 98 618 36 737 858 96 941 178071 138 367 401 94 95 520 70 602 727 77 885.

179037 213 14 440 894 180010 45 53 8 291 430 65 670 742 181014 301 455 858 82 99 979 182253 472 584 913 61 92 183011 28 37 145 96 265 329 500 49 860 184070 165 530 634 58 728 50 75 843 975 6 185581 684 759 186147 295 445 528 628 80 711 852 187005 112 285 336 676 188149 556 93 727 848 933 189066 140 607 246 356 63 433 760 820 39.

190047 130 72 86 416 47 639 891 970 191017 286 397 442 529 858 950 192391 519 78 91 783 997 193035 52 4 78 533 69 99 682 861 981 194004 72 5 127 412 25 98 766 826 949 67.

W drugiem ciągnieniu padło:

30.000 zł. — 117432

20.000 zł. — 76565

10.000 zł. — 103908 176053

5000 zł. — 158341 164990 171319 177784

2000 zł. — 1693 2431 33625 36116 39742 41542 46089 46413 50913 51600 53895 54815 76693 80762 119427 120334 121966 126660 130118 134983 142510 152201 154056 171896 190796 192489

1000 zł. — 1961 10985 21904 27630 36774 38532 39652 44728 70088 70844 78226 83012 86695 88949 90918 92612 95057 98490 98782 109308 113547 113666 145499 146564 162701 167361 136845 159508

PO Zł. 200.

330 414 60 539 713 46 999 1115 260 794 859 940 2194 929 3051 310 451 614 4112 718 840 44 5166 624 48 6672 738 7029 86 178 417 551 652 66 923 65 8599 646 799 889 971 80 9868 99 935

10010 411 881 11381 583 12004 270 525 861 13211 316 619 38 97 915 14181 724 901 15113 398 607 963 16235 492 806 975 17082 129 669 778 18523 735 19272 763 903.

20067 169 442 599 877 904 21025 219 65 347 609 35 905 22241 546 607 836 58 23601 80 756 846 932 24081 559 754 25065 406 558 682 791 26556 27072 434 53 601 28154 375 479 514 29006 163 208 12 334 435 664 992

30021 227 34 98 409 597 971 31213 498 676 850 32013 227 31 304 90 515 882 33116 748 34146 227 432 735 83 926 59 35144 342 947 36520 95 705 34 60 903 37370 424 650 766 924 72 38212 384 683 39060 67 400 858 940 60 91

40157 285 375 579 640 84 719 39 56 41001 42 135 83 486 561 600 723 804 42337 433 522 43566 701 825 40 50 44019 120 392 439 45046 105 425 67 680 755 72 46232 548 741 51 47173 439 604 85 721 892 958 48109 361 64 441 601 863 68 912 49196 346 605 866.

50005 719 49 56 818 41 86 900 51922 52054 142 58 541 870 926 53002 236 40 395 528 42 92 656 799 802 919 54126 262 348 480 677 950 55406 571 913 56048 126 494 643 867 57047 428 798 58180 96 795 948 59035 57 403 791 858.

60074 465 603 61657 729 63 892 62000 206 527 33 977 63058 93 870 65057 543 66039 803 67666 768 68080 213 331 95 533 641 70 895 69227 739.

70306 574 613 950 71064 363 688 751 72128 332 659 706 938 73025 365 666 70 720 21 813 74285 435 677 720 75480 546 76429 563 675 776 77479 852 66 72 81 78303 507 10 19 42 807 910 77 89 79311 569 663.

80452 535 49 959 81276 347 511 837 52 94 82227 766 83074 107 47 398 453 550 52 710 84595 694 85157 518 646 797 86016 966 88205 42 992 89042 155 423 521 607 926.

90023 301 562 995 91397 669 92338 534 89 668 706 60 827 41 917 93076 94 355 454 63 618 38 99 800 14 94463 572 669 95018 182 485 647 748 87 97 815 96098 349 724 97121 212 381 569 617 66 823 98041 135 37 350 504 55 638 839 99088 468 502 685 959 89.

100112 332 401 631 829 101249 372 507 619 798 102159 66 618 74 922 103029 444 104499 842 105049 130 265 378 457 98 625 744 53 106405 522 747 854 919 60 107036 201 09 547 648 830 53 108052 411 852 905 32 109061 565 625 830 87.

110365 73 570 916 40 86 111099 239 340 47 82 531 627 51 954 112313 434 756 79 896 113243 301 910 114146 89 246 52 335 605 71 858 115030 72 269 909 99 116098 307 34 52 70 411 60 585 610 920 117714 118 192 250 528 966 119380 592 97 830.

120133 93 462 552 645 67 711 95 121193 209 392 553 735 122079 348 440 123074 338 54 921 124256 622 929 125047 214 33 53 63 366 92 126101 294 042 09 751 826 127177 551 919 26 66 128216 394 535 67 695 848 129034 724.

130054 146 79 646 91 131334 469 551 666 132055 139 332 503 910 23 133029 259 572 607 38 134000 234 323 84 559 626 33 738 895 135472 87 597 661 753 995 136013 327 401 545 813 24 918 137419 529 32 822 62 138212 422 682 828 139161 577 675 98 704 13 79

140228 794 97 815 966 141047 180 227 795 874 972 74 142000 81 556 910 143088 211 63 449 95 793 918 85 144119 258 453 56 70 94 509 40 68 776 145004 130 277 336 641 146095 329 40 45 557 687 810 148040 115 51 323 887 941 149180 403 510 98 690 748.

150029 954 151807 26 65 910 152110 33 371 465 509 665 153045 180 375 412 62 65 154009 329 155055 260 85 441 49 609 95 741 972 156093 612 17 69 790 157164 285 309 41 644 158009 41 427 64 94 159135 668 705 950.

160361 563 701 869 161368 500 162650 865 163170 445 164636 63 165218 75 406 98 807 900 166016 156 78 82 408 67 93 95 167051 145 457 515 635 788 168211 55 99 360 414 511 640 169146 811 88 902.

170030 536 48 779 171138 519 42 66 646 923 172326 59 462 510 80 752 861 173022 230 379 654 56 804 174035 255 667 93 935 36 85 175274 499 807 982 176082 301 410 46 752 878 177016 279 568 178086 415 565 179003 89 158 546 870 955 63

180086 121 658 718 832 181024 176 182668 825 183333 68 511 89 629 52 933 93 97 184262 78 503 61 185270 548 686 851 186005 285 569 631 723 860 956 187215 631 825 39 188021 50 597 723 385 931 189298 611 806 943.

190039 138 206 531 737 906 191038 173 326 60 409 886 907 35 192046 93 782 93 193336 493 691 779 87 916 18 194163 236 387 93 546 667 71 746 51

3-cie CIĄGNIENIE PO 200 ZŁOTYCH.

146 48 399 438 81 509 11 758 932 61 1271 99 410 66 894 2012 267 371 470 3221 313 77 79 836 41 4511 62 70 743 5247 337 403 34 593 6044 420 7014 592 626 829 43 90 8104 98 371 9056 178 339 431 731.

10056 190 234 57 358 570 654 705 877 11658 65 743 12099 103 214 340 95 827 73 13527 602 938 14015 25 52 152 283 15055 511 687 855 16052 53 67 650 52 92 17003 67 752 72 946 18113 76 326 484 679 87 88 793 914 19136 76 92 998.

20124 625 96 861 21153 341 64 81 441 517 646 799 888 22031 60 217 539 629 835 23325 75 603 24209 370 522 741 25215 372 418 52 94 629 842 26169 304 576 695 833 905 27063 157 208 585 672 716 852 942 28230 56 837 38 75 29051 231 321 94 459 792 902.

30004 415 680 31058 267 77 328 34 524 70 924 78 32357 426 542 600 33029 674 826 34045 607 787 888 35205 638 36054 124 202 382 551 37047 247 333 36 752 846 953 71 73 38012 23 307 64 412 85 603 756 875 85 39354 500 605 777 859.

40148 240 525 70 869 962 41020 107 66 200 [illegible] 399 750 56 823 48 990 42024 145 492 561 [illegible] 43101 360 76 93 617 928 44166 246 543 65 [illegible] 870 957 99 45020 157 282 85 360 447 69 699 [illegible] 80 412 85 728 69 77 79 47033 188 374 529 616 [illegible] 780 48642 49110 99 484 685.

50068 723 51002 127 71 272 91 340 85 [illegible] 650 53335 543 991 54186 566 828 57 933 [illegible] 56552 647 729 825 37 57074 422 95 793 849 [illegible] 273 643 754 841 59074 86 221 71 494 675 920

60018 288 376 402 510 772 61171 85 553 99 870 62070 686 709 84 63284 655 789 971 64891 614 712 65087 134 390 464 563 66568 642 815 67191 233 440 622 68233 75 426 637 69284 [illegible] 856 917

70124 693 841 913 71005 380 428 782 72050 365 712 73048 596 778 74464 577 903 41 75259 300 71 425 62 646 845 946 76165 927 77093 133 83 427 555 902 78272 435 795 962 79641 42 839

80145 421 567 889 81180 417 740 854 82196 633 56 971 83203 81 306 589 610 12 854 979 90 84274 630 700 835 918 85527 665 786 86145 279 452 707 87246 330 497 545 662 703 90 900 88060 122 330 617 977 89444 629 817 971

90147 70 389 96 533 91105 298 428 829 92201 10 399 447 54 558 918 93071 188 285 352 584 746 48 82 996 94774 90 95235 41 559 804 41 984 96131 449 528 69 649 777 811 97014 173 356 59 933 98023 293 597 910 47 99158 64 362 547 87 900 33

100354 476 510 693 765 833 98 101278 94 301 739 77 804 919 102053 531 93 103553 805 54 63 104025 382 587 753 944 105109 426 523 885 106230 386 646 61 744 94 107269 613 94 790 946 108077 182 508 109005 197 380 519 904 110247 82 387 553 812 51 111081 134 217 18 396 448 53 699 773 112028 248 394 538 46 113014 17 321 83 403 598 837 960 114018 86 136 251 77 403 90 795 869 115352 421 97 733 858 116003 152 77 338 117000 163 463 83 565 795 838 906 118083 246 798 890 119152 369 938 59.

120224 447 561 897 121582 679 885 908 122558 60 637 800 37 930 38 123034 115 236 75 87 513 639 45 51 83 745 84 844 59 920 124072 91 122 386 472 125035 87 94 276 314 473 518 56 821 126143 766 127017 128364 129159 210 591 802.

130074 171 406 713 902 57 74 131070 361 65 863 939 132197 388 463 747 133565 620 86 134411 530 613 35 135044 288 354 98 492 961 80 136214 821 81 93 902 96 137430 665 138154 342 960 139336 65 76 445 564 80 98

140191 630 905 141747 911 142121 143173 380 598 678 854 912 36 144100 60 361 412 145007 457 620 792 999 146079 186 307 441 81 663 807 989 147009 568 81 626 47 849 954 148056 255 575 750 966 89 149064 238 307 525 869 935

150066 81 154 275 151392 514 38 152506 153642 816 21 976 154017 57 485 760 866 992 155225 445 582 971 156856 83 157001 301 08 158022 408 683 704 159333 579 753

160164 287 161105 784 162056 180 601 83 852 903 163140 210 76 468 164136 616 984 165385 403 678 837 166000 930 167025 39 548 924 28 168020 131 726 891 169029 536 606 968

170402 726 94 819 953 171066 398 513 172035 82 301 578 738 53 173825 174063 184 513 701 18 175041 298 444 61 509 14 826 176011 753 71 813 22 960 177628 44 714 67 917 178039 560 748 179058 79.

180006 376 581 776 960 181126 294 372 564 655 869 182099 260 65 303 521 78 755 183044 242 406 891 944 184075 680 780 980 185302 441 718 976 186058 443 553 741 843 68 928 61 187467 509 188489 549 954 189411 557 634 93 797 913.

190266 319 522 767 191103 252 564 812 192286 96 502 48 704 49 63 84 831 951 193239 504 85 891 194318 435 678 710 48 837.

KONSUM PRZY WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE S.A.

ראקוטשינער 54. צופאהר מיט די טראמוואיען 10 און 6

ביליג קויפט דער, „קאנסום"

ווער עס בעזוכט די רייך-פערזעהענע אפטיילונגען פון

קלאנג-קינא

CAPITOL

זאוואדזקא 16

רעוואלוציאנס-רעדוקציע פון די פרייזען אויף אלע סעאנסען!!

היינט!

I-טער פלאץ 1.09 זל. — II-טער פלאץ 85 גר. — באלקאן 54 גר.

„Casino de Paris"

דער נייעסטער סוקצעס פון AL. JOLSON

דאנסינג/דאנסינג

אלהאמברא

געשמאקהאפסטע לאדעס

אין זאל 10 פאלודניאווא 10

ערשטקל. ארקעסטער.

רענטשעניצ...

פאר וועגעריש-קראנ... מענער - שוועכע און ...

קראנקהייטען

פון דאקטוירים ספעציאליסט...

פיעטריקאווער 45

טעגליך פון 9 פריה ביז 9 אוו...

פרויען און קינדער נעמט אן א ספ...

טאג פון 11-1 און פון 7-5 ...

א בעראטונג 3 זל.

קליינע אנאנסע...

1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאט...

וואוינונגס-פערמיטלער ... א פארטער-צימער פיעטריקאווער ... א געשעפט אדער פראצאווניע, ... שטובען, שטובען מיט קוכען און ... וואוינונגען. פיעטריק. 66, טעל. ...

צו פערמיטען א געוועלב ... און א קוך צו ערפאהרען ... ביים וועכטער.

א געוועלב אויף פל. קאשטשעל... זיין מיט א קעלער און וואוינונג פון ... אפצוגעבען. צו ערפאהרען אין דער ... אדער ביים וועכטער

פרייע פאסטענס

הערן-שניידער ערשטקלאסיגע קראפט פאר דויערנדע ארבייט, ווערט געזוכט. צו ווענדען זיך שענקיעוויטשא 39, וו. 5 פון 3–5 נאכמ.

ס'איז נויטיג א קוואליפיצירטער מיטנייהער צו מענער-בעשטעלט. גדאנ-סקא 21, וו. 24, פארטער.

ס'איז נויטיג א לערן-מיידעל צו אויבער-וועש און א מאשיניסטקע מיט א מאשין. צו ערפאהרען בזשעזשינער 11, וו. 23, ביי בימאן.

א שפולערין צו סוויטערס ווערט געזוכט פון זאפארט. צו ערפאהרען פול-נאצנא 25, לינקס. פארטער, 1. איינגאנג

פערשידענע...

גרויסע מעגליכקייטען צו ... פאר א בעגרעניצטע צאהל איינטרע... יונגעליים אין עלטער פון 25–40 ... נאך א טעארעטישע און פראקטיש... בילדונג אין די ביי-איינגעפיהרטע ... לונגען פון פערזיכערונגען און ... פראדוקציע. פערזענליכע אנמעלד... Assicurazioni Generali Trieste, ...utowicza 6, II piętro, front מאנטאג, דעם 18 מאי און דינסטאג 19 מאי אין די שעה'ן פון 9 פרי ביז ...

ראסאלען

א 5-4 צימערדיגע וואוינונג, 1 שטאק, פראנט מיט אלע בעקוועהמליכ-קייטען פון זאפארט צו פערדינגען. — 6-טער שרעפין 30 צו ערפאהרען ביים ווירט.

א זוניגע שטוב פון 2 פענסטער מיט אלע בעקוועהמליכקייטען, בעזונדע רער איינגאנג, מעסיגער פרייז, איז פאר א סובלאקאטאר אבצוגעבען. צו ערפאהרען קאנסטאנטינער 68, וו. 15.

אפצוגעבען א גרויס צימער צו שלאפען פאר צוויי יונגעלייט אדער פריי-לינס. צו ערפאהרען צעגעלניאנא 23, וו. 4 פון 1–3 נאכמ.

אפצוגעבען 2 צימער און קוך מיט 2 איינגענג מיט א קלאוויר אויף דריי מאנאטען. פאלודניאווא 28, וו. 39.

אבצוגעבען אנ'ארט צו שלאפען פאר א יונגערמאן. זיך ווענדען 11-טער ליסטאפאד 12, וו. 6.

א בעקוועהם ארט צו שלאפען ביי רעליגיעזע מענשן פאר 1 אדער 2 פערזאן איז אבצוגעבען. צו ערפאהרען פיעטרי-קאווער 7, וו. 11, פראנט, 2. שט.

זאפארט צו פערמיטען 2 שטיבען מיט א קוך און בעקוועהמליכקייטען, אויך א פראנט-געוועלב, געאייגנעט פאר א קצב, ווי אויך 4 שטיבען מיט א קוך און בעקוועהמליכקייטען מיט 2 איינגענג, אויך א גרויסער לאקאל פאר א קאנטאר אדער קבויק. צו ערפאהרען 11. ליסטא-פאדא 43, ביים ווירט פון 2³⁰–4³⁰.

4 - pokojowe mieszkanie, wszelkie wygody, II p. w oficynie do wynajęcia. Południowa 28.

צו פערדינגען א קעלער מיט קאסטען ... אויגעגעט איינצולעגען קאלך-אייער. נאווא-זאזשעוסקא 31 ביים ווירט.

Pokój umeblowany słoneczny, suchy do wynajęcia. – Południowa 11, front, III piętro, Lederman.

ס'ווערט געזוכט א שותף ... טויזענד זל.; צו א גוט איינגעפיהר... געשעפט. אפערטען אונטער "3000" ...

א גוט-איינגעפיהרט דעמי-... סעריע-דעטייל-געשעפט, וואס ... איינינע יאהר אין א גוטען פונקט... טרום) איז צוליב אברייזע צו פער... אפערטען אונטער „עקזיסטענץ" ...

צו פערקויפען ביליג א ... קעטעל-מאשין אין גוטען צושטאנ... ערפאהרען קילינסקיעגא 21, וו. 17

צו די ה"ה גנבים! אווי ... האט מיך בע'גוב'עט דאנערשט... וואלבארסקא 25, בעט איך די ד... און פערש. פאפירען, וואס האב... זיי קיין ווערט נישט, אפצושיקען ... זאכען צו גערטנער, וואלבארסק... אויפ'ן לאטעריע-צעטעל 6138 b ... זענען געמאכט געווארן אלע בעמי...

Zaginiona została metryka ...enia (pełny wypis) na imię ... Jakubowicz w Często...

...niono zostało świadectwo ...e na imię Aron Rusecki, ... Łodzi, Brzezińska 13.

אכטונג! ווער עס וויל ... עלעגאנטסטע היטען צום זומ... אויך Hückel ווי אויך די בעסט... היטלען, שילער-היטלעך בעקו... נור אין בעוואוסטען הוט-... „Szerlauns" פיעטריקאווער 10 און איבערצייגט אייך! שבת ... געשעפט געשלאסען.

הענדעלס-בריף און אנדערע ... שפראכען: פויליש, דייטש, ... און ענגליש ווי אויך איבערזעצונ... איבערשרייבען אויף דער מאשין. ... אפערטען אפצוגעבען אין אד... „הארעספאנדענץ".

קלאנג-קינא-טעאטער „SZTUKA"

קאפערניקא 16.

טעל. 140-72.

היינט און פאלגענדע טעג! דער בעסטער פילם פון איצטיגען סעזאן

„דער פערגעסענער מענש"

אין דער הויפטראלע: Wallace Beery, Jacke Cooper

ריהרענדער פילם פון אויסערגעוועהנליכער שפאנונג, די העלד'ען פון „טשאמפ"

ווידערזעהעמען: — אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבע און אקטואליטעטען.

נעכסטער פראגראם: „פאר א גליקליכע מינוט"

שיי טלעז ניי קערש

סקווערא 15

מיט פאריזער שריינדן

פערטיגע שייטלען

VII-קל. טעכטער-שול און קינדער-גארטען (מיט מלוכה-רעכט)

ק. וואלפזאן

לייטער יודאאיסט. י. נ. קאמינסקיץ

זאוואדזקא 1. טעל. 207-86

צום שול-יאהר 1936/7

ס'הערען נאך אנגענומען איינשרייבונגען צום נייעם שול-יאהר! כדי צו דערמעגליכען די נאי-איינגעשריבענע שילערינס מיטצו-לערנען דעם העבראאיש - יודאאיזמישען פראגראם, ווערט פאר זיי געעפענט יעדער-איב. דערגענצונגס-קורסען. דאס לערן-פראגראם נעמט ארום דער די אלגע. און יודאאיסט. העברעאישע למודים, מיט פויליש-העברע-אישען אונטערריכט.

די שילערינס בעקומען א נאציאנאל-רעליגיעזע דערציהונג. יעדען נאכמיטאג מאכן די שילערינס די לעקציעס אין דער שולע אונטער דער אויפזיכט פונ'ם לערער-פערסאנאל. איינשרייבונגען — טעגליך!

די פרייזען ערמעסיגטע.

דיזער

פאטאגראפישער אטעליר

„FOTORYS"

אינה. ל. לאקס,

אל. קאשטשושקי 22 דורכגאנג דורך פיעטריקאווער 79

פיהרט אויס אלע ארט פאטאגראפיעס צו פאסער, לעגיטימאציעס, טראנסיא-יאצע ביכלעך, מעטריקולעס ווי אויך לויט פארשריפט צו דער אגבעצופיג-טיאלגיע, צו ועחר בויינע פרייזען. פאסט-קארטען און פארטו'עטען ווערען ... אויסגעפערטיגט שנעהן און גוט — צו קאנקורענץ פרייזען. —

Dr. J. Herszfinkiel

ספעציאליסט פאר קינדער-קראנקהייטען

נעמט אן אין דער לעטשניצע „פאמאץ" (אלעקסאנדראווסקא 1)

און ביי זיך אינדערהיים

זשעלאזנא 8a, טעל. 111-87

Dr. med. Z. DATYNER

אורעלאג

ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין-קראנק.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעמט אן פון 11-9 און פון 8-6 אוונט.

וויכטיג פאר אלע!

דרוקעריי בראמבערג

לאדז - 8 - צעגעלניאנא - 8

טעלעפאן 255-09.

טריקאטאזש-פוחים טריקא-עטיקעטען

שטריקט-פאבריק. שטריקט-באנדעראלען

וועש-פאבריק. פערשיד. עטיקעטען און טיטען

קאנפעקציאנערען טיטען-עטיקעטען

שניידער-טייטער מאס-ביכער

בעקער-טייטעד ברויט-צעטלען

בריפבויגען, קאנווערטען, רעכנונגען ווי אויך חתונה-קארטען צו ביליגע פרייזען.

הילף און רפואה פאר בראָך-קראנקע

(רופטורען) אויף צוויינקעל, נופעל ביי מענער, פרויען און קינדער, אויך פאר פערקרימונגען פון רוקענביין (הויקערס), פיס, שיפע פלייצעס און עקסטרעם-פלאטע פלאט-פיס.

דאס ליידען איז נישט צו פערנאכלעסיגען, ווייל די פאלגען זענען פאר'ן לעבען ביטער און גע-פעהרליך. דורך מיין מעטאדע ערפונדענע ספע-ציעלע גומי-הייל-באנדאזשען, וועלכע האלטען צו די גרעסטע פערנאכלעסיגטע געפער-ליכע ברוכען און בעזייטיגען ראדיקאל מיט גאראנטיע אהן בלוטיגע אפע-ראציע. מיין ספעציאליטעט איז אויך: הייל-אפאראטען און גארסעטען געגען אלערליי פערקריפלונגען, פערקרימטע פלייצעס, פוס, הויקערס ווי אויך שמערצענדע פלאט-פיס. פאר אמפו-טירטע אינוואלידען אמעריקאנישע קונסט-פיס (סאלאן-ארבייט).

ביים בראכלאזען זיך פון מאגען, קישקעס, געבורט-מוטער, עמפעהל איך ספעציעלע הייל-באנדאזשען לויט דעם סיסטעם פון פראפ. ד"ר גלענארד דער אמת'ער בעריהמטער איז גאנץ פוילען פון אוניווער-זיטעטס-פראפעסארען אנערקענט

ספעציאליסט Ortoped NATAN RAPAPORT

מיט 30-יעהריגער פראקטיק אין וויען, דייטשלאנד און לעמבערג, נעמט אן פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און 3 ביז 7 אוונט

אין לאדז, פילסודסקיעגא № 23

פערזענליכעס ערשיינען פון קראנקע ביי מיר איז אונבעדינג נויטיג.

Dr. med. Niewiażski

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער - שוועכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

פראנט, 1טער שטאק

נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אוונט זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג.

ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען

Dr. med. M. TAUBENHAUS

צוריקגעקעהרט

ספעציאליסט

פאר אקושעריע און פרויען קראנקהייטען

פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט

זגערזשער 11, טעלעפאן 246-09

נעמט אן פון 8–9 פריה און פון 4–8 אוו.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 24.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman